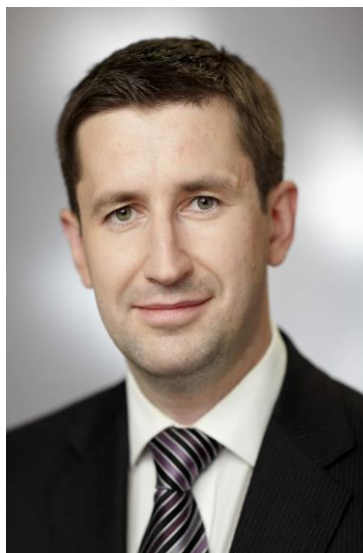

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES MINISTRIJAS 2012.GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

2013

Izglītības un zinātnes ministrijā (turpmāk – ministrija) 2012.gads iezīmējās kā dinamiski uzsāktu pārmaiņu laiks, skarot visas ministrijas pārziņā esošās nozares - vispārējo un profesionālo izglītību, augstāko izglītību, zinātņi, sportu un jauniešu lietas, kā arī latviešu valodas stiprināšanu. Vairums šajā gadā uzsāktu pārmaiņu ir kļuvušas par ministrijas prioritāti arī turpmākajiem gadiem.

Ministrija 2012.gadā izvirzīja mērķi veidot adaptētus spējīgu un konkurētspējīgu profesionālās izglītības sistēmu, lai 2020.gadā sasniegtu izglītojamo skaita vienlīdzīga sadalījuma 50:50 proporciju vispārējās vidējās izglītības un profesionālās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves. Mērķa sasniegšanai ministrija uzsāka īstenot nozīmīgas reformas vairākos profesionālās izglītības virzienos. Tika paaugstinātas un papildinātas prasības profesionālās izglītības iestādēm, kuras vēlas kvalificēties kā Profesionālās izglītības kompetences centrs (PIKC), un tika turpināts profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras un mācību aprīkojuma modernizācijas process, tajā ieguldot ERAF finansējumu 90,7 miljonu latu apmērā.

Ministrija uzsāka diferencētu pedagogu atalgojuma sistēmas ieviešanu, sasaistot pedagogu profesionālās darbības kvalitāti ar pedagoga atalgojumu. Pedagogiem, kuri projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” ieguva 4. un 5.kvalitātes pakāpi, tika nodrošinātas kvalitātes piemaksas darba algai.

Augstākajā izglītībā tika radīti priekšnosacījumi, lai 2013.gadā uzsāktu studiju virzienu akreditācijas procesu, nodrošinot pāreju uz jaunu akreditācijas modeli – no studiju programmu akreditācijas uz studiju virzienu akreditāciju. Ministrija, uzsākot sagatavošanās darbus, lai izstrādātu principiāli jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli, kas veicinātu maksimālu augstākās izglītības pieejamību, uzsāka sarunas ar sociālajiem partneriem un augstākās izglītības procesos iesaistītajām institūcijām.

Tika likti pamati pētniecībai un inovācijai starp ministriju un Ziemeļu Ministru padomes (ZMP) sekretariātu. Konkrētās sadarbības ietvaros ar ZMP tiks paredzēts veikt zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējumu, kā arī organizēt un nodrošināt zinātnes un inovāciju politikas starptautiskās ekspertīzes. Pētījumā izstrādās arī rekomendācijas Latvijas zinātnes un tehnoloģiju politikas attīstībai, tajā skaitā arī rekomendācijas uzņēmēju un zinātnieku sadarbībai, sagatavot rīcības plānu rekomendāciju ieviešanai, kā arī zinātnisko institūciju efektīvas darbības modeli atbilstoši Latvijas tautsaimniecības vajadzībām.

Sporta jomā tika vienādotas naudas balvas olimpiešiem un paralimpiešiem par izciliem sasniegumiem sportā. Turpmāk par olimpiskajās spēlēs, paraolimpiskajās spēlēs un nedzirdīgo spēlēs iegūto pirmo vietu individuālajos sporta veidos prēmijas apmērs varēs būt līdz 100 tūkstošiem latu, bet par pirmo vietu komandu sporta veidos – līdz 300 tūkstošiem.

Lai sekmētu jauniešu līdzdalību, ministrija sniedza atbalstu vairākiem projektiem, caur kuriem tika nodrošināta gan Eiropas Savienības strukturētā dialoga ar jauniešiem ieviešana nacionālajā līmenī, organizējot informatīvus pasākumus, gan jauniešu debates. Kopumā īstenotajos pasākumos piedalījās vairāk nekā 500 jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

Valsts valodas stiprināšanai nodrošināts konsultatīvs atbalsts par dažādiem latviešu valodas lietojuma jautājumiem privātpersonām, tiesām, Saeimai, vēstniecībām, ES tulkošanas dienestiem un citām institūcijām.

Ministrija nodrošināja pedagogu darbu diasporā, sniedzot atbalstu latviešu valodas apguvei un uzturēšanai diasporā formālajā un neformālajā izglītībā, kā arī sekmēja latviešu valodas skolotāju darbību Krievijas Federācijā un Īrijā. Tika nodrošinātas grāmatas nedēļas nogales skolām.

Par ieguldīto darbu, esmu pateicīgs visiem sadarbības un sociālajiem partneriem, ar kuru atbalstu 2012.gadā tika uzsāktas būtiskas pārmaiņas, nodrošinot ilgtermiņa attīstību un uzsākot vairākas nozīmīgas reformas.

Cieņā,

Izglītības un zinātnes ministrs Vjačeslavs Dombrovskis

SATURA RĀDĪTAJS

1.1. JURIDISKAIS STATUSS	5
1.2. STRUKTŪRA	5
1.3. GALVENĀS PRIORITĀTES	6
1.4. DARBĪBAS VIRZIENI UN MĒRĶI, ĪSTENOTĀS BUDŽETA PROGRAMMAS.....	7
1.5. MINISTRIJAS PADOTĪBĀ ESOŠĀS IESTĀDES	8
II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	9
2.1. FINANŠU RESURSI UN TO IZLIETOJUMS	9
2.2. DARBĪBAS REZULTĀTI UN SNIEGTIE PAKALPOJUMI.....	11
<i>Vispārējā izglītība.....</i>	<i>11</i>
<i>Profesionālā izglītība.....</i>	<i>22</i>
<i>Augstākā izglītība.....</i>	<i>28</i>
<i>Zinātne</i>	<i>31</i>
<i>Valsts valodas politika</i>	<i>34</i>
<i>Jaunatnes politika</i>	<i>38</i>
<i>Sports</i>	<i>40</i>
<i>Nozares vadība.....</i>	<i>45</i>
<i>Informācijas tehnoloģiju attīstība.....</i>	<i>47</i>
<i>Eiropas Savienības struktūrfondi un ārvalstu finanšu instrumenti.....</i>	<i>48</i>
2.3. IEKŠĒJAIS AUDITS	53
III. PERSONĀLS	53
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	54
V. VEIKTIE PĒTĪJUMI	55
VI. 2013.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	57

I. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Juridiskais statuss

Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk tekstā – ministrija) saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 16.septembra noteikumiem Nr.528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” ir vadošā valsts pārvaldes iestāde izglītības, zinātnes un sporta nozarē, kā arī jaunatnes un valsts valodas politikas jomā. Ministrijas funkcijas ir izstrādāt izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politiku, organizēt un koordinēt izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanu, kā arī veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas, lai veicinātu Latvijas iedzīvotāju – izglītotu, veselīgu, fiziski un garīgi attīstītu, patriotiski noskaņotu personību – ilgtspējīgu labklājību un vienotu Latvijas sabiedrību.

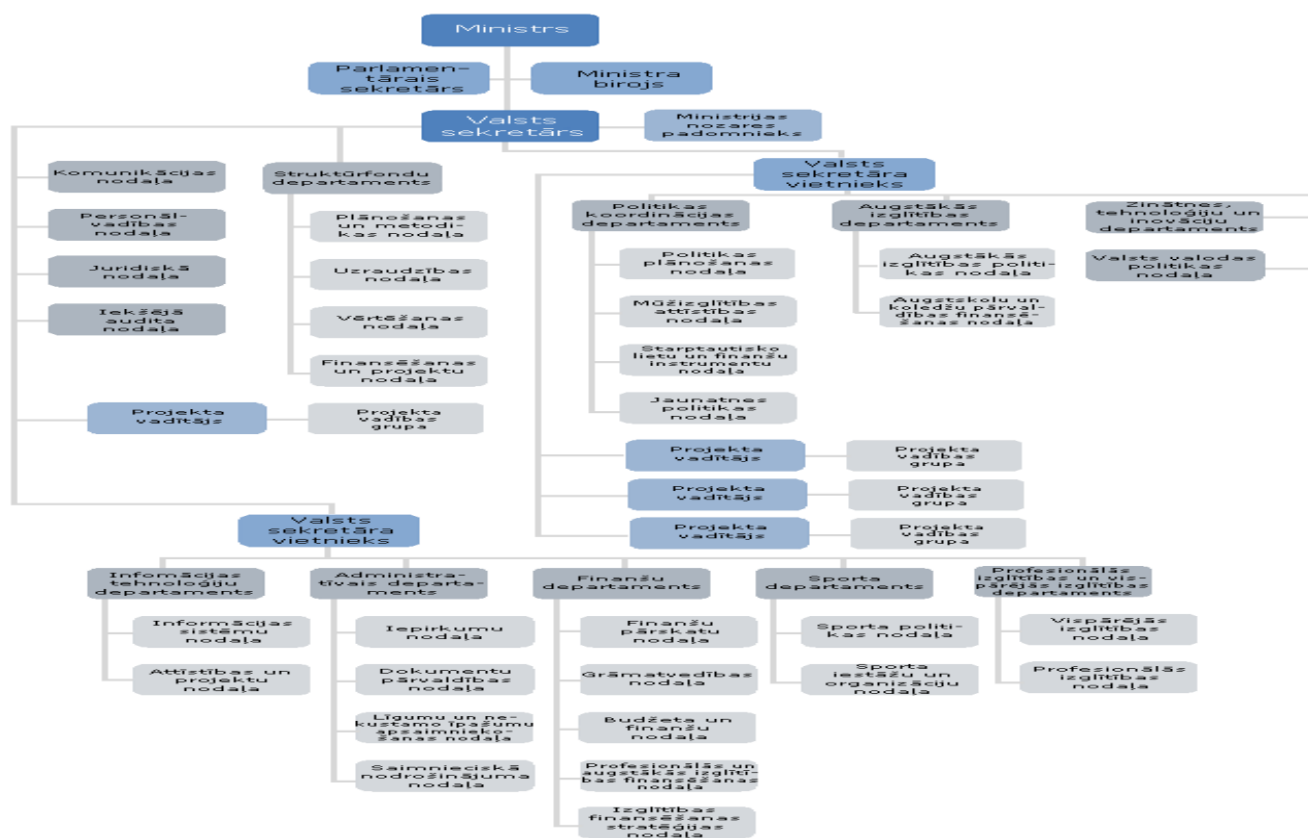
Ministrija nodrošina sabiedrības informēšanu par izglītības sistēmas aktualitātēm, pieņemto lēmumu skaidrošanu un saikni ar sabiedrību, ievērojot administrēšanas procesa labākās tradīcijas un pārskatāmas valsts pārvaldes darbības pamatprincipus.

1.2. Struktūra

Lai nodrošinātu jaunas rīcībpolitikas izstrādi un ieviešanu, īstenojot izglītības un zinātnes ministra Roberta Ķīļa iniciatīvu, 2012.gadā veica ministrijas reorganizāciju, kuras gaitā, lai ministrijas struktūra kļūtu vienkārša, saprotamāka un maksimāli efektīva, būtiski tika mainīta ministrijas struktūra: deviņu departamentu vietā ar 2012.gada jūniju izveidoja sešus, savukārt divdesmit piecu nodaļu vietā – divas.

1.attēls

Izglītības un zinātnes ministrijas struktūra

1.3. Galvenās prioritātes

2012.gadā ministrija turpināja iepriekšējā pārskata perioda prioritāšu īstenošanu.

Izmaksu efektivitātes paaugstināšana vispārējā un profesionālajā izglītībā, kvalitātes un pieejamības nodrošināšana

Vispārējā izglītībā turpināts analizēt un pilnveidot finansēšanas principu „nauda seko skolēnam”. Profesionālajā izglītībā īstenoja darbības optimizācijas programmu, kas paredz, ka skolas sadarbībā ar pašvaldībām var izstrādāt skolu attīstības un investīciju stratēģiju, lai turpinātu Eiropas Savienības struktūrfondu projektu pieteikumu sagatavošanu un projektu īstenošanu. Lai nodrošinātu šīs prioritātes ieviešanu, īstenoti vai uzsākti daudzi pasākumi:

- kvalitatīvas pirmsskolas izglītības nodrošināšana, sagatavojot bērnus pamatizglītības ieguvei;
- pedagoģiskā procesa efektivitātes paaugstināšana pamatizglītības posmā;
- vidējās izglītības satura un mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas pilnveide;
- izglītības kvalitātes vērtēšanas sistēmas pilnveide;
- izglītojamo ar speciālām vajadzībām iekļaušana izglītības sistēmā;
- atbalsta nodrošinājums izglītojamiem no sociālā riska grupām;
- Latvijas mazākumtautību izglītības iespēju nodrošināšana;
- pedagogu izglītības un tālākizglītības uzlabošana;
- pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas un atbilstošas darba samaksas sistēmas izveide;
- profesionālās izglītības sistēmas modernizācija;
- profesionālās izglītības prestiža paaugstināšana;
- darba tirgum atbilstošu praktisko iemaņu apguves un mācību procesa nodrošināšana.

Starptautiskās konkurētspējas paaugstināšana augstākajā izglītībā un zinātnē

Atbilstoši dokumentam „Pasākumu plāns nepieciešamajām reformām augstākajā izglītībā un zinātnē 2010.–2012.gadam”, lai veicinātu augstākās izglītības un zinātnes starptautisko konkurētspēju, īstenoti pasākumi četros galvenajos rīcības virzienos:

- studiju un zinātniskās darbības kvalitātes uzlabošanā;
- augstākās izglītības un zinātnes institūciju materiālās un tehniskās bāzes modernizācijā un resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšanā;
- augstākās izglītības eksportspējas paaugstināšanā;
- augstākās izglītības un zinātnes sektora integrācijā ar tautsaimniecību.

Nacionālo vērtību stiprināšana un popularizēšana

Valsts valodas politikas nozarē:

- turpināt īstenot dokumentā „Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.–2014.gadam” ietvertos pasākumus, veicinot latviešu valodas kvalitatīvu apguvi, veicot latviešu valodas vispusīgu izpēti, atbalstot un sekmējot latviešu valodas attīstību un popularizēšanu;
- veicināt tādas autorizētas tiešsaistes valsts valodas prasmes apliecību datu uzskaites sistēmas izveidi, kas būtu pieejama atbildīgajām valsts iestādēm, lai paaugstinātu valsts pārvaldes darba efektivitāti un nodrošinātu mūsdienīgu informācijas apmaiņu starp valsts institūcijām;
- nodrošināt sadarbību ar Nodarbinātības valsts aģentūru, lai īstenotu savlaicīgu valsts valodas prasmes pārbaudi pretendentiem.

Sportā:

- pilnveidot sporta nozares finansēšanas modeli, izstrādājot vienotus, skaidrus un caurskatāmus sportam piešķirtā valsts budžeta finansējuma sadales kritērijus, kā arī alternatīvus risinājumus finanšu palielinājumam sportam, tajā skaitā izmantojot fiskālās un nodokļu politikas instrumentus;
- izstrādāt valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepciju, nosakot arī kritērijus valsts budžeta finansējuma piešķiršanai attiecīgā projekta īstenošanai.

Jaunatnes politikas nozarē:

- turpināt dokumenta „Jaunatnes politikas valsts programma 2012.gadam” paredzēto pasākumu īstenošanu;
- attīstīt jaunatnes politikas koordināciju valsts un reģionālajā līmenī un nodrošināt nepieciešamo atbalstu jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām pusēm, sekmēt darbā ar jaunatni iesaistīto personu kvalifikāciju, sadarbību un pieredzes apmaiņu, tajā skaitā starptautiskā mērogā;
- nodrošināt strukturētu dialogu ar jaunatni, lai veicinātu jauniešu aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, tajā skaitā iesaisti brīvprātīgā darba aktivitātēs;
- attīstīt jaunatnes pētniecību, izstrādājot jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanas indeksu, kā arī ekonometriski novērtējot darbu ar jaunatni ieguldījumu jauniešu dzīves kvalitātes sekmēšanā;
- turpināt Eiropas Brīvprātīgā darba gada (2011) iesāktās iniciatīvas, tajā skaitā atbilstošu informatīvo kampaņu par brīvprātīgā darba iespējām organizēšanu jauniešiem izglītības iestādēs.

1.4. Darbības virzieni un mērķi, īstenotās budžeta programmas

Ministrija nodrošina šādu valsts pamatbudžeta virzienu¹ administrēšanu:

- 1) 28,2% – caurviju pasākumiem² izglītības, zinātnes, sporta, jaunatnes un valsts valodas politikas īstenošanas vispārējai vadībai, lai nodrošinātu vienotu, skaidru un efektīvu pārvaldību izglītības, zinātnes, sporta un valsts valodas nozarēm, tajā skaitā veidot rīcībpolitiku un organizēt tās izpildi (1,01%), kā arī īstenot vairākas ministrijas atbildībā esošās nozares ietekmējošas politikas iniciatīvas, izmantojot dažādus ārvalstu finanšu palīdzības instrumentus (27,19%);
- 2) 46,06% – pasākumiem³ vispārējās izglītības, vērtībuzglītības un interešu izglītības politikai, lai veidotu un īstenotu valsts politiku pirmsskolas izglītībā, vispārējā pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā, tajā skaitā mazākumtautību izglītībā, un vispārējās izglītības īpašajos veidos – speciālajā izglītībā, sociālās un pedagoģiskās korekcijas izglītībā, kā arī lai organizētu ministrijas padotībā esošo sociālās korekcijas izglītības iestāžu un speciālās izglītības internātpamatskolu darbu un sadarbībā ar izglītības iestāžu dibinātājiem nodrošinātu pirmsskolas izglītības, vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un interešu izglītības iestāžu darbu; tajā skaitā ieviestu jaunu 12.00.00 programmu „Finansējums asistentu pakalpojuma nodrošināšanai personai ar invaliditāti pārvietošanās atbalstam un pašaprūpes veikšanai”;
- 3) 9,76% – profesionālās izglītības un tālākizglītības kvalitātes un pārvaldes pasākumiem⁴, lai nodrošinātu valsts politikas veidošanu un īstenošanu profesionālajā izglītībā un tālākizglītībā, veicinot profesionālās izglītības prestiža veidošanu, nodrošinot izglītības pieejamību un kvalitāti, tajā skaitā organizējot ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu darbu;

¹ Nav norādīta 99.00.00 programma „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” – 0,10%.

²Rīcībpolitikas veidošanai un īstenošanai: 06.00.00 programma „Nozares vadība” (izņemot 06.05.00 apakšprogrammu); 07.00.00 programma „Informācijas tehnoloģiju attīstība un uzturēšana izglītībā, *Microsoft* līguma un projektu nodrošināšana”; 42.00.00 programma „Padotības iestādes un to pasākumi”, tajā skaitā īstenošanai ar ārvalstu finanšu instrumentu palīdzību: 62.00.00 programma „Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana”; 63.00.00 „Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana”; 64.00.00 programma „Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana”, 65.00.00 programma „Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai”; 69.00.00 programma „3. mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežas sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošanai”; 70.0.00 programma „Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” (izņemot 70.09.00 un 70.10.00 apakšprogrammu); 71.00.00 „Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas vadības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana”; 72.00.00 programma „Latvijas un Šveices sadarbības programmas projektu un pasākumu finansēšana”; 73.00.00 programma „Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētie projekti”.

³01.00.00 programma „Vispārējā izglītība”; 10.00.00 programma „Dotācijas brīvpusdienu nodrošināšanai 1.klases izglītojamiem”, VB 62.00.00 programma „Mērķdotācijas republikas pilsētu un rajonu pašvaldībām”.

⁴ 02.00.00 programma „Profesionālā izglītība”.

- 4) 11,55% – augstākās izglītības un zinātniskās darbības kvalitātes un pārvaldes pasākumiem⁵, lai nodrošinātu augstākās izglītības studiju programmu kvalitāti, konkurētspēju un attīstību kopējā Eiropas augstākās izglītības telpā, sekmētu augstākās izglītības pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem, nodrošinot studiju un studējošo kreditēšanu valstī, veicinātu augsti kvalificētu speciālistu pieaugumu valstī, nodrošinātu studiju un studējošo kreditēšanas sistēmas darbību valstī, nodrošinātu studiju un studējošo kredītu izsniegšanu atbilstoši pieprasījumam, kredītu administrēšanu un piedziņu, kredītu dzēšanu, sekmējot zināšanu sabiedrības un zināšanu ekonomikas izveidošanos Latvijā, un veidotu zinātni un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi;
- 5) 3,34% – sporta politikas un pārvaldes pasākumiem⁶, lai veidotu un īstenotu valsts sporta politiku veselīgas, fiziski un garīgi attīstītas personības veidošanai;
- 6) 0,37% – vienotas valsts jaunatnes politikas pasākumiem⁷, lai veicinātu jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbību un darbības saskaņotību jaunatnes politikas nozarē valsts mērogā, nodrošinātu pašvaldību darbu ar jaunatni plānošanas, īstenošanas un novērtēšanas metodisko vadību, koordinētu un organizētu darbā ar jaunatni iesaistīto personu apmācību un pieredzes apmaiņu, attīstītu starptautisko sadarbību jaunatnes politikas nozarē, kā arī veicinātu informācijas par jauniešu tiesībām, pienākumiem, iespējām un atbildību pieejamību jauniešiem un darbā ar jaunatni iesaistītajām personām;
- 7) 0,15% – valsts valodas politikas un pārvaldes pasākumiem⁸, lai veidotu un īstenotu valsts valodas politiku, nostiprinātu latviešu valodas statusu un nodrošinātu ilgtspējīgu valodas attīstību;
- 8) 0,57% – 99.00.00. programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” izslēgšanai.

1.5. Ministrijas padotībā esošās iestādes

Lai nodrošinātu funkciju kvalitatīvāku un efektīvāku īstenošanu un atteiktos no funkciju mikromenedžmenta, rūpīgi izvērtēts ministrijas padotībā esošo iestāžu tīkls, pārskatītas un apvienotas iestāžu funkcijas. 2012.gadā tika samazināts ministrijas padotībā esošo iestāžu skaits (tajā skaitā arī izglītības iestādes un zinātniskie institūti), nosakot, ka ministrijas padotībā ir 91 padotības iestāde⁹,

2012. gadā ministrijas padotībā darbojās:

- Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) – nodrošina izglītības (izņemot augstāko izglītību) kvalitātes novērtēšanu, izglītības nozares reģistru uzturēšanu un regulāro informācijas atjaunošanu, veic izglītības programmu (izņemot neformālās, interešu un augstākās izglītības programmas) licencēšanu un privātprakses pedagogu sertificēšanu u.c.;
- Studiju un zinātnes administrācija (SZA) – piedalās studentu kreditēšanas politikas veidošanā valstī, nodrošina studiju kreditēšanu no valsts un budžeta līdzekļiem, koordinē un administrē studiju un studējošo kreditēšanu u.c.;
- Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) – sekmē izglītības un tālākizglītības attīstību valstī, nodrošinot sadarbības iestādes funkcijas izpildi Eiropas Savienības fondu administrēšanā 2007.–2013.gada plānošanas periodā, Eiropas Savienības Mūzizglītības programmas 2007.–2013.gadam¹⁰ īstenošanu Latvijā, Latvijas dalību

⁵ 03.00.00 programma „Augstākā izglītība”; 11.00.00 programma „Augstākās izglītības padome”; 05.00.00 programma „Zinātne”.

⁶ 09.00.00 programma „Sports”.

⁷ 06.05.00 apakšprogramma „Jaunatnes politikas valsts programma”, 70.09.00 apakšprogramma „Eiropas Savienības jauniešu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā” 2007.–2013. gadam” un 70.10.00 apakšprogramma „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra”.

⁸ 04.00.00 programma „Valsts valodas politika un pārvalde”.

⁹ Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 16. septembra noteikumiem Nr. 528 „Izglītības un zinātnes ministrijas nolikums” (Redakcija no 01.09.2010. līdz 05.04.2012.).

¹⁰ Sektorālās programmas: *Comenius* – vispārējai izglītībai, *Erasmus* – augstākajai izglītībai, *Leonardo da Vinci* – arodizglītībai, *Grundtvig* – pieaugušo izglītībai; programmā ietilpst arī *caurviju programma* valodām, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju un

Eiropas Komisijas informācijas un konsultāciju tīklā *Euroguidance* un izglītības sistēmu un politikas informācijas apkopošanas, uzraudzības, apstrādes un aprites tīklā *Eurydice*, karjeras attīstības atbalsta sistēmā iesaistīto institūciju sadarbību, veic Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmu „Akadēmiskie pētījumi” un „Stipendiju grantu shēma” apsaimniekošanu u.c.;

- Valsts izglītības satura centrs (VISC) – nodrošina mācību satura izstrādi vispārējā un profesionālajā izglītībā un pārrauga tā īstenošanu, nodrošina mācību sasniegumu novērtēšanu valsts pārbaudījumos vispārējā izglītībā un valsts pārbaudījumu satura izstrādi un norisi profesionālajā izglītībā, kā arī koordinē atbilstošas mācību literatūras izstrādi, īsteno pedagogu profesionālo pilnveidi un nodrošina valsts valodas prasmes pārbaudi profesionālo un amata pienākumu veikšanai pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai. Vienlaikus nodrošina Latvijas skolu jaunatnes Dziesmu un deju svētku sagatavošanu un norisi;
- valsts aģentūra „Latviešu valodas aģentūra” (LVA) – ir izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir veicināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un Eiropas Savienības oficiālās valodas – statusa nostiprināšanu un ilgtspējīgu attīstību saskaņā ar dokumentā „Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.–2014.gadam” noteiktajām prioritātēm;
- valsts aģentūra „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra” (JSPA) – ir izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša valsts iestāde, kuras mērķis ir veicināt jauniešu aktivitāti un mobilitāti, līdzdalību jaunatnes brīvprātīgā darba, neformālās izglītības un jaunatnes informācijas programmās un projektos, kā arī veicināt jauniešu neformālo izglītību;
- valsts aģentūra „Latvijas Sporta muzejs” – ir izglītības un zinātnes ministra pārraudzībā esoša valsts pārvaldes iestāde. Tās kompetencē ir Latvijas sporta kultūras mantojuma saglabāšana un pētīšana, kā arī Latvijas sporta vēstures popularizēšana sabiedrībā.

II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Finanšu resursi un to izlietojums

Ministrija nodrošināja tās pārziņā esošo funkciju sekmīgu īstenošanu piešķirtā budžeta ietvaros, kā arī aktīvi piesaistot dažādu Eiropas Savienības politikas instrumentu un ārvalstu finanšu palīdzības instrumentu sniegto finansējumu.

Ievērojot to, ka kopš 2008.gada ministrijas pārziņā esošajām jomām finansējums tika samazināts par gandrīz 67%, tika panākts, ka 2012.gadā finansējuma samazinājums neskar vispārējo un interešu izglītību.

1.tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Finansiālie rādītāji	Faktiskā izpilde 2011.gadā, LVL	2012. gadā	
		apstiprināts likumā, LVL	faktiskā izpilde, LVL
Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	494 773 279	496 148 079	475 019 942
Dotācijas	478 444 518	470 386 483	453 992 730
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	5 380 945	5 687 196	5 019 960
Ārvalstu finanšu palīdzība	8 920 844	12 961 377	9 859 996
Izdevumi kopā	494 297 383	500 477 655	473 333 342
Uzturēšanas izdevumi kopā	466 988 139	438 766 603	418 024 603

Kārtējie izdevumi	72 495 738	67 097 641	59 442 832
Procentu izdevumi	414 476	1 320 883	506 007
Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	31 439 748	39 882 998	35 726 958
Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	761 845	608 372	274 84
Uzturēšanas izdevumu transferti	361 876 332	329 856 709	322 073 932
Izdevumi kapitālieguldījumiem	27 308 959	61 711 052	55 308 739

2.tabula

**Iestādes, kuras no valsts budžeta tiek finansētas daļēji,
un valsts budžeta nefinansētas iestādes, kas nav valsts aģentūras finansiālie rādītāji**

Finansiālie rādītāji	Faktiskā izpilde 2011.gadā, LVL	Faktiskā izpilde 2012.gadā, LVL
Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	148 131 503	138 637 167
Valsts budžeta transferti	97 176 997	95 169 585
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	50 678 014	39 812 743
Ārvalstu finanšu palīdzība	274 793	3 654 456
Izdevumi kopā	136 393 562	146 598 139
Uzturēšanas izdevumi kopā	117 515 613	121 546 368
Atalgojums	62 589 628	63 358 717
Komandējumu izdevumi	3 072 074	3 422 952
Pakalpojumi	18 755 174	19 184 217
Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	13 178 571	11 886 785
Izdevumi kapitālieguldījumiem	17 464 522	25 051 771

3.tabula

**Ministrijas pakļautībā un pārraudzībā esošo budžeta iestāžu
saņemto ziedojumu un dāvinājumu izlietojums**

Finansiālie rādītāji	Faktiskā izpilde, 2011.gadā, LVL	Faktiskā izpilde, 2012.gadā, LVL
Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	239 222	203 932
Naturālā veidā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	223 163	67 678
Izlietots – finansētie pasākumi (kopā)	241 523	306 188
tajā skaitā:		
atalgojumi	41 956	51 805
komandējumi	33 162	28 434
kapitālie izdevumi	14 770	15 535
pakalpojumu apmaksas	101 755	177 485
subsīdijas un dotācijas	2 208	1 200

2.2. Darbības rezultāti un sniegtie pakalpojumi

Vispārējā izglītība

4.tabula

Finanšu resursu izdevumi vispārējās izglītības nodrošināšanai

Budžeta programmas/apakšprogramma	Aptiprināts likumā, plāns gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
01.00.00 Vispārējā izglītība	6 270 129	6 261 068
01.03.00 Sociālās korekcijas izglītības iestādes	530 190	521 129
01.05.00 Dotācija privātajām mācību iestādēm	2 239 416	2 239 416
01.07.00 Dotācija brīvpusdienu nodrošināšanai 1.klases izglītojamiem	2 794 005	2 794 005
01.14.00 Mācību literatūras iegāde	706 518	706 518
62.00.00 Mērķdotācijas republikas pilsētu un rajonu pašvaldībām	211 730 642	211 730 642

Pirmsskolas izglītība

5.tabula

Galvenie indikatori par pirmsskolas izglītību 2011./2012.mācību gadā un 2012./2013.mācību gada sākumā

Indikatori	2011./2012.	2012./2013.
Bērnu skaits pirmsskolas izglītības programmās kopā	90 859	93293 (izmaiņas +2434; +2,68%)
Bērnu skaits pirmsskolas izglītības grupās, kas īsteno obligāto pirmsskolas izglītību (bērni no piecu gadu vecuma)	40 483	42084 (izmaiņas +1601; +3,95%)
Izglītības iestāžu skaits, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas	1005	1006 (izmaiņas +1; 0,1%)
Pedagogu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs un skolās.	11 159	11552 (izmaiņas +339; +3,52%)

Saskaņā ar Izglītības likumu bērnu no piecu gadu vecuma sagatavošana pamatizglītības ieguvei ir obligāta. Pirmsskolas izglītību bērni apgūst līdz septiņu gadu vecumam. Saskaņā ar vecāku vēlmēm un ģimenes ārsta vai psihologa atzinumu pirmsskolas izglītības programmas apguvi var saīsināt vai pagarināt par vienu gadu. Katram piecus un sešus gadus vecam bērnam ir iespēja bez maksas iegūt obligāto pirmsskolas izglītību¹¹ un sagatavoties pamatizglītības programmas apguvei, attīstīt un pilnveidot sociālās un sadarbības prasmes, noturīgas pašapkalpošanās un uzvedības prasmes, kas veicina bērna sekmīgu iekļaušanos mūsdienīgā mācību procesā.

2012./2013. mācību gada sākumā reģistrēto pirmsskolas izglītības iestāžu skaits ir palielinājies par vienu vienību, bet izglītojamo skaita ir palielinājies par 2434 bērniem (to skaitā 1601 piecgadīgais bērns, kas apgūst obligāto pirmsskolas izglītību). Ir palielinājies arī pirmsskolas pedagogu skaits – par 3,52% (jeb par 339 pedagogiem) .

¹¹ 2009.gada jūnijā atbilstoši ekonomiskajai situācijai valstī tika veikti grozījumi Izglītības likuma 4. pantā, izslēdzot normu par obligāto piecgadīgo un sešgadīgo bērnu sagatavošanu pamatizglītības apguvei. Pamatojoties uz Pasaules Bankas aizdevumu un saskaņā ar 2009.gada 8.septembrī Ministru kabinetā pieņemto „Sociālās drošības tīkla stratēģiju” veikti grozījumi Izglītības likumā un Vispārējās izglītības likumā, atjaunojot sagatavošanu pamatizglītības ieguvei no 2010. gada 1. janvāra kā obligātu.

Ministrija pārrauga, lai katram bērnam tiktu nodrošināta atbilstoša vide: telpas, materiālā un tehniskā bāze, kā arī transports administratīvajā teritorijā dzīvojošo bērnu nokļūšanai līdz izglītības iestādei. 2012./2013.mācību gadā ministrija: 1) saskaņoja pašvaldību lēmumus par astoņu izglītības iestāžu, tajā skaitā vienas profesionālās ievirzes izglītības iestādes, reorganizāciju; 2) septiņu izglītības iestāžu, tajā skaitā vienas pirmsskolas izglītības iestādes, slēgšanu; 3) trīs izglītības iestāžu, tajā skaitā divu profesionālās ievirzes izglītības iestāžu dibināšanu. Saskaņā ar ministrijas rīcībā esošo statistiku 2011./2012.mācību gadā Latvijā bija 814 vispārējās izglītības dienas skolas, 2012./2013.mācību gadā prognozētais vispārējās izglītības dienas skolu skaits – 804.

Ministrija veicināja, lai Pasaules Bankas ierosinātajā Sociālās drošības tīkla stratēģijā tiktu iekļauta bērnu no piecu gadu vecuma obligātās sagatavošanas pamatizglītības apguvei finansēšana no valsts budžeta līdzekļiem, nepalielinot finanšu slogu pašvaldībām un nodrošinot nepārtrauktu pirmsskolas izglītības programmu īstenošanu. 2012./2013. mācību gada sākumā pirmsskolas izglītības grupas apmeklēja 94% piecgadīgo un 97% sešgadīgo bērnu no visiem attiecīgā vecuma bērniem.

Pirmsskolas izglītībā tika veikti grozījumi normatīvajos aktos, lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieejamību pirmsskolas izglītībai bērniem no 1,5 gadu vecuma. Tika saglabāta bērniem no piecu gadu vecuma pastāvošā obligātā izglītība, nodrošinot, ka visiem bērniem šajā vecumposmā tiek īstenotas pirmsskolas izglītības programmas vecumposmam atbilstīgā vidē, turklāt paredzēts ieteikt Veselības ministrijai pārskatīt higiēnas un drošības prasību atbilstību mūsdienīgai videi, atsakoties no nefunkcionālām, novecojušām prasībām. Paredzēts atbalstīt pirmsskolu pašvērtējumus kā vienu no izglītības kvalitātes monitoringa veidiem.

2012.gada 31.jūlijā apstiprināti Ministru kabineta noteikumi Nr.533 „Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām”. Noteikumi nosaka, ka pirmsskolas izglītības satura mērķis ir veicināt bērna vispusīgu un harmonisku attīstību, ievērojot viņa attīstības likumsakarības un vajadzības, individuālajā un sabiedriskajā dzīvē nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes, tādējādi mērķtiecīgi nodrošinot bērniem iespēju sagatavoties pamatizglītības apguvei. Notikuši vairāki semināri augstskolu mācībspēkiem, sākumskolas pedagogiem, izmēģinājuma skolu un līdzdalības skolu vadītājiem, metodiķiem un direktoru vietniekiem, līdzdalības skolu pedagogiem, ekspertiem, docētājiem un mācību līdzekļu izdevējiem. Organizētas vairākas reģionālās konferences, kurās to dalībnieki iepazinās ar integrētās programmas projekta aprobācijas gaitu un rezultātiem.

Sagatavoti un publiskoti 11 metodiskie materiāli pilnveidotā mācību satura īstenošanai pirmsskolā un sākumskolā, tajā skaitā pirmsskolas mācību satura programmas (bērniem līdz sešu gadu vecumam ar latviešu, krievu un poļu mācībvalodu), integrētas programmas sešgadīgiem bērniem (ar latviešu, krievu un poļu mācībvalodu), rokasgrāmata vecākiem, interaktīvi materiāli bērnu drošībai, metodiski materiāli radošo spēju, valodas, matemātisko prasmju attīstīšanai, stājas veidošanai un kustību aktivitātēm, izpratnes veicināšanai par finanšu pratību, kā arī vizuālo mākslu. Turpinās četru metodisko ieteikumu sagatavošana publiskošanai, tajā skaitā metodiskie ieteikumi pirmsskolas mācību programmu īstenošanai, lasītprasmes un rakstītprasmes veidošanai, sešgadīgu un septiņgadīgu bērnu sasniegumu diagnosticēšanai.

Pirmsskolas izglītības programmu īstenošana notiek saskaņā ar valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām. Ministru kabineta noteikumi Nr.533 „Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām” nosaka pirmsskolas izglītības satura mērķus un uzdevumus, pedagoģiskā procesa organizācijas principus, izglītības apguves plānotos rezultātus un izglītības vērtēšanas pamatprincipus. Tie nosaka, ka pirmsskolas izglītības iestādes sešgadīgajiem bērniem īsteno integrēto mācību programmu vai plāno atsevišķas rotaļnodarbības mācību satura jomu apguvei. (ievērojot 2011./2012. mācību gadā ministrijas sagatavotos un apstiprinātos grozījumos pirmsskolas izglītības programmu paraugos¹², pirmsskolas izglītības iestādes varēja pēc brīvas izvēles uzsākt aprobētās integrētās mācību programmas sešgadīgajiem bērniem īstenošanu).

Par nozīmīgu uzskatāms metodiski organizatoriskais darbs, organizējot seminārus novadu un republikas pilsētu izglītības pārvalžu pirmsskolas izglītības iestāžu un sākumskolu speciālistiem par pirmsskolas izglītības aktualitātēm un pedagogu profesionālās tālākizglītības jautājumiem.

¹² Izglītības un zinātnes ministrijas 2011.gada 13.septembra rīkojums Nr.440 „Par grozījumiem Izglītības un zinātnes ministrijas 2010.gada 2.novembra rīkojumā Nr.558 „Par pirmsskolas izglītības programmu paraugu apstiprināšanu””.

Lai sniegtu atbalstu pašvaldībām, ministrija izstrādāja informatīvo materiālu „Ieteicamie pedagogu, pedagogu atbalsta personāla un saimnieciskā, tehniskā un medicīniskā personāla amatu vienību saraksti izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmas” (pieejams ministrijas tīmekļvietnē) ¹³.

Pamatizglītība

6.tabula

Galvenie indikatori par pamatizglītību 2011./2012.mācību gadā un 2012./2013. mācību gada sākumā

Galvenie indikatori	2011./2012.	2012./2013.
Izglītojamo skaits pamatizglītības posmā (1.–9. klase)	169 925	168 970 (izmaiņas -955; -0,56%)
Otrgadnieku un trešgadnieku skaits pamatizglītības posmā	3 543	2 622 (izmaiņas -921; -25,99%)
Izglītības iestāžu skaits, kuras īsteno vispārējās pamatizglītības programmas, tajā skaitā speciālās izglītības iestādes, vakara (maiņu) skolas, profesionālās izglītības iestādes	833	827 (izmaiņas - 6; -072%)
Skolotāju skaits, kuri strādā pamatizglītības posmā	17 907	17 697 (izmaiņas -210; 1,17%)

Pamatizglītības pakāpē notiek sagatavošanās izglītībai vidējā pakāpē vai profesionālajai darbībai, dzīvē nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguve un vērtīborientācijas veidošanās. Pamatizglītības ieguvī sāk tajā kalendārajā gadā, kurā izglītojamajam aprīt septiņi gadi. Pamatizglītības ieguve vai pamatizglītības iegūšanas turpināšana līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir obligāta. Pamatizglītības programmas tiek īstenotas deviņu gadu laikā.

Pārskata gadā ministrija sadarbībā ar pašvaldībām nodrošināja katram bērnam un jauniešim iespēju bez maksas apgūt obligāto pamatizglītības programmu no 1. līdz 9.klasei.

2011./2012.mācību gadu noslēdzot, 9.klasi absolvēja 17100 izglītojamie, to skaitā 4981 Rīgā, 2411 Rīgas reģionā, 1508 Zemgales reģionā, 1790 Vidzemes reģionā, 1679 Latgales reģionā un 1535 Kurzemes reģionā. Salīdzinot ar 2010./2011.mācību gadu, pamatskolu absolventu skaitam ir tendence samazināties, tas sagaidāms arī turpmākajos gados.

Prognozējams, ka turpmākajos gados nedaudz pieaugs 1.–4.klašu izglītojamo skaits, gandrīz nemainīsies 5.–9.klašu izglītojamo skaits, turpretī ievērojami samazināsies vidusskolēnu skaits. Ja palielināsies jauniešu skaits, kurus uzņem profesionālās izglītības iestādēs, strauji varētu samazināties vispārējās izglītības vidusskolu 10. – 12.klašu izglītojamo skaits. Kopējais izglītojamo skaits 2012./2013.mācību gadā gan varētu samazināties par aptuveni 2%.

Ņemot vērā Centrālās statistikas pārvaldes sniegto informāciju par iedzīvotāju skaitu, 2006.gadā dzimušo bērnu skaits, kuriem 2012./2013.mācību gadā bija jāsāk iet 1.klasē, 2012./2013.mācību gada sākumā ir 19126. Pieredze rāda, ka 1.klases skolēnu skaits dienas skolās varētu būt no 20300 līdz 20400. 2011./2012. mācību gadā skolas gaitas sāka 18648 1.klases skolēnu. Nākamajos dažos gados pirmklasnieku skaits varētu turpināt pieaugt par apmēram 3% gadā. Novērojumi liecina, ka uz 1.klasi atnāk apmēram 5% sešgadīgo bērnu un apmēram 9% astoņgadīgo bērnu. Visi, kuri gribētu, lai viņu bērni beidz skolu 18 gadu vecumā, var vest uz 1.klasi bērnus 6 gadu vecumā, to pieļauj Vispārējās izglītības likums.

Vispārējās izglītības dienas izglītības programmās 2012./2013.mācību gadā mācās 202 413 bērnu (2011./2012.mācību gadā vispārējās izglītības dienas izglītības programmās mācījās 206 440

¹³ <http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/izglitiba/vispareja-izglitiba/pirmsskolas-izgl/5782.html>.

skolēnu). Pirmklasnieku skaits 2012./2013.mācību gadā vispārējās izglītības dienas izglītības programmās ir 21 352 skolēnu (2011./2012.mācību gadā 1.klasē mācījās 19 493 skolēnu).¹⁴

Valsts pamatizglītības standartu īsteno arī speciālās izglītības programmās, kuras speciālās izglītības iestādēs piedāvā izglītojamiem ar speciālām vajadzībām. Ir 50 pašvaldību speciālās internātskolas, no tām divas speciālās internātvidusskolas, 48 speciālās internātpamatskolas, kā arī pieci rehabilitācijas un attīstības centri novados. Ir arī sešas speciālās izglītības iestādes, kuras ir pašvaldību padotībā.

Pamatizglītības satura pilnveide

Saskaņā ar Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanu ministrijai ir dots uzdevums radīt priekšnoteikumus vispārējās pamatizglītības apguvei bērniem no sešu gadu vecuma. Pamatizglītības apguves sākšana no sešiem gadiem vēl aizvien tiek izvērtēta. Pozitīva lēmuma sākt pamatizglītības apguvi no sešu gadu vecuma p[ieņemšanas gadījumā vecākiem būs tiesības izvēlēties bērnam izglītības iestādi pamatizglītības programmas apguvei ar iespēju pirmajā pamatizglītības apguves gadā mācīties vai nu pirmsskolas izglītības iestādēs vai izglītības iestādēs, kas jau īsteno pirmsskolas izglītības programmas un kas nodrošina atbilstošu mācību vidi un bērnu attīstības iespējām piemērotas rotaļnodarbību metodikas izmantošanu.

Notikuši vairāki semināri augstskolu mācībspēkiem, sākumskolas pedagogiem, izmēģinājuma skolu un līdzdalības skolu vadītājiem, metodiķiem un direktoru vietniekiem, līdzdalības skolu pedagogiem, ekspertiem, docētājiem un mācību līdzekļu izdevējiem. Organizētas vairākas reģionālās konferences, kurās to dalībnieki iepazīs ar integrētās mācību programmas sešgadīgiem bērniem projekta aprobācijas gaitu un rezultātiem.

Sadarbībā ar Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāti organizēta konference „Vērtībizglītības perspektīvas Latvijas vispārējā izglītībā”.

Aktualizēti veselības un cilvēkdrošības jautājumi un to īstenošana pedagoģiskajā procesā. Sagatavotais atbalsta materiāls bērnu vecākiem un skolotājiem „Vesels un drošs – interaktīvi par veselības un cilvēkdrošības jautājumiem pirmsskolā un sākumskolā” prezentēts praktiskās darbnīcās.

Vispārējā vidējā izglītība

7.tabula

**Galvenie indikatori par vispārējo vidējo izglītību
2011./2012.mācību gadā un 2012./2013. mācību gada sākumā**

Galvenie indikatori	2011./2012.	2012./2013.
Izglītojamo skaits vidējās izglītības pakāpē (10.–12. klasē)	48 517	43 463 (izmaiņas -5054; -10,42%)
t.sk. vakara (maiņu) un neklātienes programmās	10 515	10 137 (izmaiņas -378; -3,59%)
Vidējās izglītības iestāžu skaits	389	389 (izmaiņas 0; 0,00%)
Skolotāju skaits, kuri strādā vidējās izglītības posmā	5 889	5 533 (izmaiņas -356; -6,05%)
Otrgadnieku skaits dienas programmās	304	281 (0,84% no vidusskolēniem, kas mācās dienas programmās) (izmaiņas -23; -7,57%)
Otrgadnieku skaits vakara un neklātienes programmās	1 536	1734 (17,11% no vidusskolēniem, kas mācās vakara un neklātienes programmās) (izmaiņas -198; -12,89%)

¹⁴ IZM Aktualitātes un jaunumi izglītības jomā 2012./2013.mācību gadā.

Demogrāfiskās situācijas monitorings liecina, ka vidusskolēnu skaits Latvijā turpinās samazināties. 2011./2012.mācību gada sākumā vidējās izglītības dienas skolās mācījās 37 878 vidusskolēni (avots: IZM dati). Ņemot vērā pašreizējo izglītojamo skaitu pamatizglītības klasēs un plānu sasniegt, ka viņu izvēle turpināt vai nu vispārējo vidējo izglītību, vai profesionālo izglītību atbildīs 50:50, var prognozēt, ka 2014./2015.mācību gadā vispārējās vidējās izglītības iestāžu izglītojamo skaits saruks par 24 procentpunktiem. Demogrāfiskie izaicinājumi prasīs arī novadu ciešu sadarbību, lai nodrošinātu jauniešiem vidējās izglītības programmu pieejamību.

Ministrija sadarbībā ar pašvaldībām ir nodrošinājusi iespēju visiem jauniešiem, kuri ir ieguvuši apliecību par pamatizglītību, bez maksas iegūt vispārējo vidējo izglītību vispārējās vidējās izglītības iestādēs – vidusskolās (tajā skaitā ģimnāzijās un valsts ģimnāzijās), vakara (maiņu) un neklātienēs vidusskolās, kā arī 10 profesionālās izglītības iestādēs vispārējās vidējās izglītības izlīdzinošo programmu ietvaros (arodizglītības turpinājums, mācību ilgums – viens gads). 63,3% jauniešu, kas ieguvuši pamatizglītību 2011./2012. mācību gadā, turpināja izglītības iegūvi vispārējās vidējās izglītības programmās.

Valsts ģimnāzijās 2011./2012.mācību gadā 10.–12.klasēs mācījās gandrīz 7500 izglītojamo (19,7% no 10.–12. klašu skolēniem un 22% no visiem 7.–12. klašu skolēniem).

Sākot ar 2009./2010.mācību gadu, Rīgas Tālmācības vidusskolā vispārējo vidējo izglītību var iegūt arī tālmācības formā. To izglītojamo skaits, kuri vēlas iegūt izglītību tālmācības formā, strauji pieaug, un 2011./2012.mācību gada sākumā Rīgas Tālmācības vidusskolā 7.–12.klasēs mācījās jau 368 izglītojamie. Vienlaikus 2011.gadā savu darbību sāka otra tālmācības vidusskola „Rīgas Komercskola”. 2011.gada jūnijā ministrija izstrādāja un apstiprināja vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena tālmācības programmu paraugu. 2011./2012.mācību gada sākumā iepriekš minētās programmas bija licencētas deviņās pašvaldības vidusskolās un četrās privātajās vidusskolās. Saeima 2011.gadā pieņēma grozījumus Vispārējās izglītības likumā, nosakot, ka ar 2011./2012.mācību gadu atestātu par vispārējās vidējās izglītības iegūvi vidusskolas absolventam izsniedz tikai tad, ja visos mācību priekšmetos ir iegūti vērtējumi gadā vai kādā no valsts pārbaudījumiem un vērtējums ir ne zemāks par 4 ballēm.

Latvijā 2011./2012.mācību gadā vispārējo vidējo izglītību–ieguvuši 90,9% jauniešu no tiem, kuri pirms trim gadiem bija iestājušies vispārējās izglītības vidusskolu 10.klasē.

2012.gadā tika turpināta 2008./2009. mācību gadā sāktā vispārējās izglītības satura reforma. Jaunajos mācību priekšmetu standartos daudz lielākā vērība pievērsta pamatprasmju apgūšanai, to lietojumam reālās dzīves situācijās – jaunu zināšanu iegūšanai, jautājumu formulēšanai, argumentētu secinājumu izdarīšanai. Lielākā vērība pievērsta arī tādiem mācību satura komponentiem kā pētnieciskā darbība un cilvēka, sabiedrības un vides mijiedarbības aspekti, tādējādi veicinot izpratni un atbildību lēmumu pieņemšanā par apkārtējo pasauli un pārmaiņām, kas ir cilvēka darbības rezultāts.

Virzienā uz gudru, ilgtspējīgu un integrējošu Eiropas kopējo ekonomiku stratēģijā ES2020 noteikti stratēģiskie mērķi dažādās jomās, tajā skaitā arī izglītībā. Viens no šādiem mērķiem ir samazināt līdz 10% jauniešu, kas priekšlaicīgi pametuši izglītību, īpatsvaru samazināt līdz 10%. Saskaņā ar *Eurostat* datiem Latvijā 2012.gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu izglītību priekšlaicīgi pametušo skaits vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem (jaunieši, kuri vairs nemācās un nav ieguvuši vidējo izglītību) ir samazinājies no 13,4% līdz 13,13%, tādējādi ar uzviju sasniedzot ES2020 stratēģijas ietvaros definēto nacionālo mērķi – 13,4%. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes provizoriskajiem datiem 2012.gadā izglītību priekšlaicīgi pametušo skaits varētu būt samazinājies līdz pat 12%.

Pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iespējas pieaugušajiem

2012.gada oktobrī ar EK granta lēmumu 2012-3753/001-001 uzsākta projekta „Eiropas programmas īstenošana pieaugušo izglītībā” īstenošana, kura tiešā mērķa grupa ir pieaugušie ar zemām pamatprasmēm. Projekta darbības laikā paredzēts konsultēt 1000 apmeklētājus par pieaugušo izglītības iespējām. Līdz 2012.gada beigām izglītības iestādes kopumā konsultējušas 73 pieaugušos.

2012.gadā IZM apkopoja un publicēja pašvaldību sniegto informāciju par pieaugušo neformālās izglītību Latvijas reģionos 2012.gadā. Atsaucoties uz informācijas pieprasījumu, 81 pašvaldība sniedza datus par savā teritorijā īstenoto pieaugušo neformālo izglītību, tās finansēšanas apmēru un modeli. Informāciju apkopoja un konstatēja, ka ekonomiskās krīzes situācijā pašvaldības vadītāji

bieži pieņem lēmumus par pieejamo finanšu līdzekļu izlietojumu nevis par labu ieguldījumiem cilvēkkapitāla attīstībai, bet par labu citām neatliekamām darbībām.

2011./2012.mācību gada sākumā vakara un neklātienes izglītības programmās mācījās 12002 izglītojamie. Lielākā daļa no izglītojamajiem, kuri apgūst otrās iespējas izglītības programmas, ir pieaugušie – 8938 jeb 68% no izglītojamajiem ir vecāki par 19 gadiem.

8.tabula

Vakarskolu skaita izmaiņas Latvijā laika posmā no 2001./2002.mācību gada līdz 2012./2013.mācību gada sākumā

	2001./2002	2002./2003.	2003./2004	2004./2005	2005./2006	2006./2007	2007./2008	2008./2009	2009./2010	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.
Vakarskolu skaits	37	35	35	33	34	34	34	34	31	28	25	25
Vakara (maiņu) klases un neklātienes grupas pie dienas skolām	12	20	22	25	24	26	25	25	39	51	69	69
Izglītojamo skaits*	15048	14805	14869	14966	14569	13761	13003	13223	13811	12732	12002	11727

* tajā skaitā vakara klases un neklātienes konsultāciju punktus pie dienas skolām.

Avots: IZM dati

Nodrošinot otrās iespējas izglītības piedāvājumu, 2012.gadā tika licencētas 139 jaunas vakara (maiņu), neklātienes, sociālās un pedagoģiskās korekcijas, kā arī speciālās izglītības programmas dažādām mērķa grupām.

Izglītības likuma 8.panta trešajā daļā ir noteikts: „(3) izglītības programmas saturu izglītojamais var apgūt pašizglītības formā. Novērtējumu par šādi apgūtu izglītības programmu var saņemt, nokārtojot eksāmenus izglītības iestādē, kura īsteno attiecīgo programmu.” Atbilstoši tam Ministru kabineta 2012.gada 28.februāra noteikumos Nr.149 „Noteikumi par kārtību, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un atskaitīti no tām, un obligātajām prasībām pārceļšanai uz nākamo klasi” noteikts: „10. Izglītības iestādei ir tiesības izglītojamo uzņemt kā eksternu (persona, kas pašizglītības veidā apgūst valsts vispārējās izglītības standartu prasībām atbilstošas zināšanas un prasmes un kārtu pārbaudījumus gada vērtējuma iegūšanai kādā mācību priekšmetā vai izglītības dokumenta iegūšanai) vispārējās pamatzglītības (no 18 gadu vecuma) vai vispārējās vidējās izglītības ieguvei.” Līdz ar to ir nodrošināta neformālās un informālās izglītības rezultātu atzīšana vispārējās izglītības jomā, to ir iespējams veikt jebkurā izglītības iestādē, kas īsteno atbilstošu izglītības programmu.

Mazākumtautību izglītība

Latvijas Republikas Satversmes 114.pants nosaka, ka personām, kuras pieder pie mazākumtautībām, ir tiesības saglabāt un attīstīt savu valodu, etnisko un kultūras savdabību.

Izglītība mazākumtautību valodās ir priekšnoteikums, lai saglabātu mazākumtautību kultūras identitāti, vienlaikus nodrošinot sekmīgu integrāciju. Mazākumtautību izglītības programmas tiek īstenotas valsts valodā, nodrošinot iespēju skolēniem apgūt arī krievu, poļu, ukraiņu, baltkrievu, lietuviešu, igauņu valodu un ivritu. Sadarbībā ar Polijas, Ukrainas, Izraēlas, Lietuvas, Igaunijas, Krievijas un Baltkrievijas vēstniecībām tika sekmēts atbalsts izglītības iestādēm, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

2012.gadā Polijas vēstniecība Latvijā un Polijas Republikas Nacionālās izglītības ministrija ir nodrošinājusi, ka Rīgas Itas Kozakēvičas Poļu vidusskolā, J.Pilsudska Daugavpils valsts poļu ģimnāzijā, Krāslavas grāfu Plāteru vārdā nosauktajā Poļu pamatskolā, Rēzeknes valsts poļu ģimnāzijā un Jēkabpils pamatskolā strādā viesskolotāji no Polijas.

Savukārt saņemot *Yad Vašem* (Izraēla) atbalstu, Latvijas 25 vēstures un sociālo zinātņu pedagogi piedalījās profesionālās pilnveidesursos Izraēlā, kas turpmāk sniegs būtisku atbalstu skolas darbā, mācot audzēkņiem par holokaustu, un arī palīdzēs jauniešu un sabiedrības izglītošanā par ebreju kopien.

Latvijā izglītību mazākumtautību izglītības iestādēs nodrošina 56 423 skolēniem, t.i., 27,3% no kopējā izglītojamo skaita. 2012./2013.mācību gadā 227 bērni ieguva pirmsskolas izglītību poļu vai citā valodā, 20 335 bērni – pirmsskolas izglītības programmās ar krievu mācību valodu.

Izglītība mazākumtautību valodās ir priekšnoteikums, lai saglabātu mazākumtautību kultūras identitāti un vienlaikus nodrošinātu sekmīgu integrāciju Latvijas sabiedrībā. Mazākumtautību izglītības programmas īsteno valsts valodā un arī tiek nodrošināta iespēja skolēniem apgūt arī krievu, poļu, ukraiņu, baltkrievu, lietuviešu, igauņu valodu un ivritu. Sadarbībā ar Polijas, Ukrainas, Izraēlas, Lietuvas, Igaunijas, Krievijas un Baltkrievijas vēstniecībām Latvijā sekmēta atbalsta sniegšana izglītības iestādēm, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

2012./2013.mācību gadā mazākumtautību izglītības programmas tika īstenotas 99 vispārējās izglītības iestādēs ar krievu mācībvalodu un 65 divplūsmu skolās. Papildu četrās skolās mācības notika poļu valodā, vienā skolā – ukraiņu, vienā skolā – baltkrievu, un vienā privātajā skolā – angļu valodā.

Ministrija sadarbībā ar novadu un pilsētu izglītības pārvaldēm, izglītības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām aktīvi veica arī romu bērnu integrācijas un izglītošanas pasākumus, piemēram, sekmējusi atbilstoša amata „skolotāja palīgs” izveidi. 2012.gadā tika nodrošināts romu tautības skolotāju palīga darbs vairākās izglītības iestādēs.

2012./2013.mācību gadā vispārējās izglītības iestādēs mācījās četri nepilngadīgi patvēruma meklētāji. Nepilngadīgo patvēruma meklētāju izglītošanai ministrija, slēdzot līgumu ar izglītības iestādi, nodrošina papildu latviešu valodas un individuālās nodarbības mācību priekšmetu apguvei.

Sociālā korekcija

Bērniem var piemērot audzinoša rakstura piespiedu līdzekli, ņemot vērā tiesas lēmumu, un ievietot sociālās korekcijas izglītības iestādē, lai viņi apgūtu pamatizglītības sociālās korekcijas izglītības programmu vai īpašos gadījumos speciālās pamatizglītības programmu izglītojamiem ar garīgas attīstības traucējumiem. Nepilngadīgo ievietošanu sociālās korekcijas izglītības iestādē piemēro tiem jauniešiem, kuri ir izdarījuši Krimināllikumā paredzētus sabiedriski bīstamus nodarījumus. Saskaņā ar likumu „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” tiesa, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas īpašus apstākļus, var atbrīvot nepilngadīgo no soda un noteikt audzinoša rakstura piespiedu līdzekli – ievietošanu nepilngadīgo sociālās korekcijas izglītības iestādē. Ministrija atbild par sociālās korekcijas izglītības iestāžu darbību, bērnu/jauniešu uzņemšanu, adaptāciju un sociālo korekciju.

Saskaņā ar likumu „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 2012.gadā Latvijā darbojās viena ministrijas padotībā esoša sociālās korekcijas izglītības iestāde „Naukšēni”, kas ir paredzēta meitenēm un zēniem vecumā no 11 līdz 18 gadiem. Vidējais izglītojamo skaits 2012.gadā minētajā sociālās korekcijas izglītības iestādē bija 34. Naukšēnos esošā sociālās korekcijas izglītības iestāde „Naukšēni” ir vispārējās izglītības iestāde, kura veic pedagoģisko darbu, nodrošinot obligātās vispārējās pamatizglītības apguvi vai pilnveidojot tās kvalitāti. Svarīgs ikvienas sociālās korekcijas izglītības iestādes uzdevums ir tās audzēkņu veselības nostiprināšana un, ja nepieciešams, ārstēšana no alkoholisma, narkomānijas, toksikomānijas u.c. slimībām.

Audzēkņu socializācijas veicināšana sociālās korekcijas izglītības iestādē „Naukšēni” tiek īstenota saskaņā ar noslēgto trīspusējo vienošanos par sadarbību un informācijas apmaiņu ar sociālā dienesta pārstāvi audzēkņu dzīvesvietās, audzēkņu vecākiem (aizbildņiem) un sociālās korekcijas izglītības iestādi.

2012.gadā noslēdzās Eiropas Sociālā fonda projekta „Atbalsta pasākumu īstenošana jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai un jauniešu ar funkcionālajiem traucējumiem integrācijai izglītībā” īstenošana sociālās korekcijas izglītības iestādē „Naukšēni”. Projekta ietvaros minētajā iestādē audzēkņiem veikti atbalsta pasākumi mācību procesā, iekļaujošā izglītībā, karjeras izglītībā, darba un sadzīves prasmju veicināšanā.

Iekļaujošā izglītība

Palielinājies to izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaits, kuri integrēti vispārējās izglītības iestādēs un apgūst vispārējās izglītības programmu, – 328 izglītojamie 2012./2013.mācību gadā (187 izglītojamie 2011./2012.mācību gadā). Palielinājies arī to izglītojamo ar speciālām vajadzībām, kuri

integrēti vispārējās izglītības iestādēs un apgūst speciālās izglītības programmas, – 2891 izglītojamais 2012./2013.mācību gadā (2308 izglītojamie 2011./2012.mācību gadā).

Sniedzot atbalstu bērnu ar speciālām vajadzībām integrēšanai izglītības procesā, 2011./2012. mācību gadā ievērojami palielināts izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaits vispārējās izglītības iestādēs: 2008./2009.mācību gadā vispārējās izglītības iestādēs speciālās izglītības programmās mācījās 821 skolēns, 2011./2012. mācību gadā speciālās izglītības programmās mācījās 2308 skolēni ar speciālām vajadzībām; 187 bērni ar speciālām vajadzībām iesaistīti vispārējās izglītības programmās.

Atsaucoties uz vecāku, izglītības speciālistu un speciālās izglītības iestāžu pārstāvju pausto viedokli, ka vārds „speciālā” ir diskriminējošs attiecībā uz izglītojamā dzīves kvalitāti un vecāki ne vienmēr vēlas savu atvasi izglītēt „speciālās izglītības iestādē”, lai neradītu negatīvu sabiedrības attieksmi pret savu bērnu un ģimeni kopumā, ministrija ir aktualizējusi jautājumu par speciālās izglītības iestāžu nosaukumiem un nosūtījusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, Latvijas Pašvaldību savienībai, novadu un republikas pilsētu izglītības speciālistiem informāciju ar aicinājumu par speciālo izglītības iestāžu nosaukumu maiņu. Arī Reformu īstenošanas rīcības plānā par vispārējo izglītību viens no iekļaujošās izglītības veicamajiem uzdevumiem ir „atteikties no vārda „speciālā” lietojuma speciālās izglītības iestāžu nosaukumos”. Pamatojoties uz atbilstošu lēmumu, ministrija, veidojot atbalstošu iekļaujošās izglītības politiku valstī, ir aktualizējusi jautājumu par speciālās izglītības iestāžu nosaukumiem. Jau 2012.gada martā ministrijas Valsts izglītības satura centrs organizēja diskusiju par speciālās izglītības iestāžu nosaukumu maiņu un diskusijas dalībnieki vienojās, ka speciālās izglītības iestāžu nosaukumu maiņa (izslēgt tajos vārda „speciālā” lietojumu) būtu viens no soļiem, kas mazinātu iespējamo nevienlīdzīgo attieksmi pret dažādu izglītības iestāžu izglītojamiem. Pamatojoties uz šo aicinājumu, ņemot vērā Izglītības kvalitātes valsts dienesta rīcībā esošo informāciju, iestādes nosaukumu nomainījušas 23 vispārējās izglītības skolas un 22 pirmsskolas izglītības iestādes. Arī 2013./2014.mācību gadā izglītības iestādes tiks atkārtoti aicinātas izvērtēt speciālās izglītības iestādes nosaukuma maiņas nepieciešamību.

Ministrija ir informējusi, ka iestāžu finansējums tiek piešķirts atbilstoši izglītības iestāžu veidam, kas tiek noteikts atbilstīgi izglītības iestādei piešķirtajam izglītības iestāžu reģistrācijas kodam. Līdz ar to izglītības iestāžu nosaukuma maiņa izglītības iestāžu finansējumu, vismaz sākotnēji, neietekmēs. Jāpiebilst, ka ir uzsāktas diskusijas par speciālās izglītības sistēmas izvērtēšanas nepieciešamību, un tās mērķis ir izveidot efektīvu speciālās izglītības programmu finansēšanas modeli un sakārtot speciālās izglītības iestāžu tīklu, lai nodrošinātu izglītības pieejamību, tādējādi sekmējot iekļaujošās izglītības koncepcijas attīstību.

2012.gada 9.oktobrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.695 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu izglītības iestādē”, nodrošinot izglītojamam ar invaliditāti asistenta atbalstu pārvietojoties izglītības iestādē, tajā skaitā starpbrīžos un pagarinātās dienas grupas laikā, ārpusstundu pasākumos, kā arī lai nokļūtu vietās, kur notiek izglītības iestādes organizētie pasākumi vai kuros pats izglītojamais līdzdarbosies; nodrošinot sazināšanos ar citiem izglītojamiem, pedagogiem un citām personām; iespēju veikt pašaprūpi, tajā skaitā personīgo higiēnu; sagatavojot mācību materiālu darbam un veicot mācību pierakstus, sakārtojot mācību vietu un mācību piederumus.

Asistenta pakalpojumus saņēma 200 izglītojamie (lielākais skaits asistentu skaits ir Rīgā – 30, Daugavpilī – 18, Jelgavā – 12, Liepājā – 10). 2012.gada budžetā paredzētais finansējums asistenta pakalpojumu nodrošināšanai – 328 082 Ls, pārskaitītais finansējums 172 177 Ls (jeb 53% no kopējā plānotā finansējuma)

Ministru kabineta 2012.gada 16.oktobra noteikumi Nr.709 „Noteikumi par Valsts pedagogiski medicīniskās komisijas un pašvaldību pedagogiski medicīniskajām komisijām” 1) reglamentē, ka pedagogiski medicīnisko komisiju kompetence, nosakot prasības komisijas sastāvam un kritērijus atzinumu sniegšanai par piemērotas izglītības programmas ieteikšanu izglītojamam atbilstoši viņa veselības stāvoklim, spējām un attīstības līmenim, tiek paplašināta ar valsts komisijas un pašvaldību komisiju kompetenci, paredzot tām jaunu uzdevumu noteikt izglītojamiem ar speciālām vajadzībām nepieciešamos atbalsta pasākumus, 2) nosaka profesionālās prasības valsts un pašvaldību komisiju locekļiem kompetences, kuras līdz šim nebija reglamentētas, 3) nosaka kritērijus valsts komisijas un pašvaldības komisijas atzinuma sagatavošanai, akcentējot pedagogiski psiholoģisko pieeju

izglītojamā izvērtēšanā un izglītojamā speciālo vajadzību noteikšanā. Pretēji līdzšinējam medicīniskajam modelim, ar kuru noteikts, ka nepieciešamību pēc speciālās izglītības programmas īstenošanas nosaka diagnozes esamība, pedagogiski psiholoģiskā pieeja paredz izglītojamā traucējuma vai saslimšanas ietekmes uz izglītības procesu izvērtēšanu, tādējādi mazinot izglītojamo ar speciālām vajadzībām sociālās atstumtības risku.

2012.gada 16.oktobrī izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr.710 „Noteikumi par vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestāžu nodrošinājumu atbilstoši izglītojamo speciālām vajadzībām” nosaka prasības, kādas izvirzāmas vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības iestādēm, lai nodrošinātu izglītojamo ar speciālām vajadzībām integrēšanu minētajās izglītības iestādēs.”

Valsts izglītības satura centra īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta „Izglītojamo ar funkcionāliem traucējumiem atbalsta sistēmas izveide” ietvaros 2012.gadā darbojās astoņi iekļaujošās izglītības atbalsta centri. Tie nodrošina konsultatīvu atbalstu novadu pedagogiski medicīniskām komisijām un veicina iekļaujošās izglītības vides veidošanu izglītības iestādēs (piemēram, semināru par aktuāliem jautājumiem organizēšana, izglītības iestāžu, vecāku, sociālo darbinieku u.c. konsultēšana).

Pedagogu tālākizglītība

Izglītības likuma 48.pants paredz, ka tiesības strādāt par pedagogu ir personām, kurām ir pedagogiskā izglītība vai kuras apgūst pedagogisko izglītību, kas nepieciešama atbilstoši Ministru kabineta noteiktajām profesionālās kvalifikācijas prasībām. 2012./2013.mācību gadā 814 vispārīzglītojošajās dienās skolās strādāja 28 036 pedagogi, tajā skaitā 23 911 pedagogi strādāja pamatdarbā (vidēji 1,25 likmes uz pedagogu, un tas ir par 1672 likmēm mazāk nekā 2011./2012.mācību gadā), 807 pedagogi strādāja 25 vakara (maiņu) un neklātienē skolās, tajā skaitā 474 – pamatdarbā (vidēji 1,10 likmes uz pedagogu). Lai nodrošinātu izglītības kvalitāti un veicinātu pedagogu zināšanu un prasmju nepārtrauktu pilnveidošanu, 2011.gada 7.jūnijā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.431 „Pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides kārtība”, kas paredz nepieciešamību pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides programmas saskaņot ar ministriju.

Apkopojot informāciju par pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides programmām, izveidots minēto programmu katalogs, kas ievietots ministrijas tīmekļvietnē un tiek regulāri papildināts ar saskaņotajām programmām. Lai nodrošinātu pedagogiem nepieciešamo zināšanu un prasmju ieguves kvalitāti, turpinās pilnveides programmu izstrāde.

2012.gadā saskaņotas 357 pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides programmas, no tām 6 pedagogiskajās augstskolās īstenojamās B veida programmas. Pedagogu profesionālā pilnveide tika nodrošināta arī vairāku Eiropas Sociālā fonda projektu ietvaros:

→ "Profesionālo mācību priekšmetu pedagogu un prakses vadītāju teorētisko zināšanu un praktisko kompetenču paaugstināšana"

Projekta mērķis ir nodrošināt teorētisko zināšanu, praktisko iemaņu un profesionālo kompetenču paaugstināšanu sākotnējās profesionālās izglītības pedagogiem un prakses vadītājiem, uzsverot saistību ar modernizēto profesionālās izglītības saturu, inovācijām tautsaimniecībā, ievērojot ražošanas tehnoloģiju nepārtrauktu attīstību, veidojot ilglaicīgu un nepārtrauktu sadarbību starp profesionālās izglītības iestādēm, sociālajiem un sadarbības partneriem un darba tirgu visā Latvijas teritorijā. Projekts tiek īstenots sadarbībā ar sociālajiem partneriem - Latvijas Darba devēju konfederāciju, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.

→ "Vispārējās izglītības pedagogu tālākizglītība". Projekta mērķis ir Vispārējās izglītības pedagogu kompetences paaugstināšana un prasmju atjaunošana mūsdienīga mācību procesa nodrošināšanai, uz zināšanām un inovācijām balstītas sabiedrības veidošanai, izstrādājot mūsdienīgas tālākizglītības programmas, izdales materiālus, sagatavojot tālākizglītojamus un īstenojot kursus:

- vispārējo pedagogisko kompetenču pilnveidei;
- izglītības jomas kompetenču pilnveidei;
- izglītības procesa vadības kompetenču pilnveidei;
- IKT prasmju atjaunošanai un paaugstināšanai;

→ svešvalodu prasmju atjaunošanai un paaugstināšanai.

Pedagogu atalgojums

2012.gadā uzsākta pedagogu motivācijas programmas iestrāde. Pedagogu profesionālās darbības kvalitātes, atalgojuma un motivācijas sistēmā paredzēts veicināt jaunu programmu izveidi skolotāju sagatavošanai, nodrošinot iespēju iegūt plašāku kvalifikāciju spektru, tādējādi paaugstinot pedagogu konkurētspēju. Ir plānots sagatavot grozījumus normatīvajā regulējumā par prasībām pedagogiem nepieciešamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai, paredzot pedagogiem plašākas profesionālās darbības iespējas; diferencēt pedagogu darba samaksu atbilstīgi kvalitātes pakāpei. Plānots nodrošināt iespēju iegūt profesionālās darbības kvalitātes novērtējumu jeb pakāpi tiem pedagogiem, kuri līdz 2012.gada 1.septembrim nav ieguvuši kvalitātes pakāpi. Lai līdz 2014.gada pirmajam jūnijam ieviestu pedagogu 40 stundu darba nedēļu, 2012.gada septembrī darbu atsāka Pedagogu kvalitātes, atalgojuma un motivācijas sistēmas izstrādes darba grupa, kas turpinās darbu saistībā ar jautājuma par 40 h darba nedēļas ieviešanu pedagogiem . 2012./2013.mācību gada laikā ir plānots izstrādāt izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanas sistēmu.

Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavotie Ministru kabineta grozījumi ir pirmie soļi ministrijas reformu rīcības plānā paredzēto pasākumu īstenošanā, lai uzsāktu diferencēta skolotāju atalgojuma pakāpenisku ieviešanu pedagogu darba kvalitāti sasaistot ar darba samaksu, ieviešot motivējošu pedagogu profesionālās darbības kvalitātes vērtēšanas sistēmu.

Ministrijas izveidotā starpinstitūciju darba grupa ir sagatavojusi trīs Ministru kabineta noteikumu grozījumu projektus, kas stājas spēkā ar 2012.gada 1.septembri.

„Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 28.jūlija noteikumos Nr.836 „Pedagogu darba samaksas noteikumi””: paredz

- no 2012.gada 1.septembra paaugstināt pedagogu zemākās mēneša darba algas likmi par 10 procentiem, tādējādi palielinot algas jaunajiem pedagogiem un tiem pedagogiem, kuri patlaban saņem vismazāk. Piešķirot papildu finansējumu normatīvā akta īstenošanai, tiks panākta visu pedagogu zemākās mēneša darba algas likmes vienādošana, novēršot nevienlīdzību darba samaksā ministrijas un citu ministriju padotībā esošo izglītības iestāžu pedagogiem;
- no 2012.gada 1.septembra palielināt iestāžu vadītāju un viņu vietnieku mēneša darba algas likmes par 10 procentiem, kā arī palielināt vadītāju atalgojuma skalu atkarībā no izglītojamo skaita;
- pedagogiem, kas projekta „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” ietvaros ir ieguvuši profesionālās darbības kvalitātes 4.pakāpi, no 2012.gada 1.septembra par viņu veikto pedagoģisko darbu noteikt piemaksu 8 procentu apmērā; savukārt pedagogiem, kas ieguvuši profesionālās darbības kvalitātes 5.pakāpi, noteikt par viņu veikto pedagoģisko darbu piemaksu 12 procentu apmērā (no mēneša darba algas likmes), tādējādi motivējot tos pedagogus, kuriem ir augstākā profesionālā kvalifikācija;
- noteikt tiesisko regulējumu vairāku pedagogu amatu slodzei un mēneša darba algas likmei;
- precizēt un papildināt pedagogu amatu nosaukumus: skolotājs mentors, skolotājs karjeras konsultants, skolotāja palīgs, pirmsskolas metodiķis.

9.tabula

**Zemākās mēneša darba algas likmes
atkarībā no pedagoģiskā stāža un izglītojamo skaita izglītības iestādē
pirms un pēc 2012.gada izglītības reformas***

Pedagogi	Pedagoģiskā darba stāžs gados		
	mazāks par 5 gadiem	no 5 līdz 10 gadiem	lielāks par 10 gadiem

	Pirms 2012.	2012.	Pirms 2012.	2012.gadā	Pirms 2012.	2012.gadā
		245 Ls	270 Ls (+25 Ls)	250 Ls	275 Ls (+25 Ls)	255 Ls
	Izglītojamo skaits izglītības iestādē					
	līdz 100		no 1001 līdz 1200		1201 un vairāk	
	Pirms 2012.	2012.	Pirms 2012.	2012.gadā	Pirms 2012.	2012.
Izglītības iestāžu vadītājiem	447 Ls	492 Ls (+45 Ls)	596 Ls	656 Ls (+60 Ls)	624 Ls	966 Ls * (+342 Ls)
Izglītības iestāžu vadītāju vietniekiem	340 Ls	374 Ls (+34 Ls)	422 Ls	464 Ls (+42 Ls)	437 Ls	677 Ls * (+240 Ls)

*Šobrīd izglītības iestāžu, kurās mācās 2600 izglītojamo, nav. Lielākais izglītojamo skaits ir Rīgas Pārtikas ražotāju vidusskolā (2182 audzēkņu – 2011./2012.mācību gadā). Saskaņā ar pedagogu darba samaksas noteikumiem profesionālās izglītības iestāžu (ar dienesta viesnīcu) vadītājiem un vadītāju vietniekiem mēneša darba algas likmi nosaka par divām pakāpēm augstāku, nekā paredzēts atbilstoši izglītojamo skaitam. Tas nozīmē, ka, ja izglītības iestādē ir 2182 izglītojamie un ir dienesta viesnīca, tad direktoram zemāko darba algas likmi nosaka, ņemot par pamatu izglītojamo skaitu no 2401 līdz 2600.

Vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācija

Saskaņā ar Izglītības likuma 17.panta trešās daļas 1.punktu, 23.panta otro daļu un Vispārējās izglītības likuma 7.panta otro daļu ministrija veic izvērtēšanas un saskaņošanas procedūru pašvaldības lēmumam dibināt, reorganizēt vai likvidēt izglītības iestādi. 2012. gadā ministrija ir saskaņojusi:

- 8 pašvaldību lēmumus par izglītības iestādes reorganizāciju;
- 8 pašvaldību lēmumus par skolas slēgšanu;
- 2 pašvaldību lēmumus par izglītības iestādes dibināšanu.

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2012.gadā ir samazinājies gan reorganizēto, gan slēgto izglītības iestāžu skaits, kā arī dibināto izglītības iestāžu skaits.

10.tabula

Izglītības iestāžu skaita izmaiņas laika posmā no 2009. līdz 2012.gadam

Lēmums par izglītības iestādi	2009.	2010.	2011.	2012.
Lēmums reorganizēt izglītības iestādi	84	26	20	8
Lēmums slēgt izglītības iestādi	57	10	12	8
Lēmums dibināt jaunu izglītības iestādi	2	5	7	2

11.tabula

2012.gadā reorganizētās, slēgtās un dibinātās izglītības iestādes

Reorganizētās izglītības iestādes
Raiskuma pamatskola pievienota Stalbes vidusskolai (rezultāts: Stalbes vidusskola)

Piebalgas pamatskola pievienota Jaunpiebalgas vidusskolai (rezultāts: Jaunpiebalgas vidusskola (ar struktūrvienību))
Kurzemītes pamatskola pievienota Saldus 2.vidusskolai (rezultāts: Saldus 2.vidusskola)
Jaunannas pamatskola un Jaunannas Mūzikas un mākslas skola reorganizētas un apvienotas (rezultāts: Jaunannas Mūzikas un mākslas pamatskola)
Rāvas pamatskolas reorganizēta un pievienota A.Spāģa Dunalkas pamatskolai (rezultāts: A.Spāģa Dunalkas pamatskola)
Talsu 2.pamatskola reorganizēta un pievienota Talsu sākumskolai (rezultāts:Talsu sākumskola)
Skultes sākumskola reorganizēta (rezultāts: Skultes pirmsskolas izglītības iestādi „Aģupīte”)
Valmieras pilsētas 1.pirmsskolas izglītības iestāde reorganizēta un pievienota Valmieras pilsētas 2.pirmsskolas izglītības iestādei „Ezītis” (rezultāts: Valmieras pilsētas 2.pirmsskolas izglītības iestāde „Ezītis”)ar struktūrvienību))

Profesionālā izglītība

2012.gada 1.janvārī ministrijas padotībā bija 38 profesionālās izglītības iestādes. Piecām profesionālās izglītības iestādēm piešķirts profesionālās izglītības kompetences centra (turpmāk – PIKC) statuss. Profesionālās vidējās izglītības programmas īstenotas arī 9 ministrijas padotībā esošajās koledžās, t.sk. vienai no tām piešķirts PIKC statuss. Profesionālās vidējās izglītības programmas varēja apgūt arī Latvijas Jūras akadēmijas struktūrvienībā – Jūrskolā. Kopā šajās deviņās izglītības iestādēs 2012.gada 1.janvārī profesionālās izglītības programmās bija iesaistīts 29 721 izglītojamais.

2012.gadā ministrija turpināja profesionālās izglītības iestāžu diferenciacijas procesu: profesionālās izglītības iestāde ar PIKC statusu, profesionālās izglītības iestāde ar specializāciju, profesionālās izglītības iestāde pamatiemaņu apgūšanai un izglītības iestāde ar integrētām vispārizglītojošās un profesionālās izglītības programmām. Tika izvērtēta sešu izglītības iestāžu ar PIKC statusu darbība un atbilstība PIKC statusam un konstatēta to atbilstība. Tā kā Ministru kabineta 2011.gada 22.februāra noteikumi Nr.148 „Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība” nesniedza skaidru priekšstatu par to, kā profesionālās izglītības iestādēm kvalificēties PIKC statusa ieguvei, nodrošinot kvalitatīvu profesiju apguvi, kā arī tajos noteiktie kritēriji bija pārāk zemi, ministrija izstrādāja un iesniedza Ministru kabinetā jaunu Ministru kabineta noteikumu projektu izskatīšanai.

Veikti pasākumi profesionālās izglītības iestāžu veidu precizēšanā. Saskaņā ar grozījumiem Profesionālās izglītības likuma 16.pantā, un atbilstoši profesionālās izglītības iestādē iegūstamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai ir norādītas šādas profesionālās izglītības iestādes: profesionālā pamatskola, arodskola, profesionālā vidusskola, tehnikums. Profesionālās izglītības programmas var apgūt arī koledžā. Atbilstoši grozījumiem normatīvajos aktos ar ministrijas 2012.gada 19.jūlija rīkojumu Nr.249 „Par profesionālās izglītības iestāžu nosaukumiem” un 2012.gada 14.augusta rīkojumu Nr.282 „Par profesionālās izglītības iestādes nosaukumu” grozīti 12 profesionālās izglītības iestāžu nosaukumi.

Uzsākts darbs un organizētas konsultācijas ar pašvaldībām par atbilstošu priekšnoteikumu radīšanu iespējamai profesionālās izglītības iestāžu nodošanai pašvaldībām.

Lai nodrošinātu, ka profesionālās izglītības iestādes ir pievilcīgas jauniešiem un ka izglītības iestāžu darbība atbilst darba tirgus prasībām, tika turpināts profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras un mācību aprīkojuma modernizācijas process. Valdība ir sniegusi atbalstu ministrijas padotībā esošu deviņu profesionālās izglītības iestāžu projektu īstenošanu 3.1.1.1.aktivitātes pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros par kopējo summu 17 308 307 latu apmērā (valdības 2012.gada 13.marta protokollēmums „Informatīvais ziņojums „Par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.1.1.aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ieviešanu”” (prot.Nr.14 32.§). Projektus izglītības iestādes īsteno ne ilgāk kā līdz 2013.gada 31.decembrim. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 25.jūnija rīkojumu Nr.276 „Grozījumi Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnēs 2010.-2015.gadam” tika nosauktas 11 profesionālās izglītības iestādes, kuras var kvalificēties finansiālā atbalsta saņemšanai pretendentu atlasei ERAF 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros, lai nodrošinātu profesionālās izglītības iestāžu īsteno

profesionālās izglītības programmu prioritārajās izglītības tematiskajās jomās vai programmu grupās infrastruktūras pilnīgu modernizēšanu. Tādējādi līdz 2015.gada beigām tiks izveidotas pilnībā modernizētas 11 profesionālās izglītības iestādes, kurās līdz ar to būs mūsdienu izglītības iestādes vajadzībām atbilstoša profesionālās izglītības kvalitāte. Ņemot vērā pašreizējo profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras stāvokli un nolietojumu, tikai ar ERAF finansējumu nav iespējams nodrošināt profesionālās izglītības iestādēm visas infrastruktūras sakārtošanu un modernizāciju, tāpēc laika posmā no 2010. līdz 2012.gadam papildus tika piesaistīts Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējums.

Aizvien lielāka uzmanība tiek pievērsta profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo kvalitatīvai prakses organizācijai un norisei, tādējādi liekot pamatus darba pieredzē un praksē balstītu mācību uzsākšanai Latvijas profesionālās izglītības iestādēs. Ministrija izstrādāja Ministru kabineta 2012.gada 20.novembra noteikumus Nr.785 „Mācību prakses organizēšanas un apdrošināšanas kārtība” (stājās spēkā 2013.gada 1.janvārī), aktualizējot mācību prakses organizācijas jautājumus, kā arī nosakot profesionālās kvalifikācijas, kuras iegūstot veicama obligāta izglītojamo apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā. Noteikumi sagatavoti, lai pievērstu profesionālās izglītības iestāžu, prakses vietu, pašu izglītojamo uzmanību darba aizsardzības jautājumiem, sekmētu darba aizsardzības noteikumu ievērošanu mācību prakses laikā. Uzsākta sadarbība ar Vāciju duālās izglītības elementu ieviešanai Latvijas profesionālās izglītības sistēmā. 2012.gada 27.novembrī tika organizēta apaļā galda diskusija ar Vācijas vēstniecību Latvijā, iesaistot profesionālās izglītības iestādes un darba devēju organizācijas, lai uzsāktu darba vidē balstītu mācību sagatavošanu Latvijā. Centrālais notikums Latvijas un Vācijas sadarbībā profesionālās izglītības jomā bija 2012.gada 10. un 11.decembrī Berlīnē notikusī izglītības ministru konference „Profesionālā izglītība un apmācība Eiropā – perspektīvas jaunajai paaudzei”, kuras laikā septiņu Eiropas valstu izglītības ministrijas (tajā skaitā – Latvijas) parakstīja Memorandu par sadarbību profesionālajā izglītībā un apmācībā Eiropā. Memorands paredz organizēt kopējus pasākumus jauniešu bezdarba samazināšanai, radot jauniešiem labākas kvalificēta darba ieguves iespējas, īstenojot pieredzes apmaiņas pasākumus, izglītojamo un pedagogu mobilitāti, īpašu uzmanību pievēršot sadarbības projektiem duālās izglītības elementu ieviešanā.

Sadarbībā ar darba devējiem uzsākta profesionālās izglītības satura pārstrukturēšana, ievērojot Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru un izmantojot elastīgas modulārās izglītības programmas:

- izstrādāti astoņi profesiju standarti: 1) datorizētās ciparu vadības (CNC) metālapstrādes darbgaldu operators; 2) kokvedēja vadītājs - operators; 3) ķīmiskās un bioķīmiskās rūpniecības iekārtu mehāniķis; 4) pārtikas produktu kvalitātes inspektora palīgs; 5) vides tehniķis; 6) tērpa stila speciālists; 7) drēbnieks; 8) šuvējs, un veikta šo standartu ekspertīze
- izstrādātas piecas izglītības programmas darba aizsardzībā;
- izstrādāti pieci mūžizglītības moduļi: „Iniciatīva un uzņēmējdarbība”, „Sabiedrības un cilvēka drošība”, „Valodas, kultūras izpratne un izpausmes”, „Sociālās un pilsoniskās prasmes” un „Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas”;
- izstrādāts metodiskais materiāls „Veselības izglītība” vispārējās un profesionālās vidējās izglītības pakāpei;
- sniegtas 625 konsultācijas profesionālās izglītības iestādēm par profesionālās izglītības programmas satura izstrādi un 82 atzinumi 45 profesionālās izglītības iestādēm par 184 profesionālās izglītības programmu atbilstību normatīvajiem aktiem.

Profesionālās izglītības iestāžu audzēkņiem nodrošināta profesionālās izglītības pievilcības sistēmas īstenošana: 80% audzēkņu no kopējā profesionālās izglītības sistēmā esošo audzēkņu skaita ir saņēmuši Eiropas Sociālā fonda stipendiju projekta „Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana” ietvaros.

Veikti pasākumi karjeras izglītībā, piesaistot audzēkņus profesionālajai izglītībai. Ar ministrijas 2012.gada 24.augusta rīkojumu Nr.300 „Par darba grupas izveidi” ir izveidota darba grupa, lai līdz 2013.gada 1.augustam izstrādātu koncepcijas projektu karjeras izglītības sistēmas pilnveidošanai, paredzot, ka karjeras izglītību uzsāk jau agrīnos bērnu vecumposmos. Lai palīdzētu jauniešiem izziņāt savas karjeras iespējas, veicinātu uzņēmību un motivāciju mācīties un izvēlēties nākamo

profesiju un izglītības ceļu atbilstoši savām interesēm, spējām un piedāvātajām iespējām, īpaši akcentējot visu līmeņu profesionālās izglītības vērtību un aktualitāti mūsdienās, Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) *Euroguidance* tīkla programmas ietvaros sadarbībā ar piecām Latvijas pilsētu pašvaldībām: Liepājas, Ventspils, Rēzeknes, Daugavpils un Valmieras pašvaldību un to izglītības pārvaldēm organizēja pasākumu „Karjeras nedēļa”.

Nodrošinot Eiropas Sociālā fonda projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” īstenošanu un sekmējot profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšanu, VIAA kā projekta finansējuma saņēmēja sadarbībā ar Latvijas Darba devēju konfederāciju, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, Valsts izglītības satura centru (VISC) un Izglītības kvalitātes valsts dienestu (IKVD) 2012.gadā uzsāka jaunu profesionālās izglītības un pieaugušo apmācības sektorpolitikai svarīgu iniciatīvu – ikgadēju nacionāla līmeņa konferenci, kurā vienkopus tautsaimniecības nozaru pārstāvji, biznesa pārstāvji, darba devēju un darba ņēmēju organizācijas dialogā ar ministriem un valsts institūciju vadošajiem darbiniekiem diskutē un vienojas par attīstības vīzijām profesionālās izglītības kontekstā un svarīgākajiem veicamajiem uzdevumiem biznesa vides līdzdalības un sadarbības ar izglītības nozari nostiprināšanā. Lai sekmētu profesionālās izglītības kvalitātes un efektivitātes uzlabošanu atbilstoši tautsaimniecības nozaru attīstības vajadzībām, Eiropas Sociālā fonda projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” ietvaros 2012.gadā ir pabeigta nozaru izpēte profesionālās izglītības vajadzībām, izstrādāti nozaru apraksti un izveidotas nozaru profesionālo kvalifikāciju struktūras. Atbilstoši nozaru profesionālo kvalifikāciju struktūrām ir uzsākta profesiju standartu izstrāde un pilnveide pamatprofesijām, kā arī profesionālo kvalifikāciju pamatprasību izstrāde saistītajām profesijām un specializācijām.

Pilnveidota audzēkņu uzņemšanas profesionālās izglītības programmās sistēma. Atbilstoši darba tirgus īstermiņa pieprasījumam un Ekonomikas ministrijas izstrādātajām darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm – ministrija plānoja audzēkņu uzņemšanu profesionālās izglītības iestādēs, tajā skaitā pašvaldību padotībā esošajās profesionālās izglītības iestādēs, kurās profesionālās izglītības programmu īstenošana tiek finansēta no valsts budžeta līdzekļiem, tādējādi organizējot audzēkņu uzņemšanu saskaņā ar pašreizējām un nākotnes tautsaimniecības vajadzībām. Profesionālās izglītības iestāžu piedāvātais uzņemšanas plāns tika iesniegts izvērtēšanai 12 nozaru ekspertu padomēs, kas izvērtēja izglītības iestāžu priekšlikumus, koriģēja tos un sniedza savu viedokli par nozarei nepieciešamo speciālistu sagatavošanu atbilstoši darba tirgus pieprasījumam. Atbilstoši nozaru ekspertu padomju ieteikumiem ministrija precizēja uzņemšanas plānu un iesniedza to saskaņošanai Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes sēdē (minētās apakšpadomē ir iekļauti valdības, darba devēju un arodbiedrību pārstāvji),.

Nostiprināta un attīstīta sadarbība ar sociālajiem partneriem. Veikti pasākumi profesionālās izglītības iestāžu padomju izveidei, iekļaujot tajās deleģētus nozaru asociāciju pārstāvjus atbilstoši izglītības programmām, kuras izglītības iestādē īsteno. Lai izglītības programmas atbilstu darba devēju prasībām, sadarbības partneri iesaistīti izglītības iestādes piedāvāto izglītības programmu satura izstrādē un aktualizācijā, profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura pilnveidē un eksāmenu norisē, audzēkņu profesionālās meistarības konkursu organizēšanā un meistarības vērtēšanā. Sadarbības partneru atbalsts izmantots arī karjeras dienu un uzņēmēju dienu organizēšanā profesionālās izglītības iestādēs. Līdz ar to tiek veicināta piedāvāto profesionālās izglītības programmu kvalitāte, tāda audzēkņu sagatavošana, kas ir vērsta uz mācību rezultātiem un darba tirgus vajadzībām un izglītības iestādes attīstību atbilstoši valsts tautsaimniecības vajadzībām un darba tirgus prasībām.

Izstrādāta kārtība, kādā nosaka deleģējumu veikt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu (Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2012.gada 10.aprīļa iekšējie noteikumi Nr.6 „Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas uzdevuma deleģēšanas kārtība”). Minēto deleģējumu uzdots veikt 34 izglītības iestādēm (noslēgti 117 deleģēšanas līgumi).

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās kompetences novērtēšana 2012.gadā veikta 400 personām, no tām viena persona ieguvusi divas profesionālās kvalifikācijas. Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetences novērtēšana nodrošināta vairāk nekā 100 profesionālajās kvalifikācijās, ar 19 profesionālās izglītības iestādēm noslēgti 117 deleģēšanas līgumi. Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā profesionālo

kvalifikāciju apliecināšanu dokumentu ieguva 400 personas (no tām viena persona ieguva divas profesionālās kvalifikācijas)

Latvija 2012.gada 11.decembrī Berlīnē parakstīja Memorandu par sadarbību profesionālajā izglītībā un apmācībā Eiropā. Memoranda ietvaros sadarbībā ar Vācijas Federatīvo Republiku uzsākta izmēģinājuma projektu plānošana darba vidē balstītas profesionālās izglītības īstenošanai Latvijas izvēlētajās mērķa nozarēs.

12. tabula

Finanšu resursu izdevumi profesionālās izglītības nodrošināšanai

Budžeta programmas/apakšprogrammas	Apstiprināts likumā, plāns 2012.gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
02.00.00 Profesionālās izglītības mācību iestādes	47 619 584	46 179 281
02.01.00 Profesionālās izglītības programmas īstenošana	42 348 140	41 844 843
02.02.00 Klimata pārmaiņu finanšu instrumentu projektu īstenošana profesionālās izglītības mācību iestādēs	5 117 016	4 180 010
02.03.00 Mērķdotācijas Mālpils novadam Mālpils profesionālās vidusskolas uzturēšanai	154 428	154 428

13.tabula

Galvenie indikatori par profesionālo izglītību 2011./2012.mācību gadā un 2012./2013. mācību gada sākumā¹⁵

Indikatori	2011./2012.mācību gads	2012./2013.mācību gada sākums
Audzēkņu skaits profesionālajā izglītībā	34618	32086 (izmaiņas: -2532; -7,31 %)
Izglītības iestāžu skaits, kas īsteno profesionālās izglītības programmas	79	80 (izmaiņas: +1; +1.27%)
Pedagoģisko darbinieku skaits	4168, t.sk. pamatdarbā 3102	4177 t.sk. pamatdarbā 3112, (izmaiņas: +9; +0.22%)

Saskaņā ar dokumentā „Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādnes 2010.–2015. gadam¹⁶” noteikto 2011.gadā tika turpināta profesionālās izglītības iestāžu optimizācija un diferenciacija. 2011./2012. mācību gada sākumā Latvijā bija dažādā padotībā esošas 79 profesionālās izglītības iestādes, kas īstenoja profesionālās izglītības programmas. Ministrijas padotībā bija 49 profesionālās izglītības iestādes, kas īstenoja profesionālās izglītības programmas, tajā skaitā 39 arodskolas, arodvidusskolas, profesionālās vidusskolas, tehnikumi. Ministrija bija valsts kapitāla daļu

¹⁵ Indikatori par IZM, KM, LM, IeM, pašvaldību un privātajām izglītības iestādēm.

¹⁶ Ministru kabineta 2010.gada 6.janvāra rīkojums Nr.5., „Par Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēm 2010.-2015.gadam”

turētāja divās kapitālsabiedrībās¹⁷. Vienlaikus ministrija finansēja profesionālās izglītības programmu īstenošanu deviņās koledžās un divās citās augstākajās izglītības iestādēs. 29 ministrijas padotībā esošās profesionālās izglītības iestādes tika reorganizētas, apvienojot tās un uz to bāzes izveidojot 10 profesionālās izglītības iestādes. Divas profesionālās izglītības iestādes 2011.gadā tika nodotas pašvaldībām.¹⁸ Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem¹⁹ sešām profesionālās izglītības iestādēm 2011.gadā tika piešķirts profesionālās izglītības kompetences centra statuss.

2012./2013.mācību gadā valsts budžeta finansētajās vietās uzņemti 9664 audzēkņi, no kuriem 8335 – pēc pamatizglītības ieguves. Eiropas Sociālā fonda finansētajās grupās 2012./2013.mācību gadā uzņemti 1976 audzēkņi, un tas ir par 50% vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

Pamatojoties uz 2012.gada 19.aprīļa grozījumiem Profesionālās izglītības likuma 16.pantā (grozījumi stājās spēkā 2012.gada 17.maijā), atbilstoši profesionālās izglītības iestādē iegūstamajai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai ir šādu veidu profesionālās izglītības iestādes:

- profesionālā pamatskola (īsteno profesionālās pamatizglītības programmas, kas dod iespēju iegūt pirmo profesionālās kvalifikācijas līmeni);
- arodskola (īsteno arodizglītības programmas, kas dod iespēju iegūt otro profesionālās kvalifikācijas līmeni);
- profesionālā vidusskola (īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni);
- tehnikums (īsteno profesionālās vidējās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt trešo profesionālās kvalifikācijas līmeni; piešķirts profesionālās izglītības kompetences centra statuss).

Profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmas var īstenot arī koledža (izglītības iestāde, kura īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas izglītības) programmas un dod iespēju iegūt ceturto profesionālās kvalifikācijas līmeni).

Pašreiz atbilstoši Profesionālās izglītības likuma Pārejas noteikumu 19.punktam, ievērojot Profesionālās izglītības likuma 16.pantu un Izglītības likuma 26.pantu, tiek veikta profesionālās izglītības iestāžu nosaukumu precizēšana.

Turpināta darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.1.1.apakšaktivitātes projekta „Nozaru kvalifikāciju sistēmas izveide un profesionālās izglītības pārstrukturizācija” īstenošana, kura ietvaros izveidotas 12 nozaru ekspertu padomes²⁰.

Atbilstoši Ministru kabineta sēdes protokollēmumiem profesionālās izglītības iestāžu attīstībai Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) 3.1.1.1.aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ietvaros otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanai novirzīts finansējums 91 172 673 latu apmērā, ko veido ERAF līdzfinansējums 78 408 498 latu apmērā un nacionālais publiskais līdzfinansējums 12 764 175 latu apmērā. Tas nozīmē, ka pilnībā pabeigta moderna infrastruktūra un mūsdienīgas mācību aprīkojums tiks nodrošināts 11 profesionālās izglītības iestādēs.

Pašreiz tiek turpināti projekti arī 15 profesionālās izglītības iestādēs ERAF 3.1.1.1.aktivitātes pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros par kopējo summu 22 155 967 latu apmērā, ko veido ERAF līdzfinansējums 19 054 119 latu apmērā un nacionālais publiskais līdzfinansējums 3 101 848 latu apmērā. Tas nozīmē, ka kopā profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras sakārtošanai un modernizēšanai ir novirzīti finanšu līdzekļi 113 328 640 latu apmērā.

Pārskata gadā turpināta darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.1.1.aktivitātē „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” projektu īstenošana pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas

¹⁷ VSIA „Bulduru Dārzkopības vidusskola” un VSIA „Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola”.

¹⁸ Bebrenes Profesionālā vidusskola, Cēsu Profesionālā vidusskola.

¹⁹ Ministru kabineta 2011.gada 22. februāra noteikumi Nr.148 „Profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība”.

²⁰ Nozaru ekspertu padomes: 1) pārtikas rūpniecība, lauksaimniecība; 2) kokrūpniecība (mežsaimniecība, kokapstrāde); 3) būvniecība; 4) metālapstrāde, mašīnbūve, mašīnzinības; 5) ķīmiskā rūpniecība un tās saskarnozares; 6) enerģētika; 7) tekstilizstrādājumu, apģērbu, ādas un ādas izstrādājumu ražošana; 8) tūrisms un skaistumkopšana; 9) elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas; 10) transports un loģistika; 11) poligrāfija un izdevējdarbība, papīra un papīra izstrādājumu ražošana, datordizains; 12) uzņēmējdarbība, finanses, grāmatvedība, administrēšana, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība.

ietvaros 11 profesionālajās izglītības iestādēs. Četrās profesionālajās izglītības iestādēs projektu īstenošana ir noslēgusies.

Ņemot vērā Ministru kabineta 2012.gada 13.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.14 32.§) „Informatīvais ziņojums „Par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.1.1.aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” ieviešanu”” 7.1.apakšpunktā minētos nosacījumus, – ministrija izvērtēja profesionālās izglītības iestādes, ņemot vērā Ministru kabineta 2012.gada 13.marta sēdē izskatītā informatīvā ziņojuma „Par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.1.1.1.aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai ieviešanu” 3.pielikumā minētos profesionālās izglītības iestāžu vērtēšanas principus. Saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 25.jūnija rīkojumu Nr.276 „Grozījumi Profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizācijas pamatnostādņēs 2010.–2015.gadam” – nosauktas 11 profesionālās izglītības iestādes, kuras var kvalificēties atbalstam 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros. Uzsākts darbs, lai īstenotu 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtu.

Lai nodrošinātu profesionālās izglītības kompetenču centru turpmāku attīstību un izveidotu tos par moderniem metodiskajiem centriem atbilstošās nozarēs, ministrija sākusī pilnveidot kritērijus, kas jāievēro profesionālās izglītības kompetences centra statusa piešķiršanā profesionālās izglītības iestādēm (atbilstošs Ministru kabineta noteikumu projekts izsludināts 2012.gada 7.jūnija Valsts sekretāru sanāksmē). Paredzēts, ka profesionālās izglītības iestādes, kurām ir noteikts kompetences centra statuss atbilstošās nozarēs, būs gan metodiskie centri, gan karjeras izglītības centri. Plānots, ka šajās profesionālās izglītības iestādēs darbosies karjeras izglītības konsultants.

Valsts izglītības attīstības aģentūras īstentā Eiropas Sociālā fonda 1.2.1.1.1.apakšaktivitātes projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” ietvaros notiek profesionālās izglītības programmu satura pārstrukturizācija. Minētā projekta mērķis ir profesionālās izglītības kvalitātes un efektivitātes nodrošināšana atbilstoši tautsaimniecības nozaru attīstības vajadzībām. Projekta ietvaros plānots pārskatīt profesionālās izglītības saturu un piemērot to tautsaimniecības nozaru izpētes rezultātiem un vajadzībām.

Projekta aktivitātes:

- 12 nozaru ekspertu padomju (tajās ir nodrošināta trīspusēja pārstāvniecība, iekļaujot darba devēju, darba ņēmēju un valsts deleģētus pārstāvjus) izveide un darbības nodrošināšana, lai nodrošinātu ciešu saikni ar darba devējiem;
- nozaru izpēte un nozares kvalifikāciju struktūras izstrāde, nosakot pamatprofesijas, saistītās profesijas un specializācijas;
- profesijas standartu izstrāde vai pilnveide nozares pamatprofesijām un profesionālās kvalifikācijas pamatprasību noteikšana saistītajām profesijām un specializācijām;
- profesionālās izglītības programmu izstrāde vai pilnveide sākotnējai profesionālajai izglītībai un profesionālajai tālākizglītībai, ievērojot moduļu principu;
- profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura un norises pilnveide;
- ārpus formālās izglītības iegūto zināšanu, prasmju un kompetenču novērtēšanas un atzīšanas sistēmas ieviešana.

Projekta ietvaros paredzēts veikt 80 profesiju standartu izstrādi laika posmā no 2012.gada septembra līdz 2013.gada aprīlim (izglītības programmu var uzsākt sagatavot tikai pēc profesiju standartu vai profesionālo kvalifikāciju pamatprasību izstrādes un apstiprināšanas). Kopumā projekta ietvaros tiks izstrādātas 20 profesionālās sākotnējās izglītības programmas un 35 profesionālās tālākizglītības programmas, izmantojot moduļus. Šāda rīcība potenciāli vislabāk varēs nodrošināt kompetenču centri, kuros ir nozarei atbilstošs tehniskais nodrošinājums un izglītojamo skaits. Projekta ietvaros paredzēta arī kvalifikācijas eksāmenu satura izstrāde 30 profesionālajām kvalifikācijām.

Nozares izpētes gaitā ir izstrādāti nozaru apraksti un izveidotas nozaru profesionālo kvalifikāciju struktūras noteiktām nozares pamatprofesijām, kurām tiks izveidoti profesijas standarti. Tā būs informācija izglītotājiem par nozari kopumā un nozarei nepieciešamo darbaspēku un kvalifikāciju.

Profesionālās izglītības satura pārstrukturizācija, to veicot kopā ar nozaru ekspertu padomēm un atbilstoši nozares izpētes rezultātiem, ir uzsākta jau 2012.gadā. Izstrādātas profesionālās izglītības

programmas, izmantojot moduļus (moduļu izmantošana izglītības programmu izstrādāšanā ir elastīgas, pēctecīgas, īpaši strukturētas izglītības programmas veidošana atbilstoši izglītības procesam), lai nodrošinātu profesionālo kompetenču apguvi. Moduļu izmantošanas princips ir izglītības procesa strukturēšanas veids, kura pamatā ir vispārīzglītojošo mācību priekšmetu, mūžizglītības kompetenču un profesionālo kompetenču apguve atbilstoši nozares pamatprofesijām, ar nozari saistītajām profesijām un specializācijām.

Viens no mērķiem profesionālajā izglītībā ir profesionālās izglītības pievilcības veicināšana, palielinot to audzēkņu īpatsvaru, kuri pēc pamatizglītības ieguves turpina mācības profesionālās izglītības programmās. Ir plānots, ka līdz 2015.gadam izglītojamo vispārējās vidējās izglītības un audzēkņu profesionālās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves attiecība būs 50:50.

Ja audzēkņi labi mācās un regulāri apmeklē nodarbības, ir iespēja papildus valsts garantētajai stipendijai (Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 24.augusta noteikumiem Nr.740 „Noteikumi par stipendijām” valsts garantētā minimālā ikmēneša stipendija profesionālās izglītības iestādēs ir septiņi lati mēnesī.) iegūt Eiropas Sociālā fonda stipendiju. Eiropas Sociālā fonda darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.1.4.apakšaktivitātes „Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana” ietvaros tiek īstenots projekts „Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana”. Projekta mērķis ir uzlabot sākotnējās profesionālās izglītības programmu pievilcību un palielināt jauniešu īpatsvaru, kas iegūst profesionālo izglītību un kvalifikāciju. Eiropas Sociālā fonda mērķa stipendijas tiek piešķirtas līdz 2013.gada 31.augustam. Pašreiz ir sagatavoti grozījumi attiecīgos Ministru kabineta noteikumos jauniešu bezdarba mazināšanai, lai attiecīgi ar 2012.gada 1.septembri nodrošinātu iespēju uzņemt lielāku audzēkņu skaitu profesionālās izglītības programmās, ko īsteno viena līdz pusotra gada laikā, tajā skaitā iesaistot jauniešus bezdarbniekus, kuru iegūtās izglītības līmenis ir zems

Plānots, ka ar grozījumiem Ministru kabineta noteikumos, tiks paaugstināts piešķiramās mērķa stipendijas apmērs darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.1.3.apakšaktivitātes „Atbalsts sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes uzlabošanai un īstenošanai” otrās projekta iesnieguma atlases kārtas īstenošanā iesaistītajiem audzēkņiem, kuriem mērķa stipendiju izmaksa tiek nodrošināta 1.2.1.1.4.apakšaktivitātes ietvaros. Minētās mērķa stipendijas apmērs būs vidēji 70 latu (no 50 līdz 80 Ls atkarībā no audzēkņa sekmēm) mēnesī. Grozījumi Ministru kabineta noteikumos paredzēti arī tādēļ, lai nodrošinātu mērķa stipendijas apmēra konkurētspēju ar atlīdzības apmēru, kāds tiek piešķirts Labklājības ministrijas pārziņā esošo Eiropas Savienības struktūrfondu aktivitāšu ietvaros īstēnotajos apmācību vai nodarbinātības pasākumu ietvaros. Minētais mērķa stipendijas apmēra pieaugums veicinās to jauniešu, kuriem nav iepriekš iegūta profesionālās kvalifikācija, motivāciju iegūt viena līdz pusotra gada laikā darba tirgum nepieciešamo profesionālās izglītības kvalifikāciju. Tādējādi tiks sekmēta minēto jauniešu konkurētspēja un integrācija darba tirgū.

Ar šiem grozījumiem Ministru kabineta noteikumos iespēja saņemt Eiropas Sociālā fonda stipendiju tiks pagarināta līdz 2015.gada 31.augustam.

Augstākā izglītība²¹

14. tabula

Finanšu resursu izdevumi augstākās izglītības nodrošināšanai 2012.gadā

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2012.gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
03.00.00 Augstākā izglītība	39109832	38038330
03.01.00 Augstskolas	30248597	30248597
03.02.00 Dotācija Rīgas Ekonomikas augstskolai	85076	85076
03.04.00 Studējošo un studiju kreditēšana	1358712	543803
03.11.00 Koledžas	5468515	5341390

²¹Detalizēts pārskats par Latvijas augstāko izglītību 2011.gadā ir atrodams: <http://izm.izm.gov.lv/registri-statistika/statistika-augstaka/8190.html>.

03.12.00 Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projekta īstenošana	1948932	1819464
---	---------	---------

15.tabula

**Galvenie indikatori par augstāko izglītību
2010./2011.akadēmiskajā gadā un 2011./2012.akadēmiskā gada sākumā**

Galvenie indikatori	2010./2011.	2011./2012.
Studentu skaits	103 782	97 035 ²² (izmaiņas -6747; -6,5%)
Augstākās izglītības iestāžu skaits	56	57 ²³ (izmaiņas 1; 1,8%)
Augstskolu un koledžu akadēmiskā personāla skaits	4716	4753 (izmaiņas +37; +0,8%)

2012.gada beigās valstī darbojās 33 augstskolas – 17 valsts dibinātas augstskolas un 16 juridisko personu dibinātas augstskolas, kā arī 24 koledžas, no kurām 17 ir valsts dibinātas un septiņas citu juridisko personu dibinātas koledžas.

Veikti sagatavošanās darbi, lai nodrošinātu pāreju uz jaunu akreditācijas modeli augstākajā izglītībā – uz studiju virzienu akreditāciju. Sagatavota atbilstoša normatīvā bāze – 2012.gadā pieņemti Ministru kabineta 2012.gada 25.septembra noteikumi Nr.668 „Augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditācijas noteikumi”, 2012.gada decembrī apstiprināts Studiju akreditācijas komisijas sastāvs (ministrijas 2012.gada 12.decembra rīkojums Nr.449). Līdz ar to radīti priekšnosacījumi, lai 2013.gadā uzsāktu studiju virzienu akreditācijas procesu.

Izstrādāti un pieņemti arī citi Ministru kabineta noteikumi:

- 1) Ministru kabineta 2012.gada 28.februāra noteikumi Nr.142 „Grādu un profesionālo kvalifikāciju pielīdzināšanas kārtība”, kas nosaka kārtību, kādā, ievērojot personas iesniegumu, grādi un profesionālās kvalifikācijas, kas Latvijā iegūtas pirms šobrīd spēkā esošā grādu un profesionālo kvalifikāciju piešķiršanas regulējuma spēkā stāšanās, pielīdzināmas Augstskolas likumā noteiktajiem grādiem un profesionālajām kvalifikācijām;
- 2) Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumi Nr.36 „, kas paredz iespēju augstākās izglītības iestādēm izvērtēt personas iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegto studiju rezultātus un, ja tie atbilst attiecīgas studiju programmas prasībām, atzīt tos, piešķirot attiecīgus kredītpunktus; līdz ar to Latvijā ir iespējas atzīt arī ārpus formālās izglītības sasniegtus studiju rezultātus.

Veikti sagatavošanās darbi, lai izstrādātu principiāli jaunu finansēšanas modeli, kas veicinātu maksimālu augstākās izglītības pieejamību. 2012.gada 1.jūlijā ministrija organizēja plašu diskusiju, kurā piedalījās un savu viedokli šajā jautājumā puda sociālie partneri un augstākās izglītības procesos iesaistītās institūcijas. Ministrija sagatavoja nepieciešamo dokumentāciju, lai izsludinātu konkursu par pētījuma veikšanu, lai izvērtētu esošo finansēšanas modeli un, ņemot citu valstu pieredzi, izstrādātu dažādus modeļu alternatīvos variantus, izvērtējot to juridiskos, ekonomiskos, finanšu, sociālos un citus riskus Tomēr konkurss vēl netika izsludināts, un reāla pētījuma veikšanu uzsāks 2013.gadā. Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, tiks sagatavots priekšlikumi sabiedriskai apspriešanai par optimāla augstākās izglītības finansēšanas modeļa izveidi, izvērtēti tā ieviešanas riski, veikts detalizēts sākotnējās ietekmes izvērtējums.

Veicinot augstskolu resursu efektīvāku izmantošanu, ir izsniegtas licences trīs starpaugstskolu studiju programmām: 1) doktora programmai „Sociotehnisko sistēmu modelēšana”, kuru kopīgi īsteno Rēzeknes augstskola un Vidzemes augstskola; 2) akadēmiskā maģistra studiju programmai „Starpkultūru ģermānistika”, kuru kopīgi īsteno Latvijas Universitāte un Ventspils Augstskola; 3) akadēmiskā maģistra programmai „Kreativitāte un inovācijas izglītībā”, ko īsteno Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola sadarbībā ar Vācijas *University of Applied Management*).

²² 469 studenti uz 10 000 iedzīvotāju.

²³ Tajā skaitā 33 augstskolas un 24 koledžas.

Akcentēts jautājums par augstākās izglītības sasaisti ar darba tirgus pieprasījumu un darba tirgus prasībām (turpinājās darba devēju lomas palielināšana profesionālo augstākās izglītības studiju programmu izstrādē, studiju rezultātu formulēšanā un programmu atbilstības novērtēšanā, kā arī iesaistīšanās studiju rezultātu pārbaudē u.c.). 2012.gada 9.novembrī ministrs R.Čīlis un Latvijas Darba devēju konfederācijas prezidents V.Gavrilovs parakstīja sadarbības memorandu par efektīvu un atklātu sadarbību augstākās izglītības un zinātnes reformu plānošanas un īstenošanas procesā. Memorands paredz, ka valsts finansējums prioritāri tiks virzīts darba devēju pieprasītākajām un konkurētspējīgākajām studiju programmām.

Regulāri īstenoti augstākās izglītības eksporta veicināšanas pasākumi. Nozīmīgu konsultatīvo un informatīvo atbalstu dalībai starptautiskajās izglītības izstādēs un starptautiskajos mobilitātes veicināšanas tīklos augstskolām ir sniegusi Akadēmiskās informācijas centrā izveidotā Augstākās izglītības eksportspējas veicināšanas nodaļa, kā arī Valsts izglītības attīstības aģentūra, kas nodrošina interneta mājaslapas: *www.studyinlatvia.lv* uzturēšanu, kurā apkopota informācija par Latvijas augstskolu ārvalstu studentiem piedāvātajām programmām, kā arī praktiska informācija par studijām, stipendijām un uzturēšanās atļaujām u.c. Ar nacionālo augstākās izglītības centru *Study in Latvia* nodrošināta Latvijas augstskolu dalība starptautiskajās augstākās izglītības izstādēs Ķīnā, Indijā, Turcijā, Kazahstānā, Azerbaidžānā.

Lai atvieglotu augstskolu iespējas īstenot kopīgas studiju programmas ar citu valstu augstskolām un veicinātu augstākās izglītības internacionalizāciju, ministrija 2012.gadā uzsāka gatavot Ministru kabineta noteikumus par kārtību, kādā izsniedzami valsts atzīti augstāko izglītību apliecinājoši izglītības dokumenti, tajā skaitā arī kopīgie diplomi.

Lai piesaistītu ārvalstu studējošos, izstrādāti un apstiprināti Ministru kabineta 2012.gada 24.janvāra noteikumi Nr.68 „Stipendiju piešķiršanas kārtība ārzemniekiem”, kas regulē kārtību, kādā ārzemniekiem piešķir Latvijas valsts stipendijas, līdz ar to tiek nodrošināta iespēja Latvijai pildīt noslēgtos starpvalstu līgumus. Pamatojoties uz šiem noteikumiem 2011./2012.akadēmiskajā gadā piešķirtas 77 stipendijas ārzemniekiem (tajā skaitā 55 studiju un pētniecības stipendijas, 22 stipendijas dalībai vasaras skolās).

Augstskolu starptautiskā sadarbība attīstās veiksmīgi, par to liecina fakts, ka pēdējos gados strauji palielinās ārvalstu studējošo skaits, kā arī noslēgto sadarbības līgumu skaits ar ārvalstu augstskolām (pēdējo triju gadu laikā tas ir dubultojies).

16.tabula

Latvijas augstskolās studējošo ārvalstu studentu skaita dinamika laika posmā no 2005. līdz 2012.gadam

Rādītājs	2005./ 2006.	2006./ 2007.	2007./ 2008.	2008./ 2009.	2009./ 2010.	2010./ 2011.	2011./ 2012.	2012./ 2013.
Latvijas augstskolās studējošie ārvalstu iedzīvotāji, skaits	1416	1425	1492	1583	1715	1949	2717	3493
Ārvalstu studentu īpatsvars kopējā studentu skaitā, %	1,1	1,1	1,2	1,3	1,5	1,9	2,8	3,7

Avots: ministrijas ikgadējie pārskati par Latvijas augstāko izglītību.

Ministrijas apkopotie dati liecina, ka vislielākais ārvalstu studentu skaits 2012./2013.akadēmiskā gada sākumā bija no Vācijas (567 studenti jeb 16% no kopējā ārvalstu studentu skaita Latvijā), Krievijas (387 studenti jeb 11% no kopējā ārvalstu studentu skaita Latvijā) un Lietuvas (213 studenti jeb 6% no kopējā ārvalstu studentu skaita Latvijā). Ministrijas dati liecina arī par to, ka 58% no visiem ārvalstu studentiem studē LU, RTU, RSU un BAT.²⁴ Vispopulārākās ārvalstu studentu vidū ir medicīnas, inženierzinātņu un sociālo zinātņu studiju programmas.

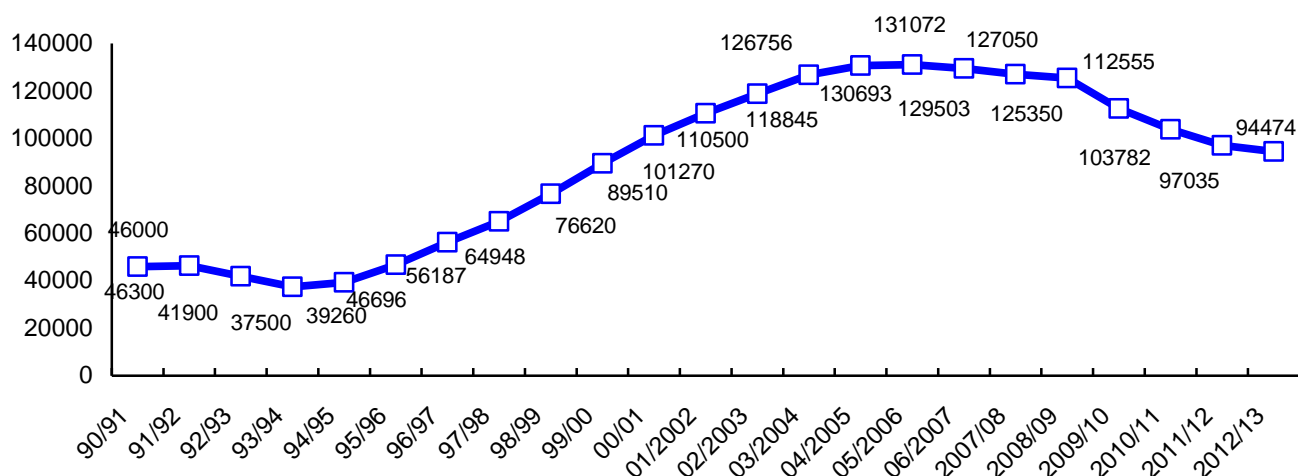
Ievērojami palielinājušās Latvijas augstākās izglītības eksporta iespējas, īpaši veicinot sadarbību ne tikai ar Eiropas, bet arī ar Āzijas reģiona valstīm.

2012./2013.akadēmiskajā gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, turpinājās neliela studējošo kopējā skaita samazināšanās.

²⁴ <http://izm.izm.gov.lv/registri-statistika/statistika-augstaka.html>

2.attēls

**Studējošo skaita dinamika Latvijā
laika posmā no 1990./1991. līdz 2012./2013. akadēmiskajam gadam**

2011./2012. akadēmiskajā gadā nedaudz samazinājās doktora zinātniskā grāda ieguvušo skaits – doktora grādu ieguva 267 personas (no tām 233 ar Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu) (iepriekšējā akadēmiskajā gadā doktora grādu ir ieguvušas 287 personas). Eiropas Sociālā fonda atbalsta ietvaros 2012.gadā stipendijas prioritārajās jomās saņēma 942 maģistranti.

Valsts noteikto budžeta finansēto studiju vietu skaits 2012.gadā augstākās izglītības iestādēs bija 29666, tajā skaitā 23339 vietas bakalaura un profesionālajās studijās, 4950 – maģistra studijās un 1377 – doktora studijās.

17.tabula

**No valsts budžeta finansēto studiju vietu skaita izmaiņas
laika posmā no 2008.gada līdz 2012.gadam**

Studiju programmu veids	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Bakalaura, 1. un 2.līmeņa profesionālās programmas	24556	24761	23 959	24 165	23 339
Maģistra programmas	4835	5079	4 930	4 927	4 950
Doktora programmas	1102	1219	1 249	1 409	1 377
KOPĀ	30493	31059	30 138	30 501	29 666

Vienotas studentu kredīšanas sistēmas ietvaros nodrošināta kredītu ar valsts vārdā sniegtu galvojumu izsniegšana 3714 studējošā kredītaņēmējiem un 9429 studiju kredītaņēmējiem, studējošo kredīts dzēsts 1245 kredītaņēmējiem, studiju kredīts dzēsts 1192.

No jauna noslēgti 3531 kredītlīgumi par kopējo summu 12,374 miljoni latu. Tajā skaitā noslēgti 2635 studiju kredītlīgumi un 896 – studējošo kredītlīgumi. Nodrošināta studiju kredīta dzēšana 1150 speciālistiem un studējošo kredīta dzēšana 296 speciālistiem, kuri strādā Ministru kabineta apstiprinātajās profesijās.

Kopumā studiju kredīta dzēšanai izlietoti 0,121 miljons latu un studējošo kredītu dzēšanai – 0,062 miljoni latu.

Zinātne

18.tabula

Finanšu resursu izdevumi zinātnes nodrošināšanai

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns 2012.gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
05.00.00 Zinātne	16 586 701	16569586
05.01.00 Zinātniskās darbības nodrošināšana	4 269 229	4254723
05.02.00 Zinātnes bāzes finansējums	8 141 528	8141528
05.05.00 Tirdzniecības orientētie pētījumi	110 800	110099
05.12.00 Valsts pētījumu programmas	4 000 000	4 000 000
05.15.00 Latvijas Zinātnes padomes darbības nodrošināšana	65 144	63236

Lai veiktu zinātnisko institūciju starptautisku izvērtēšanu un turpmāk piešķirtu valsts budžeta līdzekļus tikai konkurētspējīgām valsts zinātniskajām institūcijām, ministrija izstrādāja vienotu metodoloģiju valsts un privāto zinātnisko institūciju starptautiskajai izvērtēšanai un sagatavoja vienotus vērtēšanas kritērijus, savukārt zinātniskās institūcijas apkopoja datus pašnovērtējuma ziņojumiem, kuri pēc tam tika tulkoti angļu valodā un ievadīti vienotā informācijas sistēmā.

Noslēgts sadarbības līgums²⁵ par kopīgu sadarbību pētniecības un inovācijas jomās starp ministriju un Ziemeļu Ministru padomes (ZMP) sekretariātu Latvijas zinātnes attīstības nodrošināšanai, zinātniskās darbības un tās konkurētspējas uzlabošanai. Konkrētās sadarbības ietvaros ar ZMP ir paredzēts veikt zinātnisko institūciju zinātniskās darbības kvalitātes izvērtējumu, kā arī organizēt un nodrošināt zinātnes un inovāciju politikas starptautiskās ekspertīzes veikšanu. Plānots izstrādāt rekomendācijas Latvijas zinātnes un tehnoloģiju politikas attīstībai, tajā skaitā arī rekomendācijas uzņēmēju un zinātnieku sadarbībai, sagatavot rīcības plānu rekomendāciju ieviešanai, kā arī zinātnisko institūciju efektīvas darbības modeli atbilstoši Latvijas tautsaimniecības vajadzībām.

Lai izveidotu Baltijas līmeņa zinātniskās ekselences centru, ministrija sadarbībā ar Ārlietu ministriju turpina darbu, lai izveidotu Eiropas līmeņa pētniecības infrastruktūru – Baltijas Inovatīvās pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūras (BIRTI) izveide konkurētspējīgu tehnoloģiju attīstībai Baltijas reģionā. Izstrādāts Informatīvais ziņojums par Baltijas inovatīvās pētniecības un tehnoloģiju infrastruktūras (BIRTI) projektu²⁶. BIRTI projekta idejas ietvaros plānots izveidot pārrobežas sadarbības platformu, kuras ietvaros tiks īstenoti vairāki apakšprojekti, apvienojot zinātnes, augstākās izglītības un inovāciju un tehnoloģiju attīstības nozaru resursus, ļaujot uzlabot un modernizēt pētniecības infrastruktūru, piesaistot cilvēkresursus zinātnei un augstākajai izglītībai, kopumā celtu Latvijas zinātnes un augstākās izglītības izcilību, sekmējot Latvijas zinātnes un augstākās izglītības starptautisko sadarbību, tautsaimniecības attīstību un konkurētspēju Baltijas un Eiropas mērogā, mazinot atkarību no Amerikas Savienoto Valstu un Japānas industrijas dominēšanas. Sagatavots BIRTI projekta idejas apraksts un nosūtīts *Joint Assistance to Support Projects in European Regions (JASPERS)*²⁷, kas īsteno kopējo atbalstu projektu sagatavošanai Eiropas reģionos), lai saņemtu JASPERS konsultācijas viedās specializācijas stratēģijas izstrādei un BIRTI projekta pieteikuma un tehniskā projekta izstrādei. Ministrija izveidoja BIRTI projekta vadības grupu²⁸.

2012.gada 30.novembrī ministrija, Igaunijas Izglītības un pētniecības ministrija un Lietuvas Izglītības un zinātnes ministrija parakstīja Saprašanās memorandu par ciešāku sadarbību augstākās izglītības, pētniecības un inovāciju attīstībā. Saprašanās memoranda mērķis ir stiprināt sadarbību pētniecības, attīstības un inovāciju politikas koordinēšanā saskaņā ar valsts reformu programmās, *Eiropas 2020 stratēģijā* un EK kohēzijas politikas plānošanas 2014.-2020.gda pamatnostādņēs noteiktajiem mērķiem. Memorands paredz stiprināt sadarbību starp universitātēm, pētniecības institūtiem, inovatīvo industriju un investoriem, lai gūtu savstarpējus ieguvumus no pētniecības un inovāciju attīstības.

²⁵ Ministru kabineta 2012.gada 15.maija sēdes protokollēmums (prot. Nr.27, 12.§) un 23.10.2012.gada 23.oktobra protokollēmums (prot. Nr.59, 13.§), 26.10.2012.

²⁶ Apstiprināts Ministru kabinetā 09.10.2012. (protokols Nr.56, 35.§).

²⁷ JASPERS – Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos. Tehniskās palīdzības partnerība starp Eiropas Komisiju, Eiropas Investīciju banku un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku

²⁸ Ministrijas 2012.gada 25.oktobra rīkojums Nr.381

Izstrādāts un Valsts sekretāru sanāksmei iesniegts Informatīvais ziņojums par atbalstāmajām Eiropas pētniecības infrastruktūrām (ESFRI).²⁹

Ministrijā izveidota darba grupa Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam projekta izstrādei³⁰.

Zinātnes budžets un tā pārvaldība

Turpinājās 2009.gada 25.oktobrī Ministru kabinetā apstiprinātā dokumenta „Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādnes 2009.–2013.gadam” īstenošana. Zinātnes un tehnoloģijas attīstības politikas galvenais mērķis ir veidot zinātņi un tehnoloģijas kā pilsoniskās sabiedrības, ekonomikas un kultūras ilgtermiņa attīstības pamatu, nodrošinot zināšanu ekonomikas īstenošanu un ilgtspējīgu tās izaugsmi, attiecīgi plānojot valsts budžeta programmas „Zinātne” finansējumu. Lai otrajā posmā īstenotu minētās pamatnostādnes, izstrādāts Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.-2013.gadam ieviešanas rīcības plāns 2012.-2013.gadam³¹. Rīcības plānā iekļauti tie pasākumi, kuri atbilst spēkā esošo pamatnostādņu noteiktajiem rīcības virzieniem un valdības deklarācijā iekļauto pasākumu īstenošanai līdz 2013.gada beigām. 2012.gadā turpinājās darbs pie Kosmosa tehnoloģiju pamatnostādņu izstrādes.

Latvijas pilnvērtīgas dalības nodrošināšanai Eiropas Kosmosa aģentūras darbā izstrādāts likumprojekts, kas izskatīts un atbalstīts 2012.gada 11.decembrī Ministru kabineta sēdē (protokola Nr.70 14.§).

Lai nodrošinātu fundamentālo un lietišķo pētījumu izstrādi un valsts pētījumu programmu finansēšanu, ievērojot noteiktās prioritātes, izstrādāti principi fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem pieciem prioritārajiem zinātnes virzieniem.

Papildu atbalstam zinātniskās pētniecības projektiem³² 2012.gadā bāzes finansējums tika aprēķināts 41 valsts zinātniskajai institūcijai. Aprēķinātais finansējums pārskaitīts 27 zinātnisko institūciju Valsts kases norēķinu kontos zinātnisko institūciju uzturēšanas izdevumu segšanai, kā arī zinātniskās institūcijas attīstībai darbības stratēģijā noteikto mērķu īstenošanai, tajā skaitā Eiropas Savienības fondu, citu ārvalstu un starptautisko finanšu instrumentu un starptautisko zinātnisko pētījumu projektu līdzfinansējuma nodrošināšanai.

Atbalsts zinātniskās pētniecības projektiem

Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekti ir zinātniskās darbības projekti, kuru mērķis ir radīt jaunas zināšanas un tehnoloģiskās atziņas, nesaistot tās ar rūpniecisku vai komerciālu izmantošanu. Latvijas Zinātnes padome turpināja īstenot 2010. gadā apstiprinātos 159 projektus: 148 tematisko pētījumu projektus ar kopējo finansējumu 2,3 miljoni latu un 11 pētnieciskās sadarbības projektus ar kopējo finansējumu 1 miljons latu).

Tirgus orientēto pētījumu programmas ietvaros zinātnieki un ražotāji cieši sadarbojās jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē, saņemot par pētniecisko darbu valsts budžeta līdzekļus, bet ražotāji ieguva jaunu konkurētspējīgu produktu, nodrošinot līdzfinansējumu 30–60% apjomā no kopējām izmaksām. Daudzu tirgus orientēto pētījumu projektu galarezultāts ir augsto tehnoloģiju produkts vai pakalpojums. Uzsākta trīs jaunu projektu īstenošana piešķirtā finansējuma ietvaros (Ls 110 800), un tā turpināsies 2013. un 2014.gadā.

Lai sekmētu zinātniski kvalitatīvu, tautsaimnieciski aktuālu un ekonomiski pamatotu pētījumu veikšanu, turpinājās 2010.gadā uzsākto piecu valsts pētījumu programmu īstenošana līdz 2013.gadam atbilstoši Ministru kabineta rīkojumā³³ noteiktajos prioritārajos zinātnes virzienos: 1) enerģija un vide (atjaunojamo enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas, klimata izmaiņas samazinošās tehnoloģijas un bioloģiskā daudzveidība), 2) inovatīvie materiāli un tehnoloģijas (informātika, informācijas un signālapstrādes tehnoloģijas, nanostrukturētie daudzfunkcionālie materiāli un nanotehnoloģijas), 3) nacionālā identitāte (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēkdrosība), 4) sabiedrības veselība (profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļi un metodes, biomedicīnas

²⁹ VSS-404, 19.04.2012.

³⁰ Ministrijas 2012.gada 28.decembra rīkojums Nr.505 .

³¹ Ministru kabineta 2012.gada 22.augusta rīkojums Nr.399 „Par Zinātnes un tehnoloģijas attīstības pamatnostādņu 2009.-2013.gadam ieviešanas rīcības plānu 2012.-2013.gadam”.

³²Atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 10.novembra noteikumiem Nr.1316 „Bāzes finansējuma piešķiršanas kārtība valsts zinātniskajiem institūtiem, valsts augstskolām un valsts augstskolu zinātniskajiem institūtiem”.

³³Ministru kabineta 2010.gada 29.maija rīkojums Nr.294 „Par valsts pētījumu programmām”.

tehnoloģijas), 5) vietējo resursu (zemes dziļi, meža, pārtikas un transporta) ilgtspējīga izmantošana – jauni produkti un tehnoloģijas (100 projektu). Valsts pētījumu programmas īsteno četru gadu periodā, katru gadu slēdzot līgumu par jauna projekta posma izpildi saskaņā ar Valsts pētījumu programmas uzraudzības padomes saskaņotajiem veicamajiem uzdevumiem.

Atbalsts starptautiskajiem zinātniskās pētniecības projektiem

Turpināts nodrošināt Latvijas dalību Eiropas pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās: COST, 7.Ietvara un EUREKA, divpusējās sadarbības programmās ar Baltkrieviju, Franciju un trīspusējās sadarbības programmās ar Lietuvu un Taivānu. Šo programmu mērķis ir Eiropas līmenī sniegt atbalstu zinātnieku un pētnieku sadarbībai dažādās zinātnes un tehnoloģijas attīstības jomās, veicināt inovatīvu civilo tehnoloģiju pētīšanu, izstrādi un ieviešanu, – galvenokārt mazajos un vidējos uzņēmumos.

Lai nodrošinātu Latvijas zinātnisko institūciju, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu dalību starptautiskajos pētniecības projektos, 2012.gadā kā līdzfinansējums šiem projektiem no valsts budžeta tika piešķirts viens miljons latu, tajā skaitā 23,3 tūkstoši latu Latvijas dalības maksa Eiropas Savienības starptautiskajās institūcijās. Finansiāli atbalstīti 57 starptautiskie pētniecības projekti: 36 Ietvara programmas, 11 COST akciju, 6 EUREKA programmas projekti, 3 ARTEMIS programmas projekti un viens EUROSTARS programmas projekts.

Valsts valodas politika

19.tabula

Finanšu resursu izdevumi valsts valodas politikas nodrošināšanai

Budžeta programma/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
04.00.00 Valsts valodas politika un pārvalde	712 414	712 398

Valsts valodas politikas mērķis, turpinot īstenojot Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.–2014.gadam ietvertos pasākumus, ir nodrošināt latviešu valodas – Latvijas Republikas valsts valodas un Eiropas S oficiālās valodas – ilgtspēju, tās lingvistisko kvalitāti un konkurētspēju Latvijā un pasaulē. Valsts valodas politikas īstenošana ir cieši saistīta ar zinātnes un izglītības jomu un skar jautājumus, kas ir saistīti ar latviešu valodas apguvi, attīstību un lietošanu.

Valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanai veikti grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumos Nr.733 „Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi” (Ministru kabineta 2012.gada 3.janvāra noteikumi Nr.16 un Ministru kabineta 2012.gada 23.oktobra noteikumi Nr.714), lai:

- veiktu profesiju kodu un profesiju nosaukumu aktualizāciju saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumiem Nr.461 „Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošajiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām un Profesiju klasifikatora lietošanas un aktualizēšanas kārtību”;
- precizētu maksājuma pakalpojumu veidu terminoloģiju saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 12.oktobra noteikumiem Nr.972 „Noteikumi par kārtību, kā veicami maksājumi valsts budžetā un tie atzīstami par saņemtiem, un prasībām tiešsaistes maksājumu pakalpojumu izmantošanai norēķinos ar valsts budžetu”;
- mainītu tiesisko regulējumu attiecībā uz izglītojamo sasniegumu izteikšanu centralizētajos eksāmenos.

Nodrošināts konsultatīvs atbalsts par dažādiem latviešu valodas lietojuma jautājumiem privātpersonām, tiesām, Saeimai, vēstniecībām, ES tulkošanas dienestiem un citām institūcijām. Sniegtas 1432 mutvārdu konsultācijas un 2290 konsultācijas, izmantojot e-pastu (konsultacija@valoda.lv) par pareizrakstību, gramatiku, stilistiku, īpašvārdu atveidi, latviešu valodas terminoloģiju, 845 izziņas, 34 lingvistiskie atzinumi, tādējādi veicinot kvalitatīvu latviešu valodas lietojumu publiskajā telpā.

Izstrādāti priekšlikumi politikas plānošanas dokumentu projektiem valsts valodas politikas jomā:

- projektam „Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam”;
- projekta „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” izstrādei un stratēģijas plāna precizēšanai un papildināšanai;
- stratēģiskās sadarbības projekta „Igauņu–latviešu un latviešu–igauņu vārdnīcas izstrāde” virzībai izstrādāts un Ministru kabinetā izskatīts ministrijas sagatavotais „Informatīvais ziņojums par Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2007.–2013.gadam stratēģiskās sadarbības projektu „Igauņu–latviešu un latviešu–igauņu vārdnīcas izstrāde””;
- atbalsta pasākumiem latviešu valodas apguves un augstākās izglītības jomā reemigrācijas veicināšanai (priekšlikumi valsts valodas politikas jomā un augstākās izglītības jomā iekļauti Ekonomikas ministrijas izstrādātajā informatīvajā ziņojumā „Par priekšlikumiem reemigrācijas atbalsta pasākumiem” (Ministru kabineta 2013.gada 29.janvāra sēdes protokollēmums (prot. Nr.6 27.§));
- atbalsta pasākumiem diasporas izglītības (Latvijas kultūras, vēstures, latviešu valodas apguves) un latviešu valodas saglabāšanas jomā (Ārlietu ministrijas informatīvajam ziņojumam „Par Ārlietu ministrijas sadarbību ar Latvijas diasporu 2013.–2015.gadā” (Ministru kabineta 2013.gada 5.marta sēdes protokollēmums (prot. Nr.13 29.§));
- latviešu valodas apguves paplašināšanai pirmsskolas izglītības iestādēs (atbilstoši ministrijas 2012.gada 13.aprīļa rīkojumam Nr.112 „Par darba grupas „Par latviešu valodas apguves paplašināšanu pirmsskolas izglītības iestādēs” izveidi”);
- atbalsta pasākumiem nacionālās identitātes un sabiedrības saliedētības stiprināšanai (Ministru kabineta 2012.gada 12.decembra rīkojums Nr.596 „Grozījumi Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs 2012.–2018.gadam” (prot. Nr. 65 37.§)) un lai sekmētu Latvijā saliedētu un iekļaujošu sabiedrību, veicinātu spēcīgu laikmetīgu nacionālo identitāti un piederības sajūtu Latvijas valstij, šādām aktivitātēm 2012.–2015.gadā (saņemts papildfinansējums saskaņā ar likumu „Grozījumi likumā „Par valsts budžetu 2012.gadam””):
 - pilsoniskās izglītības programmas īstenošanai (valsts pamatu, Latvijas vēstures attīstības un nacionālās vērtības skaidrošanai);
 - mehānisma izstrāde un ieviešana, kas nodrošinātu valsts dotāciju piešķiršanu latviešu valodas apmācības programmu organizēšanai mazākumtautībām atkarībā no rezultātu efektivitātes;
 - latviešu kultūras un izglītības pieejamība no Latvijas izbraukušo iedzīvotāju bērniem.
 - tieša dialoga veidošana un uzturēšana ar mazākumtautību intereses pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām;
- Nacionālā latviešu valodas korpusa izstrādes atbalstam rīkota diskusija par datorlingvistikas tālākās attīstības jautājumiem (ministrijas sagatavota apkopojosa informācija par politikas plānošanas dokumentiem un sniegto atbalstu datorlingvistikas attīstībai) un sniegts atbalsts līdzsvarota mūsdienu latviešu valodas tekstu korpusa paplašināšanai.

Ministrijai nodrošināja atbalstu kvalitatīvam latviešu valodas apguves procesam Latvijā un ārvalstīs:

- izstrādāti diagnosticējošie testi un valodas prasmes pārbaudes darbi un testi A1, A2, B1, B2 valodas prasmes līmenim. Testi un pārbaudes darbi ir aktuāli pieaugušo valodas kursu organizētājiem. Izstrādātas arī jaunas paraugprogrammas A1, A2, B1, B2 valodas prasmes līmenim, kas veidotas atbilstoši dokumentos „Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana (2006), „Eiropas valodu portfelis pieaugušajiem” (2006) un „Latviešu valodas prasmes līmenis” (1997) ietvertajiem valodas prasmju līmeņu raksturojumiem un prasībām. Nodrošinot sistēmisku pieeju un mūsdienīgas mācību metodikas ieviešanu latviešu valodas apgūvē pieaugušajiem, izstrādāts situācijas izvērtējums un ieteikumi latviešu valodas kursu pieaugušajiem licencēšanā, izveidoti četri latviešu valodas apguves programmu paraugi, kursu

- vērtēšanas kritēriji, organizēti kursi un semināri pieaugušo latviešu valodas skolotājiem, zināšanas papildinājuši 23 pedagogi;
- padziļināta uzmanība pievērsta latviešu valodas apguvei mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestādēs: 1) veikts pētījuma „Etniski neviendabīgas pirmsskolas izglītības iestādes: lingvistiskas situācijas un sagatavotības bilingvālās izglītības īstenošanai izpēte” izstrādes pirmais posms; 2) pirmsskolas mazākumtautību bērniem nodrošināti didaktiskie materiāli latviešu valodas vārdu krājuma un runāšanas prasmju attīstīšanai „Karuselis”; 3) nodrošināti pasākumi pirmsskolniekiem, iesaistot pirmsskolas izglītības iestāžu darbiniekus un bērnu vecākus: izmantojot interaktīvas formas un medijus, izveidota izglītojoša un latviešu valodas apguvi veicinošu pasākumu kopa: „Valodas skola” pirmsskolas vecuma bērniem (24 nodarbības); 4) notikuši vecāku kluba „Mācīsimies kopā” četri semināri Latvijas reģionos; 5) notikusi televīzijas spēle ģimenēm „Ar smaidu” (28 nodarbības). LVA organizētajosursos latviešu valodu apguvuši 64 mazākumtautību skolu pirmsskolas un sākumskolas bērnu vecāki un 176 pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieki. Pirmsskolas, latviešu valodas un literatūras pedagogu profesionālās pilnveides 12ursos izglītoti 224 pedagogi;
 - sagatavots un izdots zinātniski metodiskais žurnāls „Tagad” par jauno un aktuālo literatūras teorijā, darbā ar tekstu un skolotāju labās prakses piemēriem, kā arī izstrādāts zinātniski metodisku rakstu krājuma „Latviešu valodas vides veidošanās pirmsskolā” saturs;
 - latviešu valodas kā svešvalodas mācību un metodisko līdzekļu papildināšanai valodas apguvējiem un ārvalstu augstskolu studentiem izstrādāta mācību grāmata un CD latviešu valodas kā svešvalodas apguvei B1 valodas prasmes līmenī „Latviešu valoda studentiem: mācību līdzeklis latviešu valodas kā svešvalodas apguvei” (I.Klēvere-Velhi, N.Naua. Red. I.Auziņa. Rīga: LVA, 2012);
 - mazākumtautību skolu skolotājiem un skolēniem, kā arī pieaugušajiem nodrošināta pieejamība mācību līdzekļiem, tajā skaitā e–mācību vidē, LAT2 skolotājiem nodrošināts metodisks un pedagogisks atbalsts. Izdoti mācību līdzekļi mazākumtautību skolēniem un pieaugušajiem (papildmetieni) (kopā 28000eks.), sagatavots latviešu valodas kā svešvalodas mācību līdzekļa pieaugušajiem manuskripts A līmenim, izstrādāti pārbaudes darbi 9.klasei (materiāls izstrādāts interaktīvajām tāfelēm).

Atbalsts latviešu valodas attīstībai.

Humanitāro zinātņu speciālistu, studentu un interesentu loka kompetences paplašināšanai publicēti jauni pētījumi par valodas politikas u.c. jautājumiem: tulkots latviešu valodā valodnieka A.Holvūta pētījums „Vispārīgās sintakses pamati”; izdots vēsturnieka J.Riekstiņa sastādīts dokumentu krājums latviešu un angļu valodā „Par latviešu valodu. Pret rusifikāciju. 1944–1989. Dokumenti”; sniegts atbalsts rakstu krājuma „Lībieši: vēsture, valoda, kultūra” un lībiešu ābece izdošanai, izdots informatīvi izglītojošs buklets latviešu un angļu valodā par lībiešu valodu

Nodrošinot likumdošanai un latviešu literārās valodas gramatiskajām normām atbilstošu personvārdu u.c. īpašvārdu rakstību, izdots pētījums „Lielo burtu lietojums latviešu valodā: ieskats vēsturiskajā izpētē, problēmas un risinājumi” (V.Laugale, Dz. Šulce, Rīga: Latviešu valodas aģentūra, 2012).

Latviešu valodas lietojuma kvalitātes veicināšanai turpinājās populārzinātnisku rakstu krājumu „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi” sagatavošana un izdošana.

Turpināta skaidrojošo un tulkojošo vārdnīcu izstrāde latviešu valodā:

- izdota „Jaunā eponīmu vārdnīca”;
- sniegts atbalsts lībiešu-igauņu-latviešu vārdnīcas izdošanai;
- sākta čehu-latviešu-lietuviešu sarunvalodas vārdnīcas precizēšana, papildināšana;
- sākta igauņu-latviešu un latviešu-igauņu vārdnīcas izstrāde (Eiropas Sociālā fonda 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2007.–2013.gadam finansējums).

Uzsverot dzimtās valodas kā katras sabiedrības vērtību, 2012.gada 16.februārī organizēti Dzimtās valodas dienas pasākumi Eiropas Savienības mājā (skolēnu ikgadējā konkursa uzvarētāju un labāko darbu datubāzes papildināšana, skolēnu zīmējumu konkursa slaidrādes sagatavošana, pasākuma organizēšana) un 2012.gada 20.februārī – Raiņa un Aspazijas muzejā.

Veicinot interesi par citu Eiropas Savienības valodu apguvi, kā arī popularizējot latviešu valodu kā Eiropas Savienības oficiālo un Latvijas Republikas valsts valodu, organizēti un koordinēti 20 izglītojoši informatīvi, valodas apguvi popularizējoši Eiropas Valodu dienas pasākumi.

Atbalsts diasporai.

Nodrošināts pedagogu darbs diasporā: sniegts atbalsts latviešu valodas apguvei un uzturēšanai diasporā formālajā un neformālajā izglītībā, nodrošināta latviešu valodas skolotāju darbība 10 vietās Krievijas Federācijā un Īrijā, iegādātas un nosūtītas grāmatas nedēļas nogales skolām.

Lai stiprinātu Baltijas studiju programmu un lektorātu darbību un veicinātu ārvalstu studentu interesi par Latviju, Latvijas kultūrvēsturi un kultūru, no ministrijas budžeta sniegts atbalsts 27 ārvalstu augstākās izglītības iestādēm. Primāri atbalsts tiek sniegts Eiropas augstskolām, ārpus Eiropas – ASV un Ķīnas augstākās izglītības iestādēm. 2012.gadā nodrošināts latviešu valodas un kultūras studiju lektorāts septiņās ārvalstu augstskolās: Prāgas Kārļa universitātē, Vašingtonas Universitātē Sietlā, Tartu, Vīnē, Tallinā, Brno, Ķīnā. Atbalsts atbilstoši budžeta iespējām sniegts arī mācību līdzekļu, vārdnīcu, zinātniskās literatūras, daiļliteratūras, metodisko materiālu u.tml. sūtījumu veidā, kā arī organizējot seminārus un sniedzot metodiskās konsultācijas lektoriem, informējot lektoros par dažādiem pasākumiem, kas saistīti ar latviešu valodas popularizāciju, izpēti un mācīšanu, sniedzot atbalstu latviešu valodas popularizēšanas pasākumu organizēšanā.

Ar valsts budžeta līdzfinansējuma atbalstu Latviešu valodas aģentūra prasmīgi piesaistījusi arī ārvalstu fondu līdzekļus, starptautiskos finanšu instrumentus un pašvaldību līdzekļus valsts valodas politikas mērķu sasniegšanai valodas attīstībā un izglītībā (sk. 20.tabulu).

20.tabula

Latviešu valodas aģentūras piesaistītie starptautisko un pašvaldību finanšu līdzekļi 2012.gadā

N. p.k.	Projekta nosaukums	Īstenošanas periods	Finansējuma apjoms 2012.gadā un avots
1.	Pārrobežu sadarbības programmas Eiropas teritoriālās sadarbības mērķa Igaunijas–Latvijas programmas projekts „ Igaunu-latviešu un latviešu-igauņu vārdnīcas izstrāde ” Nr.EU43442	10.2012.– 30.04.2015.	11 991,00 LVL Eiropas Sociālais fonds, daļēji finansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Latvijas valsts līdzfinansējums
2.	Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda projekts „ Inovātikas pieejas valodas apguvei trešo valstu valstspiederīgo bērniem un jauniešiem ” Nr.IF/ 2010/1.1./15	04.2012. – 06.2012.	96 141,00 LVL Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds
3.	ESF projekts „ Latviešu valodas, literatūras un bilingvālo mācību pedagogu profesionālās kompetences pilnveide ” Nr.1DP/1.2.1.2.3./09/IPIA/VIAA/002	04.2010.– 06.2012.	107 558,00 LVL Eiropas Sociālais fonds un Latvijas valsts līdzfinansējums
4.	Rīgas Domes projekts „ Latviešu valodas kursi Rīgas mazākumtautību skolu skolēnu vecākiem ” Līgums Nr.DIKS-12-515	02.2012.– 11.2012.	11 386,57 LVL Rīgas dome un Latvijas valsts līdzfinansējums

5.	Rīgas domes projekts „Pirmsskolas izglītības iestāžu darbinieku valodas prasmes un profesionālās kompetences pilnveide” Līgums Nr.DIKS-12-2491	06.2012.– 11.2012.	7241,16 LVL Rīgas dome un Latvijas valsts līdzfinansējums
----	---	-----------------------	--

Jaunatnes politika

21.tabula

Finanšu resursu izdevumi jaunatnes politikas nodrošināšanai

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
Programmas 06.00.00 Nozares vadība apakšprogramma 06.05.00 Jaunatnes politikas valsts programma	106 985	104 037
70.09.00 Eiropas Savienības jauniešu neformālās izglītības programma „Jaunatne darbībā” 2007.–2013.gadam	2 369 585	1 198 292
70.10.00 VA „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra”	658 456	467 067

Pamatojoties uz Jaunatnes likuma 3.panta ceturtajā daļā noteikto, ministrija izstrādāja *Jaunatnes politikas valsts programmu 2012.gadam* (turpmāk – Programma), lai nodrošinātu jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu un pasākumu īstenošanu. Programmas mērķi ir: 1) pilnveidot jaunatnes politikas koordināciju valsts un vietējā mērogā un darbu ar jaunatni, sekmējot jaunatnes politikas īstenošanā iesaistīto personu sadarbību, informācijas apmaiņu, attīstot vienmērīgu darbu ar jaunatni pārklājumu visā Latvijas teritorijā un sniedzot atbalstu pašvaldībām darba ar jaunatni īstenošanai; 2) veicināt jauniešu aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, paplašinot jauniešu iespējas iegūt zināšanas un prasmes. Programmas mērķu izpilde notiek četros virzienos.

Valsts atbalsta nodrošināšana jaunatnes politikas īstenošanai pašvaldībās.

Ņemot vērā 2010.gadā veiktos grozījumus Jaunatnes likumā, kas precizēja pašvaldību kompetenci darba ar jaunatni plānošanā un īstenošanā pašvaldībās, novērota jaunu jaunatnes lietu speciālistu pieņemšana amatā pašvaldībās. 2012.gadā pašvaldībās jau strādāja 59 personas, kas atbild par jaunatni pašvaldības mērogā, kā arī darbojās 81 jauniešu centrs. Lai nodrošinātu darba ar jaunatni kvalitāti, 2012.gadā ministrija organizēja kvalifikācijas kursus jaunatnes lietu speciālistiem atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumiem Nr.1047 „Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība”.

Programmas ietvaros sniegts finansiāls atbalsts 21 jauniešu centram materiālās un tehniskās bāzes un darbības nodrošināšanai, t.i., pieciem jauniešu centriem, — informācijas punktu izveidei un 16 centriem — brīvā laika aktīvas atpūtas vietas pielāgošanai.

Turpināta uzsāktā iniciatīva stiprināt pašvaldību un jaunatnes organizāciju sadarbību darba ar jaunatni īstenošanā lokālā mērogā, veidojot resursu punktus. Sniegts atbalsts 10 projektiem resursu punktu jauniešiem izveidei pašvaldībās sadarbībā ar jaunatnes organizācijām vai biedrībām, kas veic darbu ar jaunatni.

Atbalsts jaunatnes līdzdalībai un iniciatīvām.

Lai sekmētu jauniešu līdzdalību, sniegts atbalstīts diviem biedrību projektiem, lai nodrošinātu atbalstu jaunatnes organizāciju darbībai un līdzdalībai valsts jaunatnes politikas īstenošanā un starptautiskajā sadarbībā saskaņā ar Jaunatnes likuma 12.pantā noteikto. Sadarbībā ar biedrību „Latvijas Jaunatnes padome” nodrošināta Eiropas Savienības strukturētā dialoga ar jauniešiem ieviešana nacionālajā līmenī. Ministrija sadarbībā ar biedrību „Latvijas Jaunatnes padome” organizēja informatīvos pasākumus un jauniešu debates par līdzdalību un tās sniegtajām iespējām. Kopumā pasākumos piedalījās vairāk nekā 500 jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

2012.gada nogalē nodrošināta „Darba ar jaunatni” balvas pasniegšanas ceremonija. Apbalvojumu par izcilu veikumu darba ar jaunatni attīstībā saņēma pašvaldības un pašvaldību darbā ar jaunatni iesaistītās personas, kā arī jaunatnes organizācijas, suminot trīs laureātus trīs nominācijās no katras pretendentu grupas.

Informatīvā atbalsta un pētniecības nodrošināšana jaunatnes politikas īstenošanā.

Turpinot 2011.gadā Eiropas Brīvprātīgā darba gada uzsākto brīvprātīgā darba popularizēšanas iniciatīvu, nodrošināta informatīvā kampaņa jauniešiem par brīvprātīgā darba ieguvumiem un iespējām, lai veiktu informatīvi skaidrojošo darbu par jauniešu brīvprātīgo darbu kā sabiedriskās līdzdalības formu, sniedzot praktiskus piemērus un skaidrojot ieguvumus no iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā.

Paplašināts jaunatnes politikas monitoringa ietvaros aptverto jaunatnes politikas aspektu loks, pievēršoties jautājumiem par izglītības un apmācības, nodarbinātības un uzņēmējdarbības, veselības aizsardzības un labklājības, jaunrades un kultūras aspektiem, līdzdalības formām, brīvprātīgā darba izvērtējumam un sociālās iekļaušanas jautājumiem. Izstrādāts arī jaunatnes politikas īstenošanas indekss, kas ļauj sistemātiski un konceptuāli apkopot un izvērtēt jaunatnes politikas ietekmi un rezultātus noteiktās jauniešu dzīves jomās. Šis indekss nodrošina iespēju, ievērojot vienotus parametrus, novērtēt jaunatnes politikas īstenošanas procesu gan Latvijā kopumā, gan katrā pašvaldībā atsevišķi.

Ministrija atjaunoja dalību Eiropas Jaunatnes politikas zināšanu centrā (European Knowledge Centre on Youth Policy (EKCYC)), piedaloties Eiropas līmeņa datu iegūšanā par jauniešu mobilitāti.

2012.gadā Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra noslēdza sadarbības līgumus ar 10 reģionālajiem koordinatoriem (noteikti, veicot iepirkumu) un pieciem informācijas punktiem, kas dažādos Latvijas reģionos izplata jauniešiem saistošu informāciju. Reģionālie koordinatori snieguši 593 konsultācijas un noorganizējuši 62 informatīvus pasākumus dažādās Latvijas pilsētās (1660 dalībnieku).

Starptautiskās sadarbības īstenošana jaunatnes politikas nozarē.

Nodrošināta 2011.gada 28.jūnijā Rīgā parakstītā Latvijas Republikas valdības un Flandrijas valdības sadarbības programmas 2012. – 2014.gadam īstenošana, piedaloties pieredzes apmaiņas seminārā, kurā tika iesaistīti jaunatnes lietu speciālisti un pašvaldību jaunatnes lietu koordinatori, kā arī jaunatnes politikas eksperti.

Baltijas jūras valstu padomes Vācijas prezidentūras ietvaros tika nodrošināta Latvijas jauniešu dalība vairākos pasākumos, tostarp Baltijas jūras dienās (23. – 25.04.2012.) un Baltijas jūras reģiona valstu jauniešu parlamentā – četru dienu pasākumā, kas iecerēts kā jauns un regulārs formāts vienotas Baltijas jūras identitātes veidošanai, kurā jaunieši diskutēja par reģiona nākotni.

Laikā no 2012.gada 4.aprīļa līdz 30.jūnijam tika īstenots Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda atbalstīts projekts „Integrācijas veicināšanas atbalsts sistēmas izveide trešo valstu valstspiederīgajiem jauniešiem”, lai sekmētu trešo valstu valstspiederīgo jauniešu adaptācijas un integrācijas procesu latviskā kultūrtelpā, izmantojot neformālās darba ar jaunatni metodes. Projekta īstenošanas gaitā tika izveidota trešo valstu valstspiederīgo jauniešu (vecumā no 13 līdz 25 gadiem) integrācijas atbalsta sistēma: integrācijas veicināšanas programma skolu pašpārvaldēm, jaunatnes lietu speciālistiem un direktoru vietniekiem audzināšanas darbā, metodiskie materiāli („Tolerances trenāžieris” – metodiskie ieteikumi jaunatnes lietu speciālistiem un direktoru vietniekiem audzināšanas darbā un rokasgrāmata skolu pašpārvaldēm), kā arī izveidots interaktīvs tiešsaistes atbalsta un informācijas resurss angļu un krievu valodā, pilnveidojot ministrijas pārziņā esošo jaunatnes politikas portālu: www.jaunatneslietas.lv.

Jaunatnes politikas īstenošanas atbalstam Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra īsteno ES programmu „Jaunatne darbībā” (2007.-2013.) un administrē Eiropas Komisijas jaunatnes informācijas tīklu *Eurodesk*, tādējādi papildus valsts atbalstam tika piesaistīti arī ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi. Eiropas Savienības programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros organizēti trīs atklātie projektu konkursi, kuros tika saņemti 369 projektu iesniegumi, no kuriem finansējumu piešķīra 174 projektiem.

Lai nodrošinātu atbalstu potenciālajiem un esošajiem Eiropas Savienības programmas „Jaunatne darbībā” projektu īstenošanai un uzlabotu projektu kvalitāti, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra īstenoja 83 dažāda veida nacionālas un starptautiskas apmācības (sociālās iekļaušanas jomā strādājošajiem, pašvaldību pārstāvjiem, jauniešiem bezdarbniekiem un darba meklētājiem, Eiropas Brīvprātīgā darba organizācijām u.c.), kuras apmeklēja 1036 dalībnieki.

Lai Eiropas Savienības programmas „Jaunatne darbībā” ietvaros nodrošinātu Eiropas Brīvprātīgā darba projektu īstenošanu un brīvprātīgo uzņemšanu Latvijā, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra akreditēja 24 brīvprātīgā darba organizācijas.

Turpināta Latvijas un Šveices sadarbības programmas „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” īstenošana, kuras mērķi ir 1) izveidot multifunkcionālus jauniešu iniciatīvu centrus 17 Latvijas pašvaldībās, nodrošinot jauniešiem orientētus pasākumus un piedāvājot iespējas brīvā laika lietderīgai izmantošanai; 2) nodrošināt vienlīdzīgas iespējas jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem attālos vai mazattīstītos reģionos iesaistīties neformālās izglītības aktivitātēs un jaunatnes darbā, tādējādi palielinot sociāli aktīvo jauniešu skaitu reģionos un jaunatnes darbinieku izpratni par jauniešu iniciatīvu atbalstošu jaunatnes darbu reģionos. Programmas ietvaros atklāti 11 renovētie multifunkcionālie jauniešu iniciatīvu centri – Saldū, Burtniekos, Kandavā, Madonā, Pļaviņās, Alūksnē, Dagdā, Gulbenē, Rūjienā, Jelgavā un Kocēnos.

Japānas valdība sadarbībā ar ministriju un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru piedāvāja iespēju jauniešiem no Latvijas piedalīties Starptautiskajā jaunatnes attīstības apmaiņas programmā, kuras mērķis ir veidot labāku sapratni un draudzīgas attiecības starp Latvijas un Japānas jauniešiem, tādējādi stiprinot starptautisko sadarbību un dodot iespēju jauniešiem labāk iepazīt un izprast abu valstu kultūru un sabiedrību. Apmaiņas programmā piedalījās 12 Latvijas un 11 Japānas jaunieši.

Sports

22. tabula

Finanšu resursu izdevumi sporta politikas īstenošanai

Budžeta programmas/apakšprogrammas	Apstiprināts likumā, plāns 2012. gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
09.00.00 Sports	15 820 678	15 811 027
09.04.00 Sporta būves	608 194	608 194
09.08.00 Balvas par izciliem sasniegumiem sportā	300 000	300 000
09.09.00 Sporta federācijas un sporta pasākumi	1 915 801	1 915 801
09.10.00 Murjāņu sporta ģimnāzija	1 156 562	1 147 825
09.12.00 Valsts aģentūra „Latvijas Sporta muzejs”	51 316	50 402
09.19.00 Mērķdotācija pašvaldību izglītības iestāžu profesionālās ievirzes sporta izglītības programmu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām	3 325 277	3 325 277
09.21.00 Augstu sasniegumu sports	4 088 909	4 088 909
09.23.00 Valsts ilgtermiņa saistības sportā – dotācija Latvijas Olimpiskajai komitejai (LOK) – valsts galvoto aizdevumu atmaksai	4 374 619	4 374 619

Ministrija ir vienīgā valsts pārvaldes iestāde, kas Latvijas Republikā pilda valsts pārvaldes funkcijas sporta nozarē. Līdz ar Lisabonas līguma pieņemšanu (2009.gada 1.decembrī), ministrija ir atbildīga arī par starptautiski vienotas Eiropas Savienības sporta politikas veidošanu. Aktīvi iesaistoties Eiropas Savienības Sporta programmas izstrādē, Latvija aizstāv nepieciešamību Eiropas mērogā risināt jautājumus par veselīga un aktīva dzīvesveida nodrošināšanu un attīstību.

Sporta budžets.

Ministrijas reorganizācijas ietvaros izveidots Sporta un jaunatnes departaments (11 amata vietas), kura vadītājs vienlaikus ir arī valsts sekretāra vietnieks, tādējādi paaugstinot sporta nozares

pārstāvniecību līdz valsts sekretāra vietnieka līmenim. Valsts sporta iestāžu reformas būtiski samazināja sporta nozares administrēšanā iesaistīto darbinieku skaits (no 2006.gadā bija 42 darbinieki, 2012.gadā 11 darbinieki – 9 štata vietas Sporta un jaunatnes departamentā (ieskaitot departamenta direktori) un 2 štata vietas Nodrošinājuma un finanšu departamentā). Veicot valsts sporta iestāžu reformu, vairāki valsts pārvaldes uzdevumi deleģēti nevalstiskajām sporta organizācijām, piemēram:

- sporta federāciju atzīšanas un atzīto sporta federāciju darbības sporta jomā kontroles funkcija – Latvijas Sporta Federāciju padomei (LSFP);
- sporta speciālistu un šaušanas sporta instruktoru sertificēšanas funkcija – Latvijas Sporta Federāciju padomei;
- pilnveidojot sportam piešķirto valsts budžeta finanšu līdzekļu administrēšanas procedūras, palielināta Latvijas Sporta Federāciju padomes loma šo līdzekļu administrēšanā un samazināts administratīvais slogs attiecībā uz iesniedzamajiem dokumentiem (piemēram, lielākajai daļai sporta federāciju atskaites par piešķirto finanšu līdzekļu izlietojumu jāiesniedz vienuviet – Latvijas Sporta Federāciju padomei.

2012.gadā Latvijā darbojās apmēram 100 nevalstiskās sporta organizācijas (t.sk. 89 Sporta likumā noteiktajā kārtībā atzītas sporta federācijas). Nozīmīgākie ministrijas sadarbības partneri ir Latvijas olimpiskā komiteja (LOK), Latvijas Sporta Federāciju padome (LSFP), Latvijas Olimpiskā vienība (LOV) (nav nevalstiskā organizācija), Latvijas Paralimpiskā komiteja (LPK), Latvijas Olimpisku sociālais fonds (LOSF) un Latvijas sporta iestāžu direktoru padome (LSIIDP). 56% no valsts finansējuma valsts uzticējusi nevalstiskajām sporta organizācijām valsts deleģēto un Sporta likumā noteikto uzdevumu veikšanai, tādējādi nostiprinot sporta organizāciju lomu sportam piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrēšanā.

Latvijas Nacionālā sporta padomes (LNSP) 2012.gada 21.novembra sēdē tika atbalstīti ministrijas priekšlikumi sporta nozares attīstības veicināšanai atvēlēto valsts kapitālsabiedrību (VAS „Latvijas valsts meži”, VAS „*Latvijas dzelzceļš*” un SIA „LDZ Cargo”) ziedojumu sadalei. Valsts kapitālsabiedrību ziedojumi sporta nozarei 2012.gadā (2 030 000 latu apmērā) sadalīti, sniedzot atbalstu gan augsta līmeņa sasniegumu sportu, gan bērnu un jauniešu sportu un tautas sportu.

Sadarbības veicināšanai starp valsti un nevalstiskajām sporta organizācijām ir izveidota un veiksmīgi darbojas Latvijas Nacionālā sporta padome, kura ir sabiedriska konsultatīva institūcija, kas piedalās valsts sporta politikas izstrādē, veicina sporta attīstību un sadarbību sporta jomā, kā arī lēmumu pieņemšanu jautājumos, kas attiecas uz sportu. LNSP sekretariāta funkciju izpildi nodrošina ministrija. Kopš 2012.gada 3.oktobra Latvijas Nacionālā sporta padomes priekšsēdētājs ir Ministru prezidents. Latvijas Nacionālā sporta padome, Finanšu piešķiršanas sportam komisijā un Vērtēšanas komisijā (atzīto komandu sporta spēļu sporta federāciju iesniegumu izvērtēšanai) kopumā iekļauti 23 sporta nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Ministrija ir ieviesusi visus Valsts kontroles ieteikumus (minēti 2010.gada sākumā Valsts kontroles veiktās revīzijas ziņojumā, kurā konstatētas vairākas būtiskas nepilnības sportam piešķirto valsts budžeta līdzekļu administrēšanā). Sadarbībā ar LSFP un LOK ir paveikts nozīmīgs darbs, izdarot fundamentālas izmaiņas administrēšanas un kontroles sistēmās, lai nodrošinātu sportam piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietošanu atbilstoši tam paredzētam mērķim un vairotu sabiedrības uzticamību sporta nozarei kopumā. Līgumos par valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu noteikta vēl detalizētāka atskaišu un pārskatu iesniegšanas kārtība, līgumu pielikumā pieprasot pievienot arī vienotu atskaites formu.

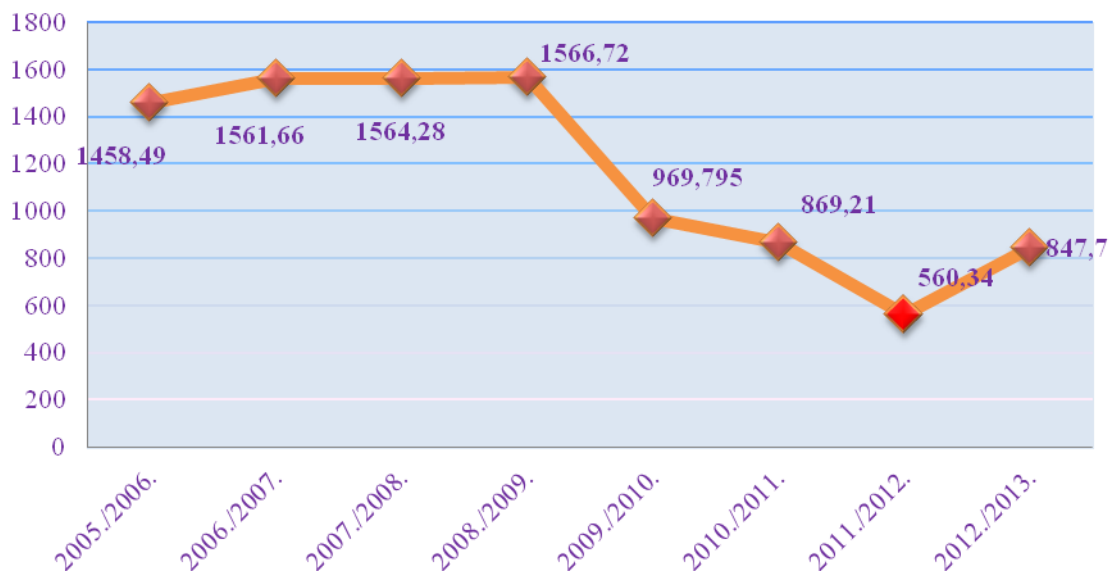
Profesionālās ievirzes sporta izglītības apguve ir viens no veselīga dzīvesveida veicināšanas pamatiem bērnu un jauniešu vidū Latvijā, kā arī veids, kā audzināt augstu sasniegumu sportistu jauno maiņu. 2012.gadā Latvijā bija 64 profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādes, kurās trenējās 29085 bērni un jaunieši 38 sporta veidos. Valsts mērķdotācija piešķirta 64 profesionālās ievirzes sporta izglītības iestādēm.

2012./2013.mācību gadā no valsts budžeta līdzekļiem bija iespējams nodrošināt 69,9% [rēķinot no tiešās dotācijas (apakšprogramma 09.19.00), nodrošinājums ir 54%] no nepieciešamās sporta treneru darba samaksas (salīdzinoši – 2009./2010.mācību gadā – 68%, 2010./2011.mācību gadā – 48%, 2011./2012.mācību gadā no valsts budžeta līdzekļiem bija iespējams nodrošināt 57% no nepieciešamā finansējuma). Kopumā par valsts budžeta līdzekļiem 2012.gadā nodrošināta darba

samaksa 1107 treneriem (847,7 pedagoģiskās likmes; salīdzinot ar 2011.gadu – par 287,36 likmēm vairāk).

3.attēls

Pedagoģisko likmju skaits, kas finansētas no valsts budžeta (2005 - 2012)

Lai vienādotu naudas balvas olimpiešiem un paralimpiešiem par izciliem sasniegumiem sportā, apstiprināti Ministru kabineta 2012.gada 18.septembra noteikumi Nr.640 „Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 3.janvāra noteikumos Nr.26 „Noteikumi par kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, un naudas balvas apmēru””.

Lai noteiktu skaidrus valsts sporta budžeta un valsts kapitālsabiedrību ziedojumu sadales kritērijus Latvijā atzīto komandu sporta spēļu sporta federācijām, 2012.gada 13.decembrī ministrija apstiprināja kritērijus komandu sporta spēļu sporta federācijām paredzētā valsts finansējuma sadalei, lai nodrošinātu valsts izlases komandu sporta spēlēs sagatavošanos un piedalīšanos Eiropas un pasaules čempionātu un olimpisko spēļu atlases turnīros un finālsacensībās. Līdztekus minētajiem kritērijiem LNSP apstiprināti LSFP izstrādātie un ar ministriju saskaņotie kritēriji, saskaņā ar kuriem biedrība sadala atzīto sporta federāciju programmām un pasākumiem paredzēto valsts budžeta finansējumu.

Izstrādāta jauna pieeja un kritēriji sporta federācijās nodarbināto sporta speciālistu darba samaksai. Lai nodrošinātu Ministru kabineta 2009.gada 30.novembra rīkojuma Nr.813 „Par Izglītības un zinātnes ministrijas padotībā esošo sporta politikas īstenošanā iesaistīto valsts aģentūru reorganizāciju” 7. un 8.punktā noteikto un ņemot vērā laika gaitā notikušās izmaiņas sporta speciālistu un audzēkņu (sportistu) sastāvā, ministrija sadarbībā ar LSFP ir izstrādājusi jaunu pieeju un kritērijus šim mērķim paredzētās dotācijas sadalei 2013. gadā.

Lai gan finanšu līdzekļi bija ierobežoti, 2012.gadā 1) nodrošinātas iespējas 372 jaunajiem augstas klases sportistiem līdztekus treniņu darbam iegūt kvalitatīvu vispārējo izglītību; 2) sniegts atbalsts 78 valsts atzīto sporta federāciju darbībai, nodrošinot iespēju 99 307 cilvēkiem (t.sk. 61 350 jauniešiem) iesaistīties sporta aktivitātēs; 3) sniegts atbalsts sporta pasākumu norisei vairāk nekā 78 sporta veidos un Latvijas sportistu dalībai 90 starptautiskās sacensībās Latvijā (10 359 dalībnieki), 771 pasaules un Eiropas čempionātos (4841 dalībnieki), 345 Latvijas čempionātos pieaugušajiem (45 226 dalībnieki), 271 Latvijas meistarstās jauniešiem (68 309 dalībnieki), 202 tautas sporta un veterānu sporta pasākumos (22 800 dalībnieki), 246 izglītojošos pasākumos u.c.; 4) sniegts atbalsts visaugstākā

līmeņa starptautisku sporta sacensību organizēšanai Latvijā³⁴; 5) sniegts atbalsts 18.Latvijas Jaunatnes ziemas olimpiādes organizēšanai Ērgļos un Siguldā (10. – 11.12.2012.), kurā piedalījās 1150 sportisti 134 komandās no 41 pašvaldības. Sacensības notika septiņos sporta veidos – distanču slēpošanā, kalnu slēpošanā, biatlonā, hokejā, snovbordā, slidošanā un kamaniņu sportā; 6) sniegts atbalsts Latvijas III Olimpiādes organizēšanai (Liepājā 6.-8.07.2012.). Kopumā Olimpiādē piedalījās teju 3000 sportisti no 81 pašvaldības, sportisti sacentās 26 sporta veidos un cīnījās par 228 medaļu komplektiem; 7) sniegts atbalsts Olimpiskās dienas pasākumu norisei 2012.gada 28.septembrī (Olimpiskās dienas moto „Pavingrosim!”), 76 pasākuma norises vietās pulcējot ~ 70 000 dalībnieku; 8) nodrošināta SIA „Latvijas Olimpiskā vienība” (LOV) sporta programmu īstenošana, atbilstoši LOV kritērijiem sniedzot atbalstu 95 valsts labākajiem sportistiem individuālajos olimpiskajos sporta veidos viņu sagatavošanai dalībai Olimpiskajās spēlēs, pasaules un Eiropas čempionātos un citās starptautiskajās sporta sacensībās; 9) piešķirtas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā:

- saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 6.novembra rīkojumu Nr.529 „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā” piešķirtas 18 naudas balvas par izciliem sasniegumiem XXX Vasaras olimpiskajās spēlēs Londonā un Paralimpiskajās spēlēs Londonā Latvijas sportistiem, viņu treneriem, sportistus apkalpojošajiem sporta darbiniekiem, tajā skaitā, sporta ārstiem, apkalpojošajam personālam un attiecīgajām sporta federācijām par kopējo summu 364 400 latu (no valsts budžeta 02.00.00 programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”), tajā skaitā par XXX Vasaras olimpiskajās spēlēs Londonā izcīnīto 1.vietu BMX Mārim Štrombergam; 3.vietu pludmales volejbolā Mārtiņam Pļaviņam un Jānim Šmēdiņam; 4.vietu tāllēkšanā Inetai Radēvičiai; par Paralimpiskajās spēlēs Londonā izcīnīto 1.vietu lodes grūšanā sportistam Aigaram Apinim un par 4.vietu iejādē Rihardam Snikum; saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 17.decembra rīkojumu Nr.603 „Par naudas balvu piešķiršanu par izciliem sasniegumiem sportā” piešķirtas 187 naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā Latvijas sportistiem, viņu treneriem, sportistus apkalpojošajiem sporta darbiniekiem, tajā skaitā sporta ārstiem, apkalpojošajam personālam un attiecīgajām sporta federācijām par kopējo summu 300 000 latu un 461 751 latu (no valsts budžeta 02.00.00 programmas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”), tajā skaitā Martinam Dukuram par pasaules čempionātā izcīnīto 1.vietu un Tomasam Dukuram par pasaules kausa kopvērtējumā izcīnīto 3.vietu; Andrim Šicam un Jurim Šicam par pasaules čempionātā izcīnīto 3.vietu kamaniņu sportā; Laurai Ikaunieci par Eiropas čempionātā izcīnīto 3.vietu septiņcīņā; Edžum Treimanim par Eiropas čempionātā BMX izcīnīto 1.vietu; Rihardam Veidem par Eiropas čempionātā BMX izcīnīto 2.vietu); sniegts atbalsts nodibinājuma „Latvijas Olimpiešu sociālais fonds” darbībai, nodrošinot ikmēneša pabalstu piešķiršanu LOV un B grupas sastāvā esošajiem sportistiem un viņu treneriem, kā arī pabalstu par mūža ieguldījumu sportā 141 sporta veterānam. Apstiprināts un ar ministriju saskaņots LOSF nolikums par pabalstu piešķiršanu, kurš nosaka ikmēneša pabalsta apmēru atkarībā no pabalsta saņēmēja piederības konkrētai pabalstu saņēmēju kategorijai: (1) olimpiskajiem čempioniem – 200 lati, (2) olimpiskajiem sudraba laureātiem – 160 lati, (3) olimpiskajiem bronzas laureātiem – 140 lati, (4) izciliem sportistiem, kas nav olimpisko spēļu medaļnieki, kā arī treneriem, tiesnešiem un sporta darbiniekiem – 120 lati; sniegts atbalsts 14 nacionālo sporta bāzu darbībai; nodrošināta LNSP sekretariāta pienākumu izpilde, organizējot piecas LNSP sēdes;
- 2012.gadā ministrija jau septīto gadu ceremonijas „Latvijas Gada balva sportā” ietvaros rīkoja konkursu „Gada sporta skolotājs”, kura mērķis ir popularizēt sporta skolotāja nozīmi veselīgas jaunās paaudzes izglītošanas procesā un noteikt profesionālāko sporta skolotāju valstī 2012.gadā. Titulu „Gada sporta skolotājs” 2012.gadā ieguva Rīgas Valsts vācu ģimnāzijas sporta skolotāja Iveta Daude.

³⁴ FIA Eiropas Autokrosa čempionātā posms, Eiropas čempionāts U-18 jauniešiem basketbolā, IIHF Pasaules čempionāts sievietēm hokejā I divīzijā, pasaules kausa posmi motokrosā blakusvāģu klasē, pasaules kausa posms kamaniņu sportā, pasaules kausi Latīņamerikas dejās pieaugušajiem, starptautiskās vieglatlētikas sacensības „Rīgas Kausi 2012”, Eiropas čempionāta volejbolā kvalifikācijas turnīrs vīriešiem un pasaules čempionāts vindsērfingā.

Sporta politikas izstrāde un īstenošana.

Turpinās vidējā termiņa politikas plānošanas dokumenta „Sporta politikas pamatnostādnes 2014. – 2020.gadam” projekta izstrāde.

Izstrādāts „Informatīvais ziņojums „Par sporta centru un līdzīgu projektu turpmāko finansēšanu”” (Ministru kabineta 2012.gada 20.marta sēdes protokollēmums; prot.Nr.16 34.§).

Izstrādāta un Ministru kabineta 2012.gada 26.jūnija sēdē apstiprināta (prot.Nr.36 68.§) Murjāņu sporta ģimnāzijas attīstības koncepcija, kurā noteikti neatliekami veicamie darbi un tam nepieciešamais finansējums un priekšlikumi par Murjāņu sporta ģimnāzijas turpmākās attīstības iespējām, paredzot sniegt atbalstu pirmajam Murjāņu sporta ģimnāzijas attīstības modelim (t.i., rekonstrukcijai), saskaņā ar kuru uzsākta Murjāņu sporta ģimnāzijas rekonstrukcijas un renovācijas projekta īstenošana (šim mērķim 2013.–2015.gadā paredzēti 6 667 100 lati).

Uzsākta Sporta infrastruktūras attīstības koncepcijas projekta izstrāde. Līdz šim valsts investīcijas ir ieguldītas olimpisko sporta centru izveidei reģionos, kamēr valsts sporta bāzes nav tikušas attīstītas. Tagad ministrijas prioritāte ir valsts īpašumā esošo nacionālo sporta bāzu sakārtošana un attīstība Piemēram,paredzēts finansējums bobsleja un kamaniņu trases „Sigulda” rekonstrukcijas projektam 2013.gadā plānoto darbu īstenošanai – 650 000 latu apmērā (projekta pabeigšana plānota 2014.gadā).

Nozares vadība

23.tabula

Finanšu resursu izdevumi nozares vadības nodrošināšanai

Nr. p.k.	Budžeta programmas/apakšprogrammas	Apstiprināts likumā, plāns 2012.gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
	06.00.00 Nozares vadība³⁵	2 961 592	2 713 553
	06.03.00 Eiropas Savienības lietas un starptautiskā sadarbība	276 373	270 607
	06.08.00 Nozares politikas veidošana un uzraudzība	2 381 047	2 251 451
	06.16.00 Izglītības sistēmas vadības nodrošināšana	304 172	191 495

Nozares politikas veidošana, vadība un uzraudzība.

Nodrošināts ministrijas veidotās izglītības, zinātnes, valsts valodas, sporta un jaunatnes politikas juridiskais atbalsts. Izstrādāti dažādi atbalsta tiesību aktu projekti ministrijas kompetences ietvaros, kā arī koordinēta un nodrošināta ministrijas pārstāvība tiesvedības procesos administratīvajās lietās un civillietās, kuros ministrija ir lietas dalībnieks.

Nodrošinot esošo resursu efektīvāku izmantošanu, izvērtēta ar ministrijas darbības nodrošināšanu saistīto pakalpojumu līgumu nepieciešamība un administratīvo izdevumu optimizācijas rezultātā administratīvo izdevumu līdzekļi tika samazināti par apmēram 20 000 latu.

Nodrošinot atbalsta funkcijas īstenošanu, koordinēta un kontrolēta ministrijai doto uzdevumu izpilde, nodrošināta ministrijas lietvedības un arhīva veidošana, valdījumā esošo nekustamo īpašumu apsaimniekošana, iepirkumu procedūru veikšana, saimnieciskā un tehniskā nodrošinājuma darbība, tajā skaitā: 1) sagatavoti 30 Ministru kabineta un ministrijas rīkojumi saistībā ar nekustamajiem īpašumiem un kustamās mantas nodošanu un 43 nekustamā īpašuma pieņemšanas nodošanas akti, izskatīti 123 lietojuma vai nomas līgumi, tajā skaitā reģistrēti 74 lietojuma vai nomas līgumi, nodrošināta ministrijas kā lietas dalībnieka pārstāvība 12 tiesvedības procesos; 2) turpināts darbs pie ministrijas dokumentu aprites procesa pilnveidošanas un ministrijas elektroniskās dokumentu vadības sistēmas *Impulss* attīstības; 3) reģistrēti: 12662 saņemtie dokumenti un 6689 nosūtāmie dokumenti; 509 ministrijā sagatavoti rīkojumi pamatdarbības jautājumos; 429 ministrijas iekšējie tiesību akti (52 iekšējie noteikumi; 350 lēmumi; 27 reglamentu), 209 izziņas, uzziņas, pilnvaras, 536 dažādu veidu līgumi, 187 rīkojumi par Atzinības rakstu un Pateicības rakstu piešķiršanu; 4) sagatavoti un noformēti 479 Atzinības raksti un 345 Pateicības raksti; 5) nodrošināta 45 ministrijas patstāvīgo struktūrvienību vadītāju sanāksmju darba kārtību un nepieciešamo materiālu sagatavošana; 5) veiktas 48 iepirkumu procedūras, noslēgti 42 publisko iepirkumu līgumi par kopējo summu 17 291 709 latu, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums 16 316 819 latu apmērā.

Eiropas Savienības lietas un starptautiskā sadarbība

Ministrija nodrošināja līdzdalību Eiropas Savienības lēmumu sagatavošanā un pieņemšanā, Eiropas Savienības lēmumu ietekmes izvērtējumu, Latvijas nacionālo pozīciju un instrukciju izstrādāšanu par Eiropas Savienības tiesību aktu un politikas iniciatīvu projektiem, kā arī ministrijas kompetences jomu Latvijas normatīvo aktu saskaņošanu ar Eiropas Savienības tiesību aktiem un politikas dokumentiem, divpusējās starptautiskās sadarbības un sadarbības ar starptautiskajām organizācijām īstenošanu ministrijas kompetences jomās.

Ministrija tika pārstāvēta trīs Eiropas Savienības Izglītības, jaunatnes lietu, kultūras un sporta ministru padomes sanāksmēs, četrās Eiropas Savienības Konkurētspējas ministru padomes sanāksmēs, kā arī vienā neformālajā Eiropas Savienības Izglītības ministru sanāksmē, divās neformālajās Eiropas Savienības Sporta ministru sanāksmēs un divās neformālajās Eiropas Savienības Konkurētspējas ministru sanāksmēs. Par tajās izskatāmajiem jautājumiem sagatavoti 13 informatīvie ziņojumi valdībai un sagatavotas, apspriestas un apstiprinātas nacionālās pozīcijas:

³⁵ Informācija par 06.05.00 programmas „Jaunatnes politikas valsts programma” IZM 2012.gada Publiskajā pārskatā.

- izglītībā – 10 nacionālās pozīcijas un 1 sākotnējā pozīcija, tajā skaitā par augstākās izglītības modernizēšanu, mācību mobilitātes kritēriju, valodu prasmēm mobilitātes veicināšanai, par atjaunotu Eiropas programmu pieaugušo izglītībai, par izglītības lomu ES stratēģijas „ES 2020” īstenošanā;
- jaunatnes lietās – 5 nacionālās pozīcijas par jauniešu līdzdalības sekmēšanu demokrātijas un sabiedrības pārvaldības procesos, jauniešu brīvprātīgo darbu, jauniešu sadarbību ārpus Eiropas Savienības;
- sportā – 2 nacionālās pozīcijas par Eiropas Savienības Sporta darba plānu Eiropas Savienības lomu un līdzdalību starptautiskajā cīņā pret dopingu aktīvās atpūtas sportā, sporta spēļu rezultātu ietekmēšanu un veselību veicinošo fizisko aktivitāšu popularizēšanu;
- zinātnē – 13 nacionālās pozīcijas uz Eiropas Savienības Ministru Padomes sanāksmēm un 9 sākotnējās pozīcijas, tajā skaitā par Latvijas nostāju pētniecības un inovācijas programmas „Horizonts 2020” 2014.-2020.gadam kontekstā, par papildinošas Pētniecības programmas ITER projektam 2014.-2018.gadam pieņemšanu, par Zemes novērošanas programmu GMES un tās darbībām pēc 2014.gada, par Eiropas Pētniecības telpas attīstību, par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (EIT), par Eiropas Savienības un Eiropas Kosmosa aģentūras attiecībām, par Eiropas Atomenerģijas kopienas pētniecības un mācību programmu 2014.-2018.gadam Euratom u.c.;
- profesionālo kvalifikāciju atzīšanas reglamentēto profesiju jomā nodrošināta dalība Eiropas Savienības Padomes darba grupas „Uzņēmējdarbības un pakalpojumu darba grupa” sanāksmēs, kurās skatīja Eiropas Komisijas izstrādāto priekšlikumu profesionālo kvalifikāciju atzīšanas direktīvas modernizēšanai, Latvijas profesionālās kvalifikācijas atzīšanas koordinators regulāri piedalījās Eiropas Komisijas Profesionālo kvalifikāciju atzīšanas koordinātoru grupas un apakšgrupu sanāksmēs.

Lai veicinātu starptautisko sadarbību, informācijas, ekspertu, izglītojamo un pedagogu apmaiņu ar citām valstīm, kā arī dalību starptautiskās aktivitātēs un projektos, tika parakstīti starptautiskie līgumi un izpildprogrammas:

- Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Čehijas Republikas Izglītības, jaunatnes un sporta ministrijas sadarbības līgumu izglītībā, jaunatnes lietās un sportā parakstīts 2012.gada 31.janvārī;
- Latvijas Republikas valdības un Amerikas Savienoto Valstu valdības saprašanās memorandu par Fulbraita akadēmiskās apmaiņas programmu (parakstīts 2012.gada 28.jūnijā);
- Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas, Lietuvas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Igaunijas Republikas izglītības un pētniecības ministrijas Saprašanās memorands par ciešāku sadarbību pētniecībā un inovācijās (parakstīts 2012.gada novembrī);
- Latvijas un Polijas kultūras un izglītības sadarbības programma 2012.-2015.gadam (parakstīts 2012.gada 23.novembrī));
- Memorands par sadarbību profesionālajā izglītībā un apmācībā Eiropā (parakstīts 2012.gada 11.decembrī).

Ministrija uzsāka un turpināja vairāku starptautisko saprašanās memorandu vai līgumu un to izpildprogrammu saskaņošanu ar Izraēlu, Ungāriju, Armēniju, Gruziju, Brazīliju, Turkmēnistānu, Filipīnām, Ungāriju, kā arī pieņēma Latvijā akreditētus ārvalstu vēstniekus un augsta līmeņa Eiropas Komisijas, UNESCO un ārvalstu delegācijas.

2012.gada 29.maijā Ministru kabinets pēcapstiprināja 2010.gada 2.oktobrī Pekinā noslēgto Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas un Ķīnas Tautas Republikas Izglītības ministrijas līgumu par augstākās izglītības kvalifikāciju un studijās iegūto grādu savstarpēju atzīšanu līgums stāsies pēc Ķīnas puses nepieciešamo darbību pabeigšanas.

Ministrija nodrošināja divu stipendiju piešķiršanu Eiropas Universitātes institūta doktorantūras studentiem no Latvijas studijām 2012./2013.akadēmiskajā gadā, studijas 4.kursā turpināja 2011./2012. akadēmiskajā gadā mācības uzsākušie divi studenti.

Uzsākta dalība Ziemeļvalstu Ministru padomes izglītības programmas *NordPlus* jaunajā periodā 2012.–2016.gadam.

Uzsākti sagatavošanas darbi 17.Baltijas valstu studentu dziesmu un deju svētku „Gaudeamus” norises nodrošināšanai 2014.gadā Latvijā.

2012.gada 7.decembrī Valmierā notika ministrijas organizētais Latvijas un Igaunijas izglītības un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) nozaru speciālistu forums par IKT izmantošanu klasē, digitālo mācību resursu attīstību, valsts pārbaudījumu sistēmas modernizēšanu, IKT prasmēm un pedagogu sākotnējo izglītību augstskolās. Forumā rezultāti prezentēti Ziņojuma par Latvijas-Igaunijas nākotnes sadarbību īstenošanas forumā 2012.gada 8.decembrī Rīgā.

Informācijas tehnoloģiju attīstība

24.tabula

Finanšu resursu izdevumi informācijas tehnoloģiju attīstībai un uzturēšanai izglītībā

Budžeta programmas/apakšprogrammas	Apstiprināts likumā, plāns 2012.gadam (ar izmaiņām), LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā (LVL)
07.00.00 Informācijas tehnoloģiju attīstība un uzturēšana izglītībā, Microsoft līguma un projektu nodrošināšana	862 564	859 326

Veicinot ministrijas tehniskās infrastruktūras pilnveidošanu un tās operatīvu darbību, nodrošināta licencētas programmatūras izmantošana ministrijā, tās padotības iestādēs iegādājoties 1344 programmatūras licences un izglītības iestādēs nodrošinot 1705 programmatūras licences, saskaņā ar Latvijas valdības un uzņēmuma *Microsoft* vienošanos.

Nodrošināta Valsts izglītības informācijas sistēmas (VIIS) darbība un pilnveidošana. VIIS apkopota informācija par izglītības iestādēm un zinātniskajām institūcijām, pedagogiem, audzēkņiem, akadēmisko un tehnisko personālu, izglītības programmām, izglītību apliecinājošiem dokumentiem un nodrošināta pedagogu tarifikācijas un statistisko pārskatu veidošanas funkcionalitāte, tādējādi ieviešot elektronisku informācijas apmaiņu starp pašvaldībām, izglītības iestādēm un ministriju.

2011.gadā uzsākta un turpinās Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes „Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” (3.2.2.1.1.apakšaktivitāte) projekta „Valsts izglītības informācijas sistēmas 2. kārtā” izstrāde. Projekta ietvaros tiks izstrādāta VIIS papildu funkcionalitāte, kas nodrošinās efektīvāku informācijas tehnoloģiju atbalstu izglītības nozares pārvaldības procesiem. VIIS jaunizstrādātā funkcionalitāte nākotnē nodrošinās ne tikai datorizētu pieteikšanos valsts pārbaudījumiem, bet arī datorizētu valsts pārbaudījumu vērtēšanu un rezultātu apstrādi.

Uzsākta 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes projekta „Portāla *www.skolas.lv* attīstība (2. kārtā)”, kura ietvaros tiek veidota visām izglītības iestādēm un izglītības procesa īstenošanā iesaistītajām pusēm pieejama interaktīva izglītības informācijas platforma, kas nodrošinās vairākus e-pakalpojumus skolu vadītājiem, skolotājiem, skolēniem un vecākiem, jaunas un ērtas elektronisko mācību līdzekļu izmantošanas iespējas mācību procesā.

Eiropas Savienības struktūrfondi un ārvalstu finanšu instrumenti

25.tabula

Finanšu resursu izdevumi ES struktūrfondu un ārvalstu finanšu instrumentu projektu īstenošanas nodrošināšanai³⁶

Budžeta programmas/apakšprogrammas	Apstiprināts likumā, plāns 2012.gadam (ar izmaiņām) ,LVL	Budžeta izpilde pārskata periodā, LVL
62.00.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	70 801 673	64 000 890
62.02.00 Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu (2007-2013)	12 000 000	10470093
62.06.00 Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekti (2007-2013)	10 911 724	56937006
62.07.00 Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfondu finansējuma saņēmējiem par Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu īstenošanu (2007-2013)	47 889 949	47 837 092
63.00.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	50 036 724	44659091
63.02.00 Atmaksa valsts pamatbudžetā par Eiropas Sociālā fonda (ESF) finansējumu (2007-2013)	18 254 240	15 035 839
63.06.00 Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2007-2013)	15 205 637	13046411
63.07.00 Atmaksas un avansi pašvaldībām vai citiem struktūrfondu finansējuma saņēmējiem par Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošanu (2007-2013)	16 576 847	16 576 841
64.00.00 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana	36 026	31 162
64.06.00 Eiropas Lauksaimniecības garantijas fonda (ELGF) maksājumi (2007-2013)	36 026	31 162
65.00.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana	15 460	11516
65.07.00 Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) maksājumi (2007-2013)	15 460	11516
69.00.00 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežas sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	4 644 303	3481414
69.02.00 Atmaksas valsts pamatbudžetā par 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežas sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošanu	2 136 622	1 092 634
69.06.00 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” projektu īstenošana	2 507 681	2388780
70.00.00 Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	26273181	16818367
70.05.00 Tehniskā palīdzība ERAF, ESF, KF apgūšanai (2007-2013)	2 272 434	1 813 121
70.06.00 Dalība Eiropas Savienības pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmās	1047645	1037455

³⁶ Informāciju par 70.09.00 programmas „Eiropas Savienības jauniešu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā””2007.–2013.gadam” un 70.10.00 programmas „VA „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra” budžeta programmu skatīt šajā pārskatā.

70.07.00 Eiropas Savienības starptautiskās sadarbības programmu un motivāciju izglītības īstenošanas nodrošināšana	17084309	9950554
70.08.00 Valsts izglītības attīstības aģentūra	2362167	1942345
70.11.00 Dalības Eiropas Savienības izglītības sadarbības projektos	263945	213962
70.12.00 Eiropas Kopienas programmu projektu īstenošana	214 640	195 571
72.00.00 Latvijas un Šveices sadarbības programmas projektu un pasākumu īstenošana	1202273	359395
72.06.00 Atbalsts jaunatnes politikas attīstībai	1134147	350936
72.07.00 Grantu shēmas „Šveices zinātnieku aktivitātes Latvijā” nodrošināšana	68126	8459
73.00.00 Pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētie projekti	332 800	156003
73.06.00 Dalība Ziemeļu Ministru Padomes Nordplus ietvarprogrammā	332 800	156003

Eiropas Savienības struktūrfondu atbalsts izglītībai un zinātnei

Ministrija ir nodrošinājusi tiešos vadības procesus un atbalsta funkcijas ministrijas kompetencē esošajiem Eiropas Savienības fondiem, to pieejamību būtiskiem nozares attīstībai izvirzītiem mērķiem, kā arī nodrošinājusi nepieciešamo finansējumu Eiropas Savienības fondu to projektu ieviešanai, kurus īsteno ministrijas padotības iestādes.

Izglītības un zinātnes sektorā ar Eiropas Savienības struktūrfondu atbalstu kopš 2008.gada tiek īstenoti 700 projekti 444 miljonu latu apmērā (87% no Eiropas Savienības fondu piešķiruma izglītībai un zinātnei laika posmā no 2007.gada līdz 2013.gadam). Papildus tam ar Ministru kabineta lēmumu ministrijai 2012.gadā tika atļauts uzņemties virssaistības, t.i., slēgt līgumu vai vienošanos par Eiropas Savienību fondu projekta īstenošanu vai veikt grozījumus minētajā līgumā, uzņemoties saistības, kas pārsniedz kopējo pieejamā publiskā (Eiropas Savienības fondu un nacionālā) finansējuma apmēru, kopumā par 69,3 miljoniem latu, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētajās aktivitātēs/apakšaktivitātēs – 10,8 milj. latu apmērā, Eiropas Reģionālās attīstības fondalīdzfinansētajās aktivitātēs/apakšaktivitātēs – 58,5 milj. latu apmērā.

Līdz 2012.gada beigām ir noslēgusies 330 projektu īstenošana. 2012.gadā ministrijas pārziņā esošo 28 ESF un ERAF aktivitāšu/apakšaktivitāšu ietvaros nodrošināta 539 projektu ieviešana, tajā skaitā 174 ESF projektu un 365 ERAF projektu ieviešana. Minēto projektu īstenošanai 2012.gadā nodrošināts pieejamais finansējums 88 046 539 latu apmērā, tajā skaitā ESF projektu īstenošanai – 31 782 484 latu apmērā, ERAF projektu īstenošanai – 56 264 055 latu apmērā. Atmaksas ministrijas valsts pamatbudžetā par īstenotajiem ESF projektiem ir veiktas 25,5 milj. latu apmērā.

ESF aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei” ietvaros uzsākta otrā projektu iesniegumu atlases kārtā par kopējo finansējumu 9,8 miljoni latu, to skaitā virssaistību finansējums 4,46 milj. latu, rodot iespēju veicināt papildu cilvēkresursu piesaisti zinātnei, veidojot jaunas zinātniskās grupas, kuras zinātniskajam un pētnieciskajam darbam piesaista jaunus zinātniekus, ārvalstu zinātniekus un zinātniekus, kuri atgriežas darbā Latvijā. Ministrija 2012.gadā atbilstoši Ministru kabineta dotajam uzdevumam – organizēt 3.1.1.1.aktivitātes „Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” otro projektu iesniegumu atlases kārtu nodrošinājusi šādus pasākumus:

- 1) veikusi profesionālās izglītības iestāžu atlasī, kas var kvalificēties atbalsta saņemšanai pretendentu atlasei 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros, iesaistot darba devēju un atbilstošo pašvaldību pārstāvjus;
- 2) izstrādājusi 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtas projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, virzot tos izskatīšanai un apstiprināšanai Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda uzraudzības komitejā;
- 3) laika posmā no 2012.gada aprīļa līdz 2012.gada oktobrim izvērtējusi un saskaņojusi finansējuma saņēmēju – profesionālās izglītības iestāžu investīciju un attīstības stratēģijas, ņemot vērā katras profesionālās izglītības iestādes audzēkņu skaita

pieauguma prognozes, profesionālās izglītības programmu attīstības ieceres, atbilstošas profesionālās izglītības programmu nodrošināšanai infrastruktūras modernizēšanas plānus, kā arī veicot plānoto izdevumu būvdarbiem uz vienu audzēkni 2020.gadā salīdzinošo analīzi un nosakot katrai profesionālās izglītības iestādei nepieciešamo investīciju apmēru infrastruktūras uzlabošanai, kā arī izglītības iestādei 3.1.1.1.aktivitātes otrās kārtas ietvaros pieejamā finansējuma apmēru;

- 4) organizējusi sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru semināru 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtas finansējuma saņēmējiem – profesionālās izglītības iestādēm – par turpmāk veicamo darbību secību un termiņiem projekta iesnieguma sagatavošanai;
- 5) izstrādājusi 3.1.1.1.aktivitātes otrās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumu projektu.

Pārskata periodā ministrija ir izstrādājusi un valdība apstiprinājusi 3 Ministru kabineta noteikumus un 17 Ministru kabineta noteikumu grozījumus, kas reglamentē ESF finansējuma piešķirumu un tā izlietojuma nosacījumus vairākās ESF aktivitātēs izglītības un zinātnes jomā.

Būtiskākie rezultāti un Eiropas Savienības fonda finansējuma ietekme izglītības un zinātnes sektorā 2012.gadā:

- 1) 1.1.2.1.1.apakšaktivitātē „Atbalsts maģistra studiju programmu īstenošanai” laikā kopš 2010.gada līdz pārskata perioda beigām ESF atbalstu maģistrantūras studijām ir saņēmuši 1746 maģistrantūras studenti, t.i., 5,5% no kopējā 2011./2012. akadēmiskajā gadā studējošo maģistrantu skaita prioritārajās jomās. Mērķa stipendiju piešķiršana, salīdzinot ar 2011.gadu, ir veicinājusi studēt gribētāju skaita pieaugumu par 5% konkrētajās studiju programmās;
- 2) 1.1.2.1.2.apakšaktivitātē „Atbalsts doktora studiju programmu īstenošanai” ESF atbalstu doktorantūras studijām ir saņēmuši 1773 doktorantūras studenti, t.i., 87% no doktorantu skaita. 2012. gadā doktora zinātnisko grādu ieguvušo skaits – 267;
- 3) 1.1.2.2.1.apakšaktivitātes „Studiju programmu satura un īstenošanas uzlabošana un akadēmiskā personāla kompetences pilnveidošana” ietvaros izvērtēti visi 28 apstiprinātie augstākās izglītības studiju virzieni, plānoto 651 studiju programmu vietā tika izvērtētas 860 programmas (tas skaidrojams ar augstāko izglītības iestāžu ieinteresētību un atbalstu);
- 4) 1.2.1.1.2.apakšaktivitātes „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu kompetences paaugstināšana” līdz pārskata perioda beigām 4823 profesionālās izglītības pedagogi ir pilnveidojuši savu kompetenci un kvalifikāciju. 2012.gadā uzsākta profesionālās izglītības pedagogu un prakšu vadītāju stažēšanās un pieredzes apmaiņa ārvalstu profesionālās izglītības iestādēs un uzņēmumos, tādējādi nodrošinot Latvijas pedagogu kompetences paaugstināšanu saistībā ar jaunākajām tehnoloģijām un darba metodēm kādā konkrētā nozarē. 1.2.1.1.3.apakšaktivitātes „Atbalsts sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes uzlabošanai un īstenošanai” ietvaros viengadīgajās un pusotrgadīgajās izglītības programmās līdz pārskata perioda beigām profesionālo kvalifikāciju ieguvuši 1752 izglītojamie;
- 5) 1.2.1.1.4.apakšaktivitātē „Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana” līdz pārskata perioda beigām mērķa stipendijas ir piešķirtas 50 128 sākotnējā profesionālajā izglītībā studējošajiem jauniešiem, t.i., 68% no profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaita apakšaktivitātes īstenošanas laikā, kas veicināja arī profesionālajās izglītības iestādēs pēc 9. klases uzņemto audzēkņu skaita pieaugumu (2011./2012.mācību gadā – 33,9% no kopējā pamatskolu absolventu skaita, savukārt 2009./2010. mācību gadā – 28,1%);
- 6) 1.2.1.2.2.apakšaktivitātē „Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajos mācību priekšmetos” 4262 matemātikas, informātikas un dabaszinātņu pedagogi jeb 17,8% no kopējā pedagogu skaita vispārējās izglītības iestādēs valstī saņēmuši stipendijas par pētniecības vai radošo darbu sava mācību priekšmeta mācīšanas uzlabošanai;

- 7) 1.2.1.2.3.apakšaktivitātē „Vispārējās izglītības pedagogu kompetences paaugstināšana un prasmju atjaunošana” līdz pārskata perioda beigām savu kompetenci ir pilnveidojuši 18 018 vispārējās izglītības pedagogi, t.i., 64% no kopējā pedagogu skaita vispārējās izglītības iestādēs valstī 2011./2012. mācību gadā;
- 8) 1.2.2.1.5.apakšaktivitātē „Pedagogu konkurētspējas veicināšana izglītības sistēmas optimizācijas apstākļos” īstenotā projekta ietvaros atbalstu saņēmuši 26 236 pedagogi, no kuriem tālākizglītības kursus (1. un 2.aktivitāte) apmeklējuši 6 898 pedagogi, un pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanā (3.aktivitāte) atbalstu guvis 33 321 pedagogs. Projektā 23 764 pedagogi ieguvuši kādu no piecām kvalitātes pakāpēm;
- 9) 1.2.2.4.1.apakšaktivitātes „Iekļaujošas izglītības un sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu atbalsta sistēmas izveide, nepieciešamā personāla sagatavošana, nodrošināšana un kompetences paaugstināšana” ietvaros 8 Latvijas pilsētās: Balvos, Daugavpilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Jūrmalā, Liepājā, Rīgā un Valmierā ir izveidoti iekļaujošas izglītības atbalsta centri, kas nodrošina izglītības atbalsta sistēmas funkciju īstenošanu projekta ietvaros noteiktajā reģionā, ietverot divus aspektus – individuālo atbalstu (ietver izglītojamo spēju un attīstības līmeņa diagnosticēšanu, atbalsta pasākumu izvēli, individuālo izglītības plānu mērķu izstrādi, individuālas speciālistu konsultācijas par attīstības traucējuma kompensācijas stratēģijām u.c.) izglītojamam ar speciālajām vajadzībām un institucionālo atbalstu (izglītības iestādēm, aprūpes centriem, pašvaldību iestādēm, kas ietver palīdzības pasākumus, kā strādāt ar konkrētiem izglītojamiem, kuriem ir funkcionāli traucējumi un rodas problēmas izglītības procesā);
- 10) 1.2.2.4.2.apakšaktivitātē „Atbalsta pasākumu īstenošana jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai un jauniešu ar funkcionālajiem traucējumiem integrācijai izglītībā” līdz pārskata perioda beigām 17 662 sociālās atstumtības riska grupu izglītojamie ir saņēmuši ESF atbalstu mācībām. 2011./2012.mācību gadā vispārējās izglītības skolās mācās 3 567 izglītojamie ar speciālām vajadzībām jeb 34% no kopējā izglītojamo ar speciālām vajadzībām skaita. Salīdzinājumā ar iepriekšējo mācību gadu iekļauto un integrēto skolēnu skaits ir palielinājies par 7,8%, un tas skaidrojams ar to, ka palielinājusies izglītības iestāžu pieejamība bērniem ar speciālām vajadzībām, tajā skaitā bērniem ar kustību traucējumiem. 2.1.1.1.aktivitātē „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” ir sniegts atbalsts 122 projektu īstenošanā. Šo projektu, ietvaros 2012.gadā ir pieteikti 20 patenti un apstiprinātas 210 publikācijas;
- 11) 3.1.1.2.aktivitātē „Profesionālās izglītības infrastruktūras attīstība un mācību aprīkojuma modernizācija ieslodzījuma vietās” īstenotā projekta gaitā renovētas 8 ieslodzījuma vietas – Brasas, Daugavgrīvas, Jelgavas, Ilģuciema, Šķirotavas un Valmieras cietums, Rīgas Centrālcietums un Audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem (Cēsu AIN). Nepilngadīgo ieslodzīto izglītības vajadzībām Cēsu AIN renovēta skolas ēka, kā arī renovēta sporta zāle izglītības vajadzībām, Rīgas Centrālcietumā. Izmantojot atjaunoto un jauno infrastruktūru, septiņās ieslodzījuma vietās septiņās dažādās profesionālās tālākizglītības programmās specialitāti vienlaikus varēs iegūt 290 ieslodzītie. Visi ieslodzītie Cēsu AIN varēs izmantot jauno infrastruktūru, iesaistoties pamatzglītības pedagoģiskās korekcijas izglītības programmā ar arodiemaņu moduļiem;
- 12) 3.1.2.1.1.apakšaktivitātē „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā nodrošinot izglītības programmu apgušanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” ir modernizētas 14 augstskolas, t.i., 45% no kopējā augstākās izglītības iestāžu skaita(31), kuras īsteno augstākās izglītības programmas prioritārajos virzienos;
- 13) 3.2.2.1.2.apakšaktivitātes „Izglītības iestāžu informatizācija” īstenošanas ietvaros iegādātas 12 776 atbilstošas, efektīvas un drošas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju vienības, kopumā ar datortehniku apgādātas 672 izglītības iestādes un to struktūrvienības;

- 14) atbilstoši 2004. gadā parakstītajiem Saprašanās memorandiem par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta ieviešanu un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta ieviešanu ministrija nodrošināja finanšu instrumentu prioritātes „Cilvēkresursu attīstība un izglītība” un prioritātes „Akadēmiskie pētījumi” projektu uzraudzību, kā arī finanšu instrumentu īpašās atbalsta formas „Stipendiju grantu shēma” uzraudzību. Prioritātē „Cilvēkresursu attīstība un izglītība” 2011.gada 30. aprīlī noslēdzās visi 10 no 2008.gadā ieviestajiem projektiem ar kopējo piešķirto finanšu instrumentu līdzfinansējumu 2,59 miljoni latu. Rezultāts: a) augstākās izglītības jomā izstrādātas trīs jaunas studiju programmas, izstrādāti jauni augstskolu studiju kursi, uzlabota studiju un pētniecības vide augstskolās, apmācīts akadēmiskais personāls, nodrošināta dalība starptautiskajās konferencēs un semināros; b) vispārējās izglītības jomā izstrādāts jauns multimediju mācību palīg līdzeklis dabaszinātnēs pamatskolai; c) tālākizglītības jomā apmācīti profesionālās izglītības iestāžu pedagogi un pieaugušo profesionālās tālākizglītības mācībspēki, valsts un pašvaldību darbinieki, uzņēmumu vadītāji un darbinieki; d) izveidots Vidzemes Tālākizglītības un tehnoloģiju centrs un Vides modelēšanas centrs Rīgas Stradiņa universitātē. Grantu shēmā „Akadēmiskie pētījumi” Latvijas zinātniskās institūcijas saņēma finansiālu atbalstu akadēmisko pētījumu veikšanai. Laika posmā no 2008. līdz 2011.gadam ieviesti 17 apakšprojekti dažādās zinātņu nozarēs, ar kopējo grantu piešķirumu 360 000 latu. Īpašajā atbalsta formā „Stipendiju grantu shēma” finansiāls atbalsts sniegts 156 studentu, 208 izglītības darbinieku un astoņu skolotāju asistentu mobilitātei Norvēģijā, Islandē un Lihtenšteinā mācību vai pieredzes apmaiņas nolūkā;
- 15) nodrošināta nozares ministrijas funkcija Eiropas Savienības struktūrfondu 3. mērķa „Eiropas Teritoriālā sadarbība” programmu ieviešanā. 2011. gadā 37 apstiprināto projektu īstenošanai tika piešķirts finansējums 1 590 166 latu apmērā Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas, Baltijas Jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas, Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas un Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programmas, ESPON 2013 programmas projektu īstenošanai;
- 16) ministrija pildīja atbildīgās nozares ministrijas funkcijas projektiem, kuri tiek ieviesti ar Latvijas un Šveices sadarbības programmas atbalstu prioritārajā jomā „Cilvēkresursu un sociālā attīstība”. Šīs prioritātes Stipendiju fonds paredz stipendijas visās zinātnes nozarēs Latvijas doktorantiem un pētniekiem darbam Šveices augstākās izglītības un pētniecības institūcijās kopīgu pētniecības projektu veikšanai. 2010.gadā Latvijā tika organizēts pirmais šāda veida konkurss, tajā tika iesniegti pieci projektu pieteikumi un no tiem 2011.gadā finansēšanai apstiprināti trīs pieteikumi. 2011.gadā otrajā konkursa kārtā arī tika iesniegti pieci projektu pieteikumi no Latvijas. Stipendiju fonda īstenošanas laikposmā vēl atlikušas trīs konkursa kārtas, kurās būtu iespējams sniegt atbalstu vairāk nekā 16 projektiem;
- 17) 2011.gadā noslēgts līgums starp Šveices kompetento iestādi, Latvijas Republikas Finanšu ministriju un Valsts izglītības attīstības aģentūru par grantu shēmas „Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā” īstenošanu laika posmā no 2011.gada 1. jūlija līdz 2015. gada 30. septembrim. Atklāta konkursa ietvaros apakšprojektiem pieejamais finansējums ir 309 705 lati. Plānoti kopumā seši konkursi, kuros īstermiņa grantiem varēs pieteikties Latvijas augstskolas un zinātniskās institūcijas, lai uzaicinātu Šveices pētniekus pieredzes apmaiņai jebkurā no zinātņu nozarēm. Grantu shēmas īstenošana veicinās sadarbību augstākās izglītības un zinātniskās pētniecības jomā. Pirmo atklāta konkursa kārtu Valsts izglītības attīstības aģentūra izsludināja 2012. gada martā³⁷;
- 18) prioritārajā jomā „Drošība, stabilitāte un atbalsts reformām” saskaņā ar līgumu, kas noslēgts 2011.gadā starp Šveices kompetento iestādi un Latvijas Republikas Finanšu ministriju, tiek ieviesta programma „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai

³⁷ Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 17.janvāra noteikumiem Nr.62 „Latvijas un Šveices sadarbības programmas grantu shēmas “Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā” apakšprojektu iesniegumu atklāta konkursa nolikums”.

- mazattīstītos reģionos”. Kopējais programmas finansējums ir 2752941 lats. Programmā ir paredzēts izveidot 17 multifunkcionālus jauniešu iniciatīvu centrus dažādās Latvijas pašvaldībās, kā arī plānotas jauniešu apmācības un jauniešu mobilitātes veicināšana un pieredzes apmaiņa, kuras ietvaros tiks apmācīti jaunieši, iniciatīvu centru darbinieki un citi jaunatnes darbā iesaistītie speciālisti. Programma tiek ieviesta laika posmā no 2011.gada 1.jūnija līdz 2017.gada 31.martam un tās starpniekinstitūcija ir valsts aģentūra „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra”;
- 19) nodrošināta nozares ministrijas funkcijas īstenošana Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta ietvaros. 2012.gadā izlietots valsts budžeta finansējums 2 631 541 lata apmērā 23 ministrijas padotībā esošo profesionālās izglītības iestāžu projektu un 204064 latu apmērā piecu ministrijas padotībā esošo koledžu projektu īstenošanai, lai paaugstinātu energoefektivitāti izglītības iestāžu ēkās un pārejai no fosilā kurināmā uz atjaunojamo energoresursu izmantošanu apkurē siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai;
- 20) 2011.gadā ministrija pildīja valsts iestādei noteiktos uzdevumus, kas saistīti ar Eiropas Savienības Rīcības programmas mūžizglītības jomā un neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā” īstenošanu Latvijā, uzraugot attiecīgo programmu valsts aģentūru darbību atbilstību Eiropas Komisijas vadlīnijām. Latvijai piešķirtais Eiropas Savienības Rīcības programmas mūžizglītības jomā finansējums 2011.gadā bija 6,44 milj. latu, Eiropas Savienības jauniešu neformālās izglītības programmas „Jaunatne darbībā” finansējums bija 1,26 miljoni latu. Ņemot vērā dalībvalsts saistības veikt Eiropas Savienības izglītības programmu īstenojuma vidusposma novērtēšanu, ministrija izstrādāja novērtēšanas metodoloģiju, pamatojoties uz Eiropas Komisijas prasībām, kuru veica SIA „NK Konsultāciju birojs”³⁸.

2.3. Iekšējais audits

Atbilstoši ministrijas iekšējo auditu plāniem un saskaņā ar ministrijas vadības dotajiem uzdevumiem pārskata periodā iekšējie auditori novērtēja iekšējās kontroles sistēmu ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs: valsts aģentūrās, profesionālās izglītības iestādēs, sociālās korekcijas izglītības iestādē, koledžās un zinātniskajos institūtos.

Pārskata periodā veikti četri iekšējie auditi, tajā skaitā viens horizontālais iekšējais audits, un sniegts 481 ieteikums, kuru ieviešana tiek rūpīgi uzraudzīta. Nodaļas auditori veica arī 15 pārvaldes lēmumu incidentālo (par konkrēto gadījumu) pēcpārbaudi.

Ministrijas auditori uzraudzīja arī Valsts kontroles astoņu revīziju vairāk kā 80 ieteikumu ieviešanu ministrijā un ministrijas padotībā esošajās iestādēs, par ieteikumu ieviešanas gaitu informējot Valsts kontroli, Ministru prezidentu, Finanšu ministriju, Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisiju un Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisiju.

Sagatavota informācija par Korupcijas novēršanas un apkarošanas programmas 2009.–2013. gadam izpildi ministrijā un tās padotībā esošajās 18 iestādēs nosūtīšanai Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam. Nodaļa aktualizēja ministrijas Pretkorupcijas pasākumu plānu 2010.–2013. gadam un veica šī plāna izpildes uzraudzību.

III. PERSONĀLS

2012. gada 31. decembrī ministrijā bija 197 amata vietas, no kurām 130 – valsts civildienesta ierēdņa amata vietas un 67 – darbinieku amata vietas, tajā skaitā 11 darbinieku amata vietas, kas tiek finansētas no Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fondu līdzekļiem, un 36 amata vietas (26 ierēdņu un 10 darbinieku), kas tiek finansētas no tehniskās palīdzības līdzekļiem.

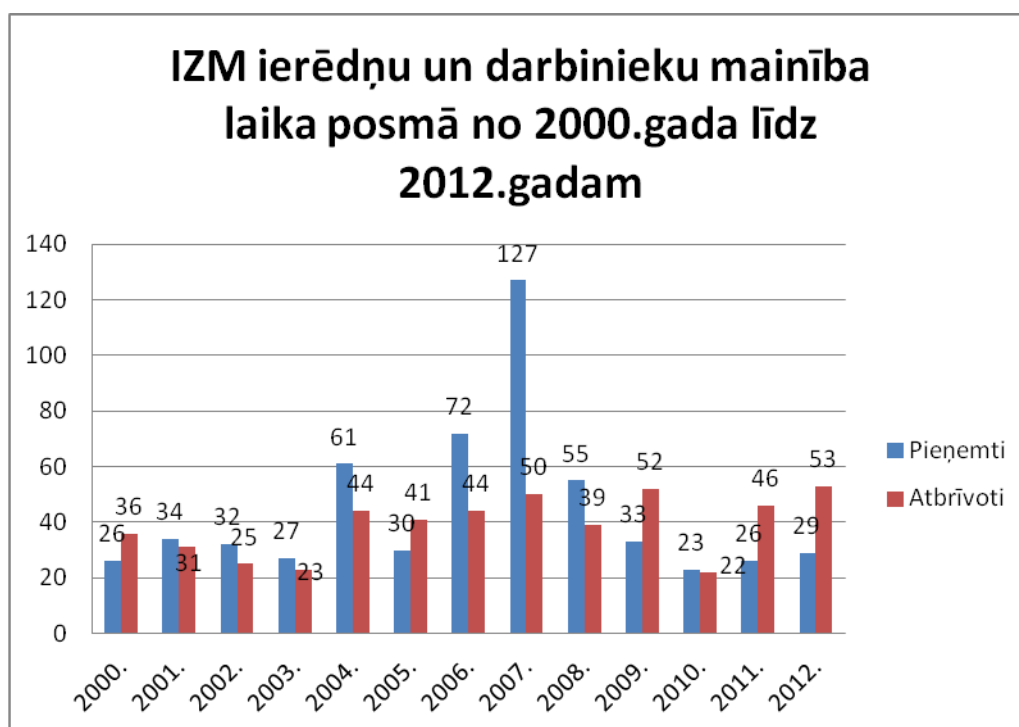
³⁸ „Novērtējums par mūžizglītības programmas īstenojumu Latvijā no 2007. gada līdz 2009. gadam” un „Novērtējums par programmas "Jaunatne darbībā" īstenojumu Latvijā no 2007. gada līdz 2009. gadam” ir atrodami vietnē: <http://izm.izm.gov.lv/es/4507.html>.

2012.gada 31.decembrī ministrijā bija nodarbināti 197 ierēdņi un darbinieki (no kuriem 14 atradās ilgstošā prombūtnē), no tiem – 158 sievietes un 35 vīrieši.

Kopumā 2012. gadā darbā pieņemti 29 darbinieki un amatā iecelti 18 ierēdņi. Vienlaikus no amata atbrīvoti 35 ierēdņi un darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 18 darbiniekiem.

4.attēls

Ministrijas personāla mainība laika posmā no 2000. līdz 2012.gadam

Vidējais ministrijā nodarbināto vecums 2012.gadā bija 39,2 gadi. 35 nodarbinātie bija vecumā līdz 29 gadiem, bet 6 nodarbinātie – vecumā virs 60 gadiem.

Pieci ministrijas nodarbinātie ieguvuši doktora grādu, 91 nodarbinātie – maģistra grādu, 58 nodarbinātie ieguvuši augstāko izglītību, trīs – pirmā līmeņa augstāko izglītību un 14 darbinieki vidējo izglītību.

20 no 2012.gadā ministrijas nodarbinātajiem darba stāžs ministrijā bija mazāks par vienu gadu, 18 nodarbinātajiem – 1–2 gadi, 41 nodarbinātajam – 2–5 gadi, 88 nodarbinātajiem – 5–10 gadi, 12 nodarbinātajiem – 10–15 gadi, 13 – vairāk par 15 gadiem.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Ministrijas darbība aptver plašu sabiedrības loku, tāpēc sabiedrības informēšana un iesaiste zinātnes, sporta, jaunatnes, valsts valodas un jo īpaši izglītības politikas veidošanā ir svarīgs ministrijas darbības virziens. Lai aptvertu pēc iespējas vairākas sabiedrības mērķa grupas, ministrija izmanto dažādus sazināšanās instrumentus, nodrošinot personisko komunikāciju informācijas centrā, gan arī konsultācijas ar speciālistiem, aktuālo informāciju publicējot ministrijas tīmekļvietnē un ministrijas *twitter* kontā, ik mēnesi sagatavojot un izdodot ministrijas informatīvo e-izdevumu, kā arī organizējot un piedaloties dažādās informēšanas un izglītošanas aktivitātēs.

Sagatavotas un nosūtītas 190 preses relīzes par ministrijas pārziņā esošo jomu aktualitātēm. Sadarbībā ar struktūrvienībām nodrošināta sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem, ministrijas speciālisti regulāri skaidrojuši aktualitātes TV un radio raidījumos. Sagatavoti un izdoti 12 informatīvie e-izdevumi.

Rīkotas 11 preses konferences (preses brīfingi). Ministrija piedalījās starptautiskajā izglītības izstādē „Skola 2012” un „Darbs EXPO”, kā arī dažādu iniciatīvu organizēšanā – Ēnu diena, E-prasmju nedēļa, radošās darbības nedēļa RADI, Eiropas Dārza svētki, Atvērto durvju diena.

Regulāri aktualizēta informācija ministrijas mājaslapā: www.izm.gov.lv. 2012.gadā kopējais mājaslapas unikālo apmeklētāju skaits bija 404 759, dienā mājaslapu apmeklē vidēji 1300 apmeklētāju. Kopējais mājaslapas: izm.gov.lv apskatīto tīmekļa lapaspušu skaits 2012.gadā – 2 317 046. Vidēji dienā tiek izveidotas vai atjaunotas 15 tīmekļa lappuses. 2012.gadā izveidotas apmēram 1100 jaunas tīmekļa lappuses.

Nozīmīgākās jaunizveidotās sadaļas: „Pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas metodikas materiāli 2012./2013.gadā”; „Projekts „Eiropas programmas īstenošana pieaugušo izglītības jomā””.

Ministrija darbojas Informācijas centrs, kurā nodrošinātas klātienē konsultācijas apmeklētājiem, sniegtas atbildes uz jautājumiem, kas saņemti pa informācijas tālruni un informatīvajā e-pastā. Informācijas centrā interesentiem ir pieejami dažādi bukleti un citi informatīvie materiāli par izglītības, zinātnes, sporta, valsts valodas un jaunatnes nozares aktualitātēm. Gada nogalē Informācijas centrā darbu uzsāka pieaugušo izglītības konsultants, kurš ikvienam interesentam bez maksas izstrādā individuāli piemērotu mācību plānu esošās izglītības pilnveidošanai. Konsultants darbojas ministrijas īstenota un Eiropas Komisijas finansiāli atbalstīta projekta „Eiropas programmas īstenošana pieaugušo izglītības jomā” ietvaros.

V. VEIKTIE PĒTĪJUMI

Valsts valodas politikas jomā veiktie pētījumi:

- Latviešu valodas aģentūras veiktā pētījuma tulkojums angļu valodā *Language situation in Latvia: 2004--2010. Research summary* [tiešsaiste] (Rīga: LVA, 2012. 67 pages. ISBN 978-9984-815-79-4), kas valodas politikas pētniekiem, sociolingvistiem un citu valodniecības nozaru speciālistiem Latvijā un pasaulē piedāvā informāciju valsts valodas politikas tālākai plānošanai un salīdzināmu pētījumu veikšanai. Pētījuma elektroniskā versija pieejama: http://valoda.lv/en/downloadDoc_755/mid_675;
- Latvijas valodas aģentūras veiktā pētījuma tulkojums angļu valodā *The influence of Migration on the Language Environment in Latvia*. [tiešsaiste] (Rīga: LVA, 2012, 64 pp. ISBN 978-9984-815-70-1) Pētījumā aprakstīti migrācijas procesi Latvijā vēsturiskā skatījumā, kā arī analizētas mūsdienā Latvijas problēmas un izaicinājumi valodas un integrācijas politikā, ko rada dažādie migrācijas procesi. Pētījuma elektroniskā versija pieejama: http://www.valoda.lv/en/downloadDoc_677/mid_675;
- sagatavots elektroniski Latviešu valodas aģentūras veiktā pētījuma kopsavilkums *Migrācijas ietekme uz valodas vidi Latvijā: pētījuma kopsavilkums* [tiešsaiste] (Rīga: LVA, 2012, 64 lpp. ISBN 978-9984-815-74-9) Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_664/mid_510;
- sagatavots elektroniski Latviešu valodas aģentūras veiktā pētījuma kopsavilkums *Valodas situācija Latvijā: 2004–2010*. Pētījuma kopsavilkums [tiešsaiste]. (P.Balodis, M.Baltiņš, V. Ernstsone u.c. Zin. red. I. Druviete) Rīga: LVA, 2012, 63 lpp. ISBN 978-9984-815-72-5) Pieejams: http://www.valoda.lv/downloadDoc_650/mid_510;
- Latviešu valodas aģentūras izdots pētījums *Vārdnīcu izstrāde Latvijā: 1991–2010*. [tiešsaiste]. (J. Baldunčika vad. Atb. red. A.Lauzis. (Rīga: LVA, 2012. 248 lpp. ISBN 978-9984-815-58-6) Pētījuma elektroniskā versija: http://valoda.lv/downloadDoc_642/mid_622;
- Latviešu valodas aģentūras izdots pētījums *Latvijā izdotās vārdnīcas (1991-2011). Bibliogrāfisks saraksts* [tiešsaiste]. (ISBN 978-9984-815-59-6) Pētījuma elektroniskā versija: http://www.valoda.lv/downloadDoc_646/mid_622.

Augstākās izglītības jomā veiktie pētījumi:

- „Akadēmiskā personāla amatiem līdzīgas sarežģītības amatu vidējais atalgojums darba tirgū” (SIA pētījuma veicējs - „Fontes Vadības konsultācijas”, finansējuma apjoms - 2420,00 LVL (ar PVN);
- „Augstskolu studiju virzienu konsolidācijas kritēriju izstrādāšana” (pētījuma veicējs - SIA "Corporate & Public Management Consulting Group”, finansējuma apjoms - 3617,90 LVL (ar PVN).

Vispārējā izglītībā veiktie pētījumi:

- biedrība „Latvijas Skolu psihologu asociācija” veica pētījumu par korekcijas sistēmas izveidi izglītojamiem ar agresīvas uzvedības traucējumiem – „Metodiskie ieteikumi darbā ar skolēniem, kuriem ir agresīva uzvedība”. Pētījuma elektroniskā versija pieejama:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Ministrija/2012/Peetijums_agresiiva_uzv_2012.pdf;
- biedrība „Latvijas Vecāku kustība” veica pētījumu par skolu pašpārvalžu lomu izglītības iestādēs Valdības rīcības plāna pasākuma Nr.1.2. „Veicināt skolu autonomiju un individualitāti, nodrošināt elastību vispārējās izglītības satura izstrādē un īstenošanā” ieviešanas nodrošināšanai – „Skolu un pirmsskolu pašpārvalžu darbības izvērtējums un ieteikumi efektivitātes uzlabošanai”. Pētījuma elektroniskā versija pieejama:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/Aktualitates/Skolu_paspv_izvert_petijums_17_12_2012.pdf;
- SIA „Ernst&Young Baltic” veica pētījuma izstrādi alternatīvām pedagogu darba atalgojuma un optimālā skolēnu un pedagogu skaita attiecību noteikšanai Latvijā – „Pārskats par izstrādātajām alternatīvām pedagogu darba atalgojuma un optimālā skolēnu un pedagogu skaita attiecību noteikšanai Latvijā” un „Apkopojums par ārvalstu pieredzi pedagogu darba samaksas un optimālā skolēnu un pedagogu skaita noteikšanā”. Pētījuma elektroniskā versija pieejama:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/petijumi/Alternativas_Latvija_FINAL_17122012.pdf un
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/petijumi/Arvalstu%20pieredze_FINAL_17122012.pdf.

Profesionālajā izglītībā veikts viens pētījums:

- biedrība „Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” veica pētījumu par sociālo partneru lomas un iesaistes iespējām profesionālās izglītības sistēmas attīstības, t.sk. pārvaldes, procesā – „Profesionālās izglītības iestāžu pārvaldības modelis”. Pētījuma elektroniskā versija pieejama:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/petijumi/parvaldibas%20modelis__%20IZM.pdf.

Jaunatnes jomā veiktie pētījumi:

- SIA "Excolo" pētījums „Jauniešu iespēju attieksmju un vērtību pētījums”.
Pētījuma elektroniskā versija:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/IZM_EKCYP_Jauniesu_aptauja_Excolo_2013.pdf;
- SIA „TNS” pētījums Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai”. Pētījuma elektroniskā versija:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/2012/TNS_IZM_Jaunatnes%20monitorings_Monitorings_2012.pdf;
- SIA „TNS” pētījums ""Jaunatnes politikas īstenošanas indekss.
Pētījuma elektroniskā versija:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/2012/TNS_IZM_Jaunatnes%20monitorings_Politikas%20indekss_2012.pdf.

2012.gada nogalē ministrija uzsāka Latvijas sporta infrastruktūras nodrošinājuma analīzi un sporta bāzu reģistra aktualizēšanu. Minētais pasākums nepieciešams Valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepcijas projekta kvalitatīvākai izstrādei.

VI. 2013.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Plānots, ka 2013. gadā tiks turpināta iepriekšējā gadā definēto prioritāšu īstenošana, proti:

- 1) izmaksu efektivitātes paaugstināšana vispārējā un profesionālajā izglītībā, vienlaikus kvalitātes un pieejamības nodrošināšana;
- 2) eksportspējas paaugstināšana augstākajā izglītībā un zinātnē tautsaimniecības atveseļošanas īstenošanai;
- 3) nacionālo vērtību stiprināšana un popularizēšana.

Valdības rīcības plānā Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai³⁹, izglītības un zinātnes nozarē kā prioritārie turpmākajiem gadiem noteiktie pasākumi:

- nodrošināt pilnībā publiski finansētu pirmsskolas izglītību un aprūpi bērniem no pusotra gada vecuma saskaņā ar principu “nauda seko bērnam līdz pirmsskolas izglītības iestādei”;
- ieviest valsts un pašvaldību galvojumu sistēmu izglītības finansējuma modelī „nauda seko bērnam līdz skolai”, modeļa izstrādē iesaistot pašvaldības. Izveidot starpnozaru programmu mazo skolu saglabāšanai, tām kļūstot par kopienas daudzfunkcionāliem centriem;
- nodrošināt priekšnoteikumus, lai katrs bērns var apgūt viņam dzīves laikā nepieciešamās iemaņas – valsts valodu, angļu valodu un vēl vismaz vienu valodu, daudzpusīgu kultūras pieredzi, IT kompetences, saziņas un sadarbības prasmes, radošumu veicinošas iemaņas, kritisko domāšanu, finanšu pratību un uzņēmējspēju, kā arī pilsonisko apziņu un prasmes. Skolās pilnībā īstenot iekļaujošu izglītību;
- nodot skolotāju kvalifikācijas un kvalitātes standartu uzturēšanu skolotāju profesionālajām organizācijām, piesaistot sociālos partnerus un ieinteresētās puses, lai nodrošinātu sasaisti ar darba tirgus prasībām. Ieviest skolu direktoru iecelšanu uz noteiktu laiku;
- izstrādāt priekšnoteikumus pārejai uz obligātu vidējo – vispārējo vai profesionālo – izglītību. Sadarbībā ar vecākiem un pedagogiem izstrādāt priekšnoteikumus mācību uzsākšanai 1.klasē bērniem no sešu gadu vecuma, paredzot saglabāt 12 gadu vidējo vispārējo izglītību;
- panākt, lai audzēkņu īpatsvars, kas vidējās izglītības līmenī apgūst profesionālās izglītības programmas, līdz 2014.gadam tuvinātos pusei no kopējā vidusskolēnu skaita. Izvērtēt jauna profesionālās izglītības sadarbības modeļa ieviešanu, būtiski palielinot uzņēmēju profesionālo organizāciju līdzdalību;
- izstrādāt un sagatavot ieviešanai no 2014. gada principiāli jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli, kas veicinātu maksimālu augstākās izglītības pieejamību, tās starptautiskās konkurētspējas objektīvi novērtējamu kāpumu un taisnīgumu;
- novērst augstākās izglītības un zinātnes programmu dublēšanos, fragmentāciju un savrupību. No budžeta finansēto fundamentālo zinātņu un pētniecību koncentrēt universitātēs, un reģionu augstskolās, izvērtējot iespējas integrēt tajās valsts zinātniskos institūtus un lielās universitātes slimnīcas. Nodot inovāciju jomas politikas veidošanā vadošo lomu Izglītības un zinātnes ministrijai;
- panākt doktorantūras un promociju pilnīgu finansējumu no valsts budžeta un ES fondiem. Panākt, ka doktoru īpatsvars augstskolu akadēmiskajā personālā sasniedz vismaz divas trešdaļas. Ieviest principu, ka jebkurā akadēmiskā amatā strādājošajam jāīsteno pedagoģiskā un pētnieciskā darba vienotība, kā arī atbalstīt pēcdoktorantūras pētniecību;
- veikt stratēģiskas investīcijas zinātnē saskaņā ar prioritāšu principu, piesaistot ES fondus, kvalitāti un (starptautisku) zinātnisku potenciālu pierādījušos konkrētos pētnieciskos projektos, zinātnes un tehnoloģijietilpīgos projektos;

³⁹ Apstiprināts ar Ministru kabineta 2012. gada 16. februāra rīkojumu Nr. 84 „Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Valda Dombrovska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”

→ nostiprināt letonikas kvalitatīvu attīstību.

2013.gadā prioritātes „Izmaksu efektivitātes paaugstināšana vispārējā un profesionālā izglītībā, vienlaikus kvalitātes un pieejamības nodrošināšana” ietvaros ministrija ir ieplānojusi veikt šādus pasākumus:

vispārējā izglītībā:

- birokrātiskā sloga mazināšana un skolu autonomijas palielināšana;
- vispārējās un profesionālās izglītības satura pilnveide un izglītības kvalitātes monitorings;
- pedagogu motivācijas, atalgojuma un profesionālās kvalitātes novērtēšanas programmas izstrāde un pakāpeniska ieviešana;
- iekļaujošās izglītības attīstība, veicinot sociālās atstumtības riska grupu iekļaušanos izglītības sistēmā;
- izglītības pakalpojumu finansēšanas sistēmas pilnveide;
- attīstīt efektīvu skolu tīklu Latvijas reģionos, nodrošinot kvalitatīvas un daudzveidīgas izglītības pieejamību;

profesionālajā izglītībā:

- profesionālās izglītības iestāžu skaita turpmāka optimizācija un diferenciacija;
- ieguldījumi iestāžu infrastruktūrā, mācību aprīkojumā un iestāžu modernizācijā, kā arī profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu kompetences paaugstināšanā, audzēkņu sociālās atbalsta sistēmas izveidē, nodrošinot profesionālās izglītības pievilcību;
- lomu atbildības un ietekmes sadale profesionālajā izglītībā starp valsti un pašvaldībām, izglītotajiem un darba devējiem.
- sociālo partneru un profesionālo organizāciju līdzdalības un atbildības politikas izveidē un īstenošanā palielināšana. Iesaistīto pušu ilgtermiņa sadarbības nodrošināšana;
- nozaru profesionālo kvalifikāciju struktūru izveide ar noteiktām nozaru pamatprofesijām un profesiju standartiem, to atbilstība Eiropas Kvalifikāciju ietvarstruktūras principiem;
- profesionālās izglītības programmu satura pārstrukturizācija. Elastīga profesionālās izglītības un tālākizglītības programmu piedāvājuma atbilstoši darba tirgus prasībām nodrošināšana;
- karjeras izglītības kvalitātes pilnveide valstij nepieciešamo speciālistu nodrošināšanai;
- ārpus formālās izglītības apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas un atzīšanas sistēmas izveide un ieviešana.

2013. gadā prioritātes „Eksportspējas paaugstināšana augstākajā izglītībā un zinātnē tautsaimniecības atveseļošanas īstenošanai” ietvaros ministrija ir ieplānojusi veikt šādus pasākumus:

augstākajā izglītībā:

- nodrošināt augstskolu un koledžu studiju virzienu akreditāciju, atbilstoši jaunajai akreditācijas kārtībai;
- sākt principiāli jauna, ar rezultatīvajiem rādītājiem pamatota augstākās izglītības finansēšanas modeļa izstrādi, kas veicinātu augstskolu darbības kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanos, un tā alternatīvas, veikt modeļu *ex-ante* izvērtēšanu un priekšlikumu apspriešanu;
- veikt augstākās izglītības nozaru pārstrukturizācijas pasākumus, kas vērsti uz studējošo skaita proporcijas maiņu atbilstoši darba tirgus prognozēm;
- sagatavot ziņojumu un priekšlikumus augstākās izglītības studiju programmu konsolidācijai vai slēgšanai, lai uzlabotu augstākās izglītības konkurētspēju un veicinātu studiju programmu atbilstību tautsaimniecības vajadzībām;
- sagatavot un iesniegt Ministru kabinetā „Augstākās izglītības un zinātnes attīstības pasākumu plānu 2013.gada 2.pusgamam un 2014.gadam”;
- turpināt pasākumu īstenošanu augstākās izglītības eksportspējas paaugstināšanai, nodrošinot informatīvo atbalstu augstskolām, pilnveidojot normatīvo bāzi, kā arī

motivējot augstskolas piedāvāt studiju programmas angļu un citās Eiropas Savienības valodās;

- veicināt universitāšu, augstskolu un zinātnisko institūtu kopīgo doktorantūras studiju programmu izveidi un attīstību, tādējādi sekmējot kvalitāti, ciešāku savstarpēju sadarbību, un resursu koncentrēšanu, tajā skaitā kopīgo doktorantūras studiju programmu attīstību;

zinātnē:

- saskaņot un parakstīt tehnisko līgumu ar Ziemeļu Ministru padomi (ZMP) par zinātnisko institūciju starptautisko izvērtēšanu un nodrošināt zinātnisko institūciju starptautisko izvērtēšanu un saņemt rekomendācijas zinātnes konkurētspējas stiprināšanai un resursu koncentrēšanai;
- ministrija paredz izstrādāt politikas plānošanas dokumentu pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovācijas ieviešanai 2014. –2020.gadam „Pētniecības, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam”;
- tiks noteikti jauni prioritārie zinātnes virzieni fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu finansēšanai 2014.-2017.gadā. Saskaņā ar jaunajiem prioritārajiem virzieniem konkursa kārtībā tiks izvēlētas un nodrošināta finansēšana jaunām valsts pētījumu programmām;
- noteikt atbalstāmās Eiropas pētniecības infrastruktūras Latvijas zinātnisko institūciju dalībai Eiropas līmeņa pētniecības objektos;
- turpināt darbu pie Eiropas līmeņa izcilības platformas izveides konkurētspējīgu tehnoloģiju attīstībai Baltijas reģionā;
- izstrādāt konceptu par vienota Baltijas valstu zinātnes un pētniecības infrastruktūras projekta izveidi un JASPERS⁴⁰ speciālistu piesaistīšanu projekta sagatavošanā;
- turpināt informācijas tehnoloģiju tīkla – Latvijas akadēmiskais tīkla – izveidi, lai nodrošinātu zinātniskajām institūcijām vienotu pieeju starptautiskajai zinātniskās informācijas apmaiņai, izveidot un uzturēt vienotu e-platformu zinātnisko projektu rezultātu, publikāciju un zinātniskās aparatūras uzskaiti.

2012.gadā prioritātes „Nacionālo vērtību stiprināšana un popularizēšana” kontekstā ministrija ir ieplānojusi veikt šādus pasākumus:

valsts valodas politikā:

- atbilstoši Ekonomikas ministrijas izstrādātajā informatīvajā ziņojumā „Par priekšlikumiem reemigrācijas atbalsta pasākumiem” identificētajiem atbalsta pasākumu virzieniem un to risinājumiem izstrādāt priekšlikumus Reemigrācijas atbalsta pasākumu plānam 2013.–2016.gadam;
- turpināt sniegt atbalstu valsts valodas juridiskā statusa stiprināšanai;
- veikt atbalsta pasākumus latviešu valodas vispusīgai izpētei, kopšanai un attīstīšanai, tajā skaitā risināt jautājumus par nepieciešamajiem pasākumiem datorlingvistikas attīstībai;
- veikt atbalsta pasākumus latviešu valodas saglabāšanai diasporā un latviešu valodas apguvei ārvalstīs un latviešu valodas prasmes pilnveidei rakstos un runā ikvienam latviešu valodas lietotājam;

sportā:

⁴⁰ JASPERS – Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos. Tehniskās palīdzības partnerība starp Eiropas Komisiju, Eiropas Investīciju banku un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku

- pabeigt dokumenta „Sporta politikas pamatnostādnes 2014.–2020.gadam” izstrādi, saskaņot to un iesniegt Ministru kabinetā, iesniegšana Ministru kabinetam Valsts un pašvaldību nozīmes sporta infrastruktūras attīstības koncepciju;
- likumprojekta „Grozījumi Sporta likumā” izstrāde, nosakot atzīto sporta federāciju tiesības un pienākumus, kā arī precizējot sporta nozares finansēšanas kārtību un pamatprincipus, tādējādi pilnveidojot sporta nozares tiesisko regulējumu un veicinot sporta nozares attīstību kopumā;
- grozījumu izstrāde Ministru kabineta 2012.gada 3.janvāra noteikumos Nr.26 „Noteikumi par kārtību, kādā piešķiramas naudas balvas par izciliem sasniegumiem sportā, un naudas balvu apmēru”, kas paredzētu naudas balvu piešķiršanu sporta veida vai disciplīnas attīstībai arī par Olimpiskajās spēlēs izcīnīto ceturto, piekto un sesto vietu;
- izstrādāt priekšlikumus Daugavas stadiona turpmākai attīstībai, kā arī nodrošināt Murjāņu sporta ģimnāzijas rekonstrukcijas un renovācijas projekta īstenošanas uzraudzību;
- grozījumu izstrāde Ministru kabineta 2010.gada 26.janvāra noteikumos Nr.77 „Noteikumi par sporta speciālistu sertifikācijas kārtību un sporta speciālistam noteiktajām prasībām”, lai pilnveidotu sporta speciālistu sertifikācijas kārtību, t.sk., atsakoties no D kategorijas sporta speciālista sertifikāta;

jaunatnes politikā:

- turpināt Jaunatnes politikas valsts programmas 2013. gadam paredzēto pasākumu īstenošanu;
- attīstīt jaunatnes politikas koordināciju valsts un reģionālajā līmenī un nodrošināt nepieciešamo atbalstu jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām pusēm, sekmēt darbā ar jaunatni iesaistīto personu kvalifikāciju, sadarbību un pieredzes apmaiņu, tajā skaitā starptautiskā mērogā;
- nodrošināt strukturētu dialogu ar jaunatni, lai veicinātu jauniešu aktīvu līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, tajā skaitā iesaisti brīvprātīgā darba aktivitātēs;
- attīstīt jaunatnes pētniecību, veicinot jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanas indeksa pielietošanu pašvaldībās;
- turpināt informatīvo kampaņu organizēšanu par nodarbinātības, brīvprātīgā darba un apmācību iespējām.